84

MIODRAG BULATOVIC GODOT GELDİ

Miodrag Bulatovic

Godot Geldi!

bilgi yayınevi

BİLGİ YAYINLARI 84
TİYATRO DİZİSİ 20

Birinci Basım
Ocak 1970

BİLGİ YAYINEVİ
Sakarya Caddesi 8
Telf. 17 74 03 - 12 50 67
Yenişehir, Ankara

MIODRAG BULATOVIC

GODOT GELDİ

Eski bir tema
üstüne çeşitleme

Türkçesi: Sevgi Sabuncu

BİLGİ YAYINEVİ

Kapak Düzeni Ozan SAĞDIÇ

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA, 1970

Samuel Beckett için

KİŞİLER

GODOT
LUCKY
VLADİMİR
ESTRAGON
POZZO
OĞLAN

BİRİNCİ BÖLÜM

Büyük perde açılır. Sahnenin görüneceğini sanan seyirciler, ikinci bir perdeyle karşılaşırlar. Bu perde jaluzi gibi yukarı kalkan cinstendir. Üstünde büyük ve gülünç harflerle:

GODOT GELDİ!

yazılıdır.

Perde'nin ardında bir panayır bandosunun çaldığı duyulur. Yaklaşan bir trenin gürültüsü, fren gıcırtıları, istim sesi. «Godot Geldi» yazılı perde üç parçadır. Önce sol baştaki parça yavaşça yukarı kalkar, iri bir adam, Vladimir görülür. Pantolonu aşağı düşmüştür, uzun pırtıl bir donu vardır. Dalına yağlı kement asılı bir ağacın altındadır. Tatsız bir yüzle, bir ipe, bir arkasına bakar. Vladimir, öykümüzde ilk karşılaştığımız kişidir. Seyircilere kendini asmanın mı, yoksa bu bataklıkta çabalamanın mı çıkar yol olduğunu sorar gibi, sessiz film mimikleri yapar. Boynunu sıkar, hırıltılar çıkarır, ardından güler... Perdenin orta parçası kalkar, sahnenin ortası görünür. Üzerinde uzun bir süredir kimselerin yürümediği, hiç bir taşıtın geçmediği bir

yol: Delikler, taşlar, çamur dolu çukurlar. Kopuk telleri sarkan bir telgraf direği sahneye hâkimdir. Oyun süresince işe yarasın yaramasın bu direk önemlidir. Tepesinde, porselen izolatörlerin üstünde, sessiz, hareketsiz, kömür gibi bir karga tünemiştir. Sonbahar yağmurlarını çağıran dev kuş, görüntünün merkezidir. Karga kanat çırpar, belki de gaklar. Vladimir onu korkutmaya, kızdırmaya çalışır, karganın taklidini yapar. Bu kargalı dialog sırasında, perdenin üçüncü ve son parçası da kalkar. Zavallı bir insancık çıkar karşımıza: Estragon. Ufak, sıska, çelimsiz biridir. Vladimir gibi uzun bir iç donu, gemici fanilası, siyah palto giymiştir. Kendine çok büyük gelen bir şapkayı elinde tutar. Dalgın dalgın seyircilere bakarak şapkayı ısırır. Şapkanın tadını çıkarırken düşüncelere dalar. Pantolonunu yukarı çekip, iliklemek aklına gelmez. Sahne bütünlenmiştir artık: Bir bataklık, yamru yumru bir yol, arkada sonsuz bir boşluk. Artık ilgimizi kişiler üstüne toplayabiliriz: Solda Vladimir, sağda Estragon uyur gezer gibi bakışırlar, bir şeyler çiğnerler.

VLADİMİR — *(Kendi kendine)* Nasıl da rahatladık Gogo.

ESTRAGON — *(Saf, hayranlıkla iri kıyım Vladimir'e bakarak)* Ben de Didi, ben de. Kim derdi ki...

VLADİMİR — Kendimizi daha iyi hissediyoruz üstelik. İstesek de, istemesek de bu böyle.

ESTRAGON — Ben de kendimi daha iyi hissediyorum Didi.

VLADİMİR — Bunca zamandır düşündük, taşındık, boşuna bekledik... Sonra ansızın... pantolonlarımız düşüverdi! Buna şans denmezse, talih denir.

ESTRAGON — *(Coşkunlukla)* Gerçek bir olay bu Vladimir... Pantolonlarımızın bir anda düşüşü... aynı sirkteki gibi.

VLADİMİR — *(Sert)* Bir daha sirk sözünü ağzına alma! Kendimce geçerli nedenlerden bu söze bozuluyorum.

ESTRAGON — *(Hayran)* Yazabilseydim bu günü yazardım, şanlı günümüzü, bu tarihsel rahatlamayı... Düşünür olmak, kendinin ve başkalarının düşünceleriyle kafa patlatmak, durmadan idam sehpalarım, kendinin ve başkalarının boynuna geçebilecek yağlı kementleri düşünmek, bu kementlerin daraldığım kurmak... Sonra hepsinden sıyrılmak, İsveç'teki dünya ihtilâli üstüne, Afrika karları üstüne, insanlığın alınyazısı üstüne kafa patlatmaktan kurtulmak... *(İçini çeker, şapkasını yere koyar)* Yazabilmem neye yarar, kalemimi batıracak hiç bir şey yok. *(Sinirli)* Hiç bir şey! Batırıp, kalemimin ucunu ıslatacak hiç bir şeyim yok!

VLADİMİR — *(Sakin)* Ağlama... salya-sümük sana yakışmıyor. Haksızsın üstelik, pekâlâ da bir şeyin var.

ESTRAGON — Neyim varmış Didi? Nereye batırayım? Söyle.

VLADİMİR — Dön bakayım arkam.

ESTRAGON — *(Arkasını döner)* Sahi, bir şeyim var-

mış Didi... Hattâ kalemim bile varmış önümde. Ama ben okuma yazma bilmem ki... Yalnız sana mektup yazabilirim, bir yere gider, ya da benden önce uyursan...

VLADİMİR — *(Bilgiç)* Yazmayı unut. Yazmak adamın başını belâya sokar. Hep birinin sinirine dokunursun. Yazmak yüzünden geberip gidenleri bilirim.

ESTRAGON — *(Kollarını açar)* Aklımı ne yapayım peki? Bu kafa necilik oluyor? Biliyorum sen onu pek takmıyorsun... ben şimdi bu harfler, düşüncelerle dolu kafayı ne yapayım?

VLADİMİR — Unut. Zoruna gitse de. Gevşek bırakmalı insan kendini... *(Yüzme hareketleri yapar)* Gevşek... iyice gevşek... dengeyi bozmamalı. *(Yüzmenin tadını çıkarır)* Düşünmenin ne gereği var Gogo?... düşlemenin, sıkıntıya girmenin? Bizim adımıza düşünmek ve düşlemek için para alan bunca kişi varken... Bunak, ya da deli olsalar bile, bizim adımıza zahmete giriyorlar ya...

ESTRAGON — *(Şaşkın)* Düşüncelerimi ne yapayım Didi? Cevap ver.

(Sahnenin yanından tren sesi gelir. Estragon'un çığlığı tren düdüğüne karışır. Sahneye dolan buhardan, tren gürültüsünden korkan Vladimir ve Estragon kendilerini yere atarlar. Öksürürler, o arada pantolonlarını yukarı çekmişlerdir)

VLADİMİR — *(Bağırır)* Tren Gogo! Duymuyor musun?

ESTRAGON — *(Yerden)* Duyuyorum, yalnız yük katarı mı, yolcu treni mi olduğunu anlayamadım.

VLADİMİR — *(Lokomotif gürültüsünü bastırmak için bağırır)* Yük katarı Gogo. Ama Ekspres diyorlar

buna. Bu saatlerde buradan geçer. İçinde canlı hayvanlar var, leş gibi kokuyorlar baksana.

ESTRAGON — Bu koku, hayvanların kokusu mu şimdi?

VLADİMİR — *(Haykırır)* Evet, hem de birinci mevkideki hayvanların kokusu... Tekerlekli bir kümes, kafes mübarek!... Yataklı vagonda domuzlar... *(Tren frenler)* Kolla kendini Gogo, hareket ediyor.

ESTRAGON — Şimdi durmadı mıydı?

VLADİMİR — Amma koku... tıka basa dolu olmalı.

ESTRAGON — Bir türlü kalkamadı. Şu vebalılarla, firengililerden hiç biri inmeye kalkmaz umarım. İnerlerse ne yaparız Didi?

VLADİMİR — *(Ayağa kalkmıştır, trenin uzaklaşan sesini dinler)* Gidiyor çok şükür... Allah belâsını versin! *(Yerde trenin tekerlek sesini dinleyen ve terini silen Estragon'a)* Şimdi yeniden yalnızız... şimdilik güven altındayız, Gogo.

ESTRAGON — İnen olmadı galiba... Tehlike yok. *(Trenin sesini dinler)* Tehlike geçti.

VLADİMİR — Biz her an tehlikedeyiz... Tehlike yakın da, uzak da olsa, her an tetikte olmak gerek.

ESTRAGON — *(Saf)* Tren gitti ya... belki de gelmez artık.

VLADİMİR — Geri dönebilir. Dönecektir! Gidiş geliş seferi yapıyor. Biz küçük insanlar için varolmayan tehlikeleri görmekle yükümlüyüz Gogo.

ESTRAGON — Salağın biriyim ben.

VLADİMİR — İyi söyledin Gogo, tastamam öylesin. Sen bir salaksın!

ESTRAGON — Biz kardeş değil miyiz?

VLADİMİR — Maalesef öyle. Bu sabah olduğu gibi sık sık pantolonlarımızı ve ceketlerimizi değişiriz, çocuklar gibi sarılıp sarılıp öpüşürüz.

ESTRAGON — *(Vladimir'in yanına dikilir)* Benden iri, benden akıllı ve güçlü olduğuna memnunum. Önceleri kendinden hep «Biz Vladimir» diye sözetmenden rahatsız oluyordum, ama şimdi alıştım Didi. Kişi haddini bilmek gerek. Bizler ki bu kadar ilerledik, bunca başarı kazandık...

VLADİMİR — *(Yağlı kemende dokunur)* Bunu buraya asan sanırım bizi düşünmüştür?

ESTRAGON — Dokunma ona, nene lâzım! Daha hayatımızın, yükselmemizin başlangıcındayız. Ölürsek, kendisini burada temsil ettiğimiz insanlık çok şey yitirecektir.

VLADİMİR — *(Kemende bakar)* Elbet işimize yarayacak bir gün.

ESTRAGON — Şimdilik boş ver Didi... rahat bırak şu kemendi. Hele tren bir dönsün, kümesten ilk çıkanı, yataklı vagonun ilk domuzunu... iskemleye ben vururum... iskemle bulamazsak, geberene kadar bacaklarına asılırım.

VLADİMİR — Bana bir kişi yetmez. Bütün treni asacağım. Kemendi, ön tekerleklerle düdüğü arasına geçirdim mi... çek babam çek! Düşümde ne trenler astım şimdiye dek. Hiç olmazsa birini de... bir demekle, on demek istiyorum... birini de gerçekten asmadığıma şaşıyorum.

ESTRAGON — *(Sokulur)* Benim tonton kaatilim... seni çok seviyorum. Ne yaparım ben sensiz? Bir soytarı bile olamam.

VLADİMİR — *(Heykel gibi katılaşarak uzaklara ba-*

kar) Biz soytarı değiliz. «Biz Vladimiriz», bu da Slav ırkından geldiğimizi gösterir. Önemini anlıyor musun? Beni tanıyan, hiç bir şeyi rastlantıya bırakmadığımı da bilir.

ESTRAGON — *(Suçlu)* Üzgünüm Didi, ama yine de soytarıyız biz.

VLADİMİR — Şimdi sana anlatacak vaktim yok. Aslında sen bile soytarı değilsin, kaldı ki Biz. Sadece giyimimiz öyle.

ESTRAGON — Soytarı gibi giyinen, soytarıdır.

VLADİMİR — Biz bu paçavraları seyircinin hoşuna gitmek, çekici olmak için giydik. Devir, sirk devri, elden ne gelir? Sirkten başka bir gösteri seyirci çekmiyor. İşte burada da, sirk sirk içinde. Sirk sirki seyrediyor. Ama BİZ, sen ve BİZ başka bir şeyiz. Sonunda anlayacaklar bunu, ama çok geç olacak.

ESTRAGON — Niçin seyircinin karşısına gerçek görünüşümüzle çıkmıyoruz peki? Hemen şimdi. Kiminle alış verişte olduklarını anlasınlar.

VLADİMİR — Ne yapalım yani?

ESTRAGON — Soyunalım! Tamamen.

VLADİMİR — Olmaz, o zaman büsbütün çıplak kalırım.

ESTRAGON — Korkacak ne var Didi? Senin hiç değilse göstermeye değecek bir şeyin var. Üstelik bu, günümüzde aranan bir şey.

VLADİMİR — Onunla hiç bir işim yok benim... hem ben utanırım... çok utanırım... Slav ırkındanım ben... iyi yürekli, utangaç bir aile çocuğuyum... kullanmadığım bir şeyi giydirmek, sarmak ve saklamaktan utanıyorum. Ama o yüz metreden

bile kendini belli ediyor, ve bu ter, gözyaşı, çabalama çağında sadece iyiliğini istediğim karşı cinsle aramı bozuyor. Gerçekten utangaç ve terbiyeli bir çocuğum ben.

ESTRAGON — *(Vladimir'e sarılır)* Kendine gel Didi. Sana inançlarımız ve ortak acımız adına yalvarıyorum... bugünkü ve ortak... *(Yardım ister gibi bakınır)*... asla gündelik olmayan olay adına... şanlı günümüz adına... gelecek iki yüzyılın ilerlemesi... değiştiğimiz pantolon ve ceketler adına... Elbiselerinin bana çok bol geldiğini görmüyor musun?

VLADİMİR — Seninkiler de bana çok dar. Yani bize tam geliyorlar.

ESTRAGON — *(Gururla)* Seni yatıştırabildiğime seviniyorum Didi.

VLADİMİR — *(Koluyla gözyaşlarını siler)* Doğru... başka kimse beceremezdi bunu. *(Dar elbisesini düzeltir)* Kendimi kapıp koyverdiğim, sinirlendiğim, utandığım zamanlar dur-durak tanımam. Cesetlerin üstünden geçerim. Bu durumum, yıllarca demeyeyim ama, günlerce sürebilir. Üç yüzyıllık gelecekten sözetmeseydin, sen bile yatıştıramazdın beni. O sözler ürkütür beni, biliyorsun.

ESTRAGON — *(Hayran)* Durulduğumuza göre, daha iç açıcı konulardan söz açsak? Soytarı gibi görünüp, soytarı olmasak da, görevimiz neşelendirmek. Bu dünyada yalnız değiliz Didi... üstelik insanlığın en az üçte ikisini temsil ediyoruz. Acı gerçekleri ortaya döküp, hemen canını sıkmayalım seyircinin.

VLADİMİR — Öyleyse hadi Gogo... dök içini.

ESTRAGON — Tamam Didi, kurtlarımı döktüm ben. Artık açık konuşalım... doyasıya ağlayalım... doyasıya gülelim.

VLADİMİR ve ESTRAGON — *(Elele tutuşurlar ve belli bir nokta üstünde okul çocukları gibi sıçrarlar. Uçmak ister gibidirler)* Oh ne keyif! Ne keyif!... Giysilerimizi, papuçlarımızı, düşüncelerimizi değişmeseydik uçacaktık. Ne keyif! Ne keyif! İki üç yüzyıllık geleceği yüklenmiş iki şen kelebek... İki kelebek değil, iki maskeyiz, iki kuklayız biz. Ne keyif! Ne keyif!... Ne akıllı... nasıl boşuboşuna akıllı... *(Sevinçle)* Ey Didi... Ey Gogo... Ey Mutluluk... Ey Gelecek... Aman ne keyif! Aman ne büyük mutluluk! Ne gelişme! Aptallığın sınırsızlığı ne güzel, aman ne keyifli!

(Oğlan girer. Büyümüş de küçülmüş gibi bir hâli vardır. Karışık sarı saçları alnına dökülür. Kısa kollu bir gömlek, dizleri aşınmış bir pantalon giymiştir. Soluk yüzünde gözleri parlak ve büyüktür. Oğlan yorgun, çılgın gibi ama mutlu: «Ey Didi. Ey Gogo... Ne keyif! Hep aynı noktada olmak ne keyif!» *diye fısıldayan Vladimir'le Estragon'u bir süre seyreder.)*

OĞLAN — *(Alçak sesle)* Ne yapıyorsunuz öyle? *(Çılgınlık, yorgun bir fısıltıya dönüşmüştür)* Kalbiniz... Kalbinize dikkat! *(Bayılacak durumda fısıltıyı sürdürürler)* Kalbiniz, dedim.

VLADİMİR — *(Kolları açık solurken Oğlan'ı görür. Estragon'un terini siler)* Kalbimiz üstüne ne bilirsin sen? Öğretmenimizin deyimiyle, başlıbaşına bir şaheser olan, büzülüp genişleyen kalbimiz hakkında ne bilebilirsin?

ESTRAGON — *(Eski durumunu alır)* Şimdi kalp üstüne konuşmanın sırası değil Didi. *(Oğlan'a)* Kimsin? Nereden geliyorsun? Burada dikilmiş ne söylüyorsun?

OĞLAN — *(Telgraf direğine doğru yavaşça yürür, açık seçik)* Ben oğlanım.

VLADİMİR — *(Şaşkın)* Hangi oğlan?

ESTRAGON *(Vladimir'e sokulur)* Biz bir sürü oğlan tanıyoruz.

OĞLAN — Tek oğlanım ben.

VLADİMİR — *(Oğlan'a bakar)* Niçin tek? Biz ve adım söylemek istemediğimiz iki kişiden başka tek yok. Bu da üç tek eder.

OĞLAN — Yeryüzünde birçok ve değişik oğlan vardır. Bu, iklim, beslenme ve yetişmeye bağlı. Ama ben Tek'im.

(Vladimir ve Estragon fısıldaşır, başlarını sallarlar. Şaşırmış ve ürkmüşlerdir. Telgraf direğinin orada duran Oğlan'a bakmaktan bile korkarlar.)

VLADİMİR — *(Titrek bir sesle)* Kendi hakkında söyleyeceğin bu kadar mı?

OĞLAN — *(Vladimir'e doğru birkaç adım atar, onu yatıştırmak ister gibi)* Ben her an düşündüğünüz, varlığı üstüne titremeniz gerekenim. Onun için ağladığınız, ve gurur duyduğunuzum. Size yaklaşmak isteyenim gördüğünüz gibi... Günümüzde az bulunan hattâ istenmeyenim.

(Vladimir'le Estragon birbirlerine sokulur titreşirler)

VLADİMİR — *(Estragon'a)* Godot bu olmasın?

ESTRAGON — *(Başıyla hayır işareti yapar, fısıltıyla)* Sanmam. O bu kadar genç değildir.

VLADİMİR — *(Korkusunu yenemeden)* Kimsin sen? Bunu bütün ciddiyetimle soruyorum, çünkü bize eziyet etmek günahtır. Hele bu görünüşümüzle ve günlerimizin başkaları gibi sayılı olmadığını bile bile... süresiz bir bekleyişe zorunluyken. *(Titrer)* Biz iki temsilciyiz... Bütün bunları göz önüne alarak insanca cevap ver bize: Kimsin?

ESTRAGON — *(Ürkek)* Biz sana ne adını, ne soyadını, ne de işini soruyoruz. Geçmişin bizi ilgilendirmez. Bin yıldır, savaşta, savaştan önce ne yaptığın umurumuzda değil. *(Yüreklenmiş, gözü Vladimir'de)* Hakkında hiç bir şey duymadığımıza eminim. Biz hep yollardayız: Senden sözedildiğini hiç duymadık... Yollardan pek çok insan geçer: Onları tek başlarına hapse giderken görüyoruz... Çünkü bütün yollar oraya çıkar.... Yüzlerce yol... İki yüz yol. *(Oğlan'a bakar)* Seni hiç görmedik. Hep yolda olduğumuz ve beklediğimiz halde.

OĞLAN — Nasıl hatırlamazsınız beni? Hep arkanızdayım. Sizden ayrılmaz bir parçayım. Arasıra dönüp bakıyor, yine de görmüyorsunuz beni. Neden?

VLADİMİR — Bilmem.

ESTRAGON — Ama şimdi görüyoruz seni. Ne istiyorsun?

VLADİMİR — Demek sen bir casussun. Bizi izleyen, dinleyen, gözleyen yüzbinlercesinden biri...

OĞLAN — *(Yaklaşır, Vladimir'i duymamış gibi)* Postaneden geliyorum.

VLADİMİR — *(Kendi yürekliliğine hayrandır)* Ne yapalım postaneden geliyorsan? Bize ne?

OĞLAN — Postaneden gelmem önemli. Sizinle ilgili çünkü.

ESTRAGON — Seni duyan da, postanenin, banka, müze ya da ne bileyim... hedefini şaşırmış bir kurşun kadar önemli olduğunu sanır.

OĞLAN — *(Gözlerine bakar, sevinçli)* Haber aldık: Gelecek.

VLADİMİR — Haber verecek bir şey olsun olmasın haber verirler onlar.

ESTRAGON — Öyleyse bizim burada beklediğimizi de haber vermişlerdir. Peşimizdeler.

OĞLAN — Haber aldık: Godot gelecek.

(Vladimir'le Estragon ansızın canlanırlar)

VLADİMİR — *(Mutlu)* Hele şükür! Hele şükür! *(Jimnastik hareketleri yapar, havayı yumruklarken bir yandan* «Hele şükür! Hele şükür!» *diye tekrarlar. Yumrukları bilinmeyen bir düşmana çevrilidir. Yanlışlıkla Gogo'ya vurur. Gogo ağlar. Vladimir yorgun, ama rakibini yenmiş bir boksör gibi kolunu kaldırır.)*

VLADİMİR — *(Soluk soluğa)* Hele şükür!

(Saçları alnına düşmüştür. Ringin kenarında dinlenen bir boksör gibi oturup, olmayan bir havluyla yüzünü yelpazelemek isterken yere düşüp soluksuz kalır. «Hele şükür! Hele şükür!» *diye tekrarlar)*

OĞLAN — *(Vladimir zorlukla yerden kalkıp, Estragon'un yanına gidince)* Bekleyen kazanır. Sabrın sonu selâmet.

ESTRAGON — Kim haber almış?

OĞLAN — Postane. Postanedeki kız, kim olacak?

VLADİMİR — Peki nasıl haber almış?

OĞLAN — Önce iki atlı haberci geldi: Birinin atı postaneye varır varmaz çatladı. *(Onların heyecandan soluksuz kaldıklarını görerek daha*

yüksek sesle anlatır) Ya kalbi dayanamadı atın, ya da böbrekleri. Terden kör oldu, sağırlaştı, sonra da nalları dikti.

VLADİMİR — Sonra?

OĞLAN — Sonra çığırtkanlar geldi... yalnız seslerini duyduk. Ardından bir sürü posta güvercini, en son da telefon haberi.

VLADİMİR — Hangi makam aldı haberi?

OĞLAN — Ne makamı?... Kimin makamı?... Askerî mi, mülkî makam mı?

ESTRAGON — Postane yahu, postane. Oradakiler ne dediler?

OĞLAN — Ha postane... Alıcılar, vericiler, teller, telsizler... Kız haberi duyduğunda önce şurasını tuttu, *(Sol göğsünü gösterir)* sonra şurasını... en son da *(Bacaklarının arasını gösterir)* şurasını... O geldiğinde...

VLADİMİR — *(Sinirli, hayal kırıklığıyla)* Nereye geldiğinde... kim neresini tuttu? *(Aynı yerleri gösterir)* Kim?... burasını... şurasını... orasını...

OĞLAN — Godot geldiğinde postanedeki kız tam üç defa bayıldı, üç defa ayıldı. Ama yanılmıyorsam bayılmak daha çok işine geliyordu.

VLADİMİR — Ya O?

OĞLAN — O kim? Haa... Godot... O hemen... hem de gözümün önünde... nasıl söylesem... ne yaptığım da tam olarak bilmiyorum üstelik... beni farketmemiş olacak... Tamam tıpkı horozlar gibi... aynı öyle yaptı. Sonra kızın bütün sıskalığıyla boylu boyunca yerde yattığım gördüm. Kaldırmak istedim, çünkü kimsenin böyle baldırları havada yatmasından hoşlanmam. Ama kız beni Godot sanıp inlemez mi:

«Ah tatlım, sevgilim... bunca yıl bekledim seni!» Bir türlü bacaklarım birleştiremedim. Hâlâ göz süzüp sayıklıyordu: «Kurtarıcım sonunda geldi... erkeğim geldi. Ne muhteşem bir çıkıntı! Böylesini yalnız bir kere çocukluğumda görmüştüm, ama şimdi tadıyorum...»

VLADİMİR — *(Anlamamış gibi, gözleri Estragon'a dikili)* Ya O?

OĞLAN — Yeniden davrandı ve bir daha çıktı kızın üstüne... Niye yaptı anlamadım. Benim de gözüme bir perde indi sanki, yalnız alıcılar vericiler, teller telsizler, atlılar, ve... kıllar gördüm.

ESTRAGON — *(Vladimir'e)* Söyle sussun, yoksa gebermezsem bile kusacağım.

VLADİMİR — *(Oğlan'a)* Şu anda nerede? Yakında mı, uzakta mı? Ya kıllar... Kıllar kimin ellerinde?

OĞLAN — Kızın üstünden indiyse eğer, yakınlardadır.

VLADİMİR — Bizimle de ilgilenecek zamanı olacak mı dersin?

OĞLAN — İşini gördükten sonra bol bol zamanı olur... şarkı bile söyler.

VLADİMİR — Utanmıyor mu? Bu günlerde şarkı söylemek kimin aklına gelir? Gelip de bir şarkıyla uyutacaksa bizi, hiç gelmesin.

OĞLAN — Siz ne istiyorsunuz peki? Ne bekliyorsunuz?

VLADİMİR — Biz, bizi anlayacak olan Godo'yu bekliyoruz... Bizim çıkmazımızı paylaşacak, bizi kurtaracak Godot'yu. Ötesi bizi ilgilendirmez. Hem seni tanımıyoruz ki, mutlaka casusun birisin.

OĞLAN — Susun, gelen var!

(Vladimir'le Estragon korkuyla üstlerine çekidüzen verip titreşirler. Köşeye büzülerek Oğlan'ın bir şey söylemesini beklerler. Bir şarkı ve öksürük sesinin geldiği kulise dehşetle bakarlar.)

VLADİMİR — Kim bu gelen?

OĞLAN — Kimin geldiği hiç bir zaman tam olarak bilinmez, ancak gidenin kim olduğu kesinlikle bellidir. *(Yatıştırıcı)* Yerlerinize gidin, telâşlanmayın.

VLADİMİR — *(Fısıldar)* Kim olabilir dersin?

OĞLAN — Susun... yalnız değil.

ESTRAGON — *(Patlar)* Kim yalnız ki? Ben de yalnız değilim.

OĞLAN — Göründüler... geliyorlar... işte... işte! Zorlukla ilerliyorlar ama geldiler.

(Bir kırbaç şaklaması. Vladimir'le Estragon büzülürler. Birinin düştüğü duyulur. Bastırılmış bir çığlık, inlemeler, hırlamalar... Geri geri yürüyen iri yapılı bir adam girer sahneye. Renkleri birbirini tutmayan çizmeler, dizlerine kadar inen bir pelerin ve tüylü bir sırp kalpağı giymiştir. Ağır adımlarla gerilerken elindeki ipi çeker. Bu iri kıyım adam POZZO'dur.)

POZZO — *(Sinirli bir hareketle ipe asılır)* Ole! Çık dışarı... Ole miskin!

(Pozzo sahnenin ortasında, görünmeyen kişinin ipini çeker. Sonunda yaşlı, ipin ucu boynuna bağlı bir adam görünür: LUCKY. Bir bavul ve büyük bir havlu taşımaktadır. Kamburu çıkmıştır, hareket ettikçe uzun saçları yüzünü örter. Lucky bebek gibi

giyinmiştir. Beyaz saçlarında bir kurdela, sakalının altında bir önlük. Şaşkın şaşkın bakınırken tökezler, saçma sapan şaklabanlıklardan sonra seyirciye nanik yapar.)

POZZO — *(İpe asılarak, Lucky'ye)* Miyavlayabilirsin artık, yalnız değiliz. *(Ötekilere)* Merhaba baylar. *(Lucky'ye)* Bugün bir şey yemeyeceksin. Hadi miyav... miyav...

LUCKY — Hav... hav... hav...

POZZO — *(Memnun)* Aferim Lucky! Aferim, en doğrusunu yaptın. Böylece senin hem kedi, hem köpek olduğun ortaya çıktı. Hadi bir daha... ne olursa olsun.

LUCKY — Ole!

POZZO — Harika, Lucky! İşler yolunda, seni iyice tanıdılar artık. Sen yalnız berbat bir aç değil, aynı zamanda büyük bir isyancı ve ihtilâlcisin. *(İpi gevşek tutar)* Hep sana buyurulanın aksini yapıyorsun, bu da hâlâ bir kişiliğin olduğunu gösterir. *(Vladimir'e)* Daha önce bir yerde karşılaşmış mıydık sayın başkan yardımcısı? *(Vladimir'in bütün vücudu sarsılır, neredeyse Godot diyecekmiş gibi dudakları oynar.)* Tanışmış olacağız. Bana hiç yabancı gelmiyorsunuz. *(Alnını kırıştırır, Lucky'nin sırtından bir iskemle alır)* Yediklerimi hazmedinceye kadar bekleyin lütfen... Daha önce hiç karşılaşmadıysak şaşarım... Adım Pozzo, sayın başkan yardımcısı, Hamiyetperver Pozzo. Pamuk ve havluyu yanından eksik etmeyen, hep sinekkaydı traşlı ve temiz pak, ünlü Pozzo.... Pozzo... temiz pak hamiyetperver! *(Zorlukla ayakta durabilen Vladimir'e bakar)* Görüyorum ne adımdan, ne de

şânımdan hoşlandınız: Pozzo, ünlü Pozzo! Bunda bozulacak bir şey yok.

VLADİMİR — *(Ansızın)* Güzel bir adın var moruk: Pozzini. Barras'ta böyle birini tanımıştım... Pozzini... Bir de esir kampında...

ESTRAGON — *(Vladimir'e)* Pozzoki değil mi Didi? O hırsızın adı Pozzoki'ydi hatırladın mı? Kaçmıştı hani, hiç unutur muyum? Hey Pozzoki, biliriz sizin gibileri!

POZZO — Yanılıyorsunuz sayın başkan yardımcısı... *(Estragon'a)* Tarihsel bir yanılma. Adlî bir hatâ sayın senatörüm. Pozzini ve Pozzoki... Fransız ya da İtalyan demiyeyim ama... daha çok Latin adları. Oysa Pozzo ailesi Viking asıllıdır. Yani kuzeyli, daha doğrusu kuzey-batılıdır. Ve bütün kuzey-batılılar gibi her gün traş olur, ve işin verimi, düzen ve çalışmayla... başkalarının çalışmasıyle tabiî... övünür. *(Düşünceli)* Pozzo!... Kulağa haşmetli gelen bir ad. Walström gibi... Holmkvist gibi... Aynı kök, aynı atalar, aynı haşmet... Pozzo: Pozzo olmanın gerçek bir anlamı var.

VLADİMİR — Adın kutlu olsun babalık... Hiç duymadık bu adı... Tamam mı?

POZZO — Pek değil... Genellikle tanınan bir addır. Üstüne bilimsel araştırmalar, monografyalar yazılmıştır baylar. Peki siz kimsiniz? *(Oğlan'a)* Seni tanıyorum. Topraklarımın çevresinde dolanır durursun. *(Vladimir'le Estragon'a)* Nerede kalmıştık?

VLADİMİR — Hiç bir yerde... Nerede olduğumuzu bilmeyiz biz. Bildiğimiz, yalnız, burânın onun

geleceği yer olduğu. *(Estragon'a bakar, o da onaylar gibi başını sallar)* Burası sessizdir... Ara sıra bir tren geçer, o kadar... Tarifesini kimseler bilmez... En önemlisi, bu durakta inen olmadı hiç. Oysa çevrede saklanabileceği ormanlar var. Yayılabilir, yerleşebilir, bize yardımcı olabilirdi.

POZZO — *(Alnını buruşturur)* Ne! Kimden söz ediyorsunuz sayın başkan yardımcısı? Kim yayılabilir, yerleşebilirmiş?... Nasıl yani... Benim topraklarıma?...

VLADİMİR — *(Çekingen)* Şey... Godot... Onu bekliyoruz da.

POZZO — Ben onu beklemek zorunda değilim. Aslında hemen gitmem gerekir, beklemekle sadece kaybederim. Siz bekleyebilirsiniz ama, benden söylemesi: Onun geleceği filân yok.

VLADİMİR — Yakınlarda olduğunu duyduk.

POZZO — «Duyduk»... Ben de yakınınızdayım ama aramızda dünyalar var. Kesinlikle söylüyorum: Gelmeyecek. Ah o Kelt asıllı Japon! Onu bilirim ben... neyseki dolaylı olarak. *(Ağacı ve yağlı kemendi gösterir)* Bu ağacın altında yüzyıllarca beklenmiştir... ben bu topraklara sahip olmadan önce de beklenmiştir. Açık söyleyeyim, benim bile ona ihtiyacım olduğu zamanlar oldu. Onu düşledim. Uyamnca heyecan verici adım sayıklıyor onu çağırıyordum. *(Sözlerini el kol hareketleriyle destekler)* Bu ağaç büyümez olduktan sonra, şimdi sizin olduğunuz yere varıp bekleyenler için ne büyük acı.

VLADİMİR — *(Umutsuz)* Buraları.. buraların özelliklerini iyi bildiğine göre... şu anda nerede olabile-

ceğini de söyleyebilir misin?... Gelip, gelmeyeceğini filân?...

ESTRAGON — Burada bekleyen sen olsaydın, biz sana her şeyi söylerdik.

POZZO — *(İple oynar, Lucky'yi boynundan çekiştirir)* Öyle sanıyorum ki, sayın başkan yardımcısı, Godot genel bir umudu, insanca bir umudu, bir hayali temsil ediyor?

VLADİMİR — *(Pozzo'nun sözünü keserek)* Hayal... O ne demek babalık? Yenecek bir şey mi?

POZZO — *(Vladimir'e)* Elbette sayın başkan yardımcısı... günümüzde her şey yenilebilir. Özellikle hayaller. Kendinizin ve başkalarının hayalleri... Ama izin verin de Godot üstüne düşündüklerimi söyleyeyim,.. *(Öksürür)* Şurası açık, apaçık ki, Godot yenik ve güçsüzlerin uydurmasıdır. *(Estragon'a)* Eğer sadece bir uydurma değilse, sayın senatörüm, o zaman şu anda mutlaka yeni ve genç bir ülkededir... Ya da... buradan daha çok ağlanan bir yerde... *(Oğlan'a)* Varolmadığına eminim. Ama olabilir... Günümüzde her şey doğrudur... Ansızın yakındaki kiliselerden birinden çıkabilir... Öyle değil mi küçük?

OĞLAN — Godot ömründe kiliseye ayak atmamıştır. Vaftiz bile edilmemiştir... O bambaşka bir yerdedir, biliyorum... bu yer kilise bile olsa... ne demek istiyorsunuz?

VLADİMİR — *(Çöküntü içinde)* Ama... Godot nerede?

OĞLAN — *(Barışçı bir tavır takınır)* Godot postanede... Şimdilik yalnız bunu söyleyebilirim.

(Sahne canlanır. Perdenin sonuna doğru yaklaş-

tıkça gerilim gitgide artacaktır. Oyun canlıdır.)

VLADİMİR — *(Başını tutar, ceketi patlar, saçları gözlerinin önüne düşer)* Godot postanede ha?... postanede... Ama postanede ne işi var?.... Bütün haberleri..... dünyanın bütün mektuplarını..... bütün kutsal kitapları..... bütün mesajları o taşır..... Godot postanede ha?..... Godot.... postanede!

ESTRAGON — *(Vladimir'in sözleriyle iyice coşmuştur. Ne Oğlan'a, ne Pozzo, ne de Lucky'ye bakmadan konuşur)* Godot postanede. Bu işte bir bit yeniği var. Godot postanedeyse eğer, kıyamet kopacak demektir. Bütün teller, antenler, alıcılar, vericiler, daha gönderilmemiş mektuplar, telgraflar yanacak demektir... ve Godot bu yangım söndürmeye çalışacak, kirpikleri yanıp, tabanları kavrulacak, yanıkları su toplayıp yürümesine engel olacak, gelemeyecek bu yüzden. Gelemeyecek.

VLADİMİR — *(Estrago'nun gücü tükenip susunca)* Gelemeyecek... gelemeyecek.

POZZO — *(Titreşen Vladimir ve Estragon'a hiç bakmadan)* Demek postanede? Güzel. Postaneye yakın yanılmıyorsam, ırmakla tren yolu arasında. Bataklığın ortasında. İyi ama böylesine önemli bir bayın, bir elçinin kıtıpiyoz bir postanede ne işi var? Bir kere boyuna bosuna uygun değil. Orada ne kalkabilir, ne oturabilir, ne de şöyle gerine gerine ayak uzatabilir. Çünkü Godot en azından orta boy bir dev olsa gerek. Sonra Godot'nun Godot olarak, böyle yoksul ve sıska bir öksüze söyleyecek ne sözü olabilir? Kanadalı kanı taşıyan, derin bilgi ve engin hayal gücü sahibi bir elçi bu fukarayla

konuşmaz bile. Böyle kurak, çorak, ve pis kokulu bir batakhaneye düştüğünü bilseydi, hemen beni çağırtırdı: Ben bir elçiyim. Kangurular arasında doğdum ama, benim gibi yılmaz bir özgürlük savaşçısının, benimki gibi soylu bir yüreğin yakınlığına asla lâyık olmamaları gerçeğine rağmen, insanları sevmek ülküsüyle yetiştirildim.

VLADİMİR — *(Yorgun, umutsuz)* Söyleyin... söyleyin onu ne zaman göreceğiz, sesini ne zaman işiteceğiz?

ESTRAGON — *(Pozzo'ya bakar)* Buranın uygunsuz bir yer olduğunu... burada duramayacağına inanıyorsan babalık... Burada... bu ağacın altında çok beklendiğini sen söylemiştin... O zaman biz de tren yolu olmayan, postane olmayan, yeşillik olmayan bir yere gideriz. Aslında biz sonsuz bozkırı severiz.

POZZO — *(Uzun uzun Vladimir'e bakar. Sesinde üzüntü vardır. Beyaz eldivenlerini çekiştirir.)* Durumunuz umut verici değil sayın Başkan yardımcısı. Sizin de sayın Senatör. Bunu söylemek zorunda olmak beni üzüyor, çünkü sizi anladığımı sanıyorum... Gerçi İrlandah - Slav, ya da... neydi?.... İsveç - Çin aslınız benim için tam bir açıklık kazanamadı... *(Kendi kendine)* Yıllardır bekliyorlar burada, rüzgâr ve yağmurda sararıp solarak. O ise, postaneye, postanedeki kızın oraya gelmişse bile, bir Bosnalı - Yunanlı olarak bütün belgeleri, mektupları, telgrafları, haberleri kapıp kaçmıştır. *(Daha hafif bir sesle)* Sonra yine karanlık, saçı deriyi ıslatıp çürüten yapışkan bir karanlık. *(Omuz silker)* Benim işim çok daha kolay. Ben

kendimi bekliyorum. Bana şan, şöhret ve kudret çok daha kolay gelecek. Uzun sözün kısası, ben kendimi, sizin uydurma meleğiniz, palavra kurtarıcınız kadar bekletmeyeceğim.

VLADİMİR — Ama biz ona inanıyoruz.

POZZO — Gerileceğiniz çarmıhı sırtınızda taşıyorsunuz siz. En güzel yanınız da bu. Bense, savaşçı bir Hun, güney kutbunun ve pek çok güzel yıldızın fatihi olarak, tükenmiş de olsa yalnız kendi gücüme, kırbacıma, Lucky'ye inanırım. Çünkü Lucky'yi, aklınızda olsun, bizzat ben delirttim. Ama sizin için hiç bir umut yok.

VLADİMİR — Umut yok mu? Umut yok mu?

POZZO — Yok. Size yiyemeyeceğiniz bir kemik fırlatmamı bile umamazsınız.

VLADİMİR — Bilinen nedenlerle yutmak istemediğimiz kemiği bile...

POZZO — Yakında kemik de kalmayacak. *(Üşür)* Et de. *(Göğe bakar)* Bitki de. Yakında tufan kopacak, sizin şu anda içinde bulunduğunuz, benimse bir süre içinde yüzmek zorunda kaldığım denizde çalkalanacağız. Bir... şey denizi... ne olduğunu biliyorsunuz.

VLADİMİR — *(Estragon'a)* Aldatıldık. Ele verildik ve satıldık.

ESTRAGON — *(Ağlar)* Zavallı bizler.

(Bir an için durgunluk olur. Vladimir ve Estragon yavru köpekler gibi ulurlar kendi kendilerine. Pozzo pelerinine sarılıp, onları başından savar gibi bir hareket yapar, uyur. Horlar. Lucky dudaklarını yalar, yorulmuştur. O anda telgraf direğindeki karga kanatlarını çırpar. Sahne ansızın canlanır.

Oğlan hepsine sırayla baktıktan sonra sahnenin ortasına gelip poz alır.)

OĞLAN — *(Umut dolu bir sesle)* Kardeşlerim, umutsuzluğa kapılmayın, bastırın yüreğinizi! *(Hepsi toparlanırlar. Pozzo, Lucky'nin ipini çeker, Oğlan gülümser.)*

OĞLAN — Umudunuzu yitirmeyin, Godot postanede. *(Ötekilerin bu habere şaşmadıklarını görerek)* Godot postanedeki kızın yanında. *(Daha yüksek ve daha anlamlı)* Postanede. Postanedeki kızla! *(Panik. Karga gaklar, kanatlarını çırpar. Pozzo uyanır, Lucky miyavlar, sonra köpek gibi ulur. Ayağa kalkınca boynundaki ip gerilir, ve susar. Pozzo da huzursuzlanmıştır. Sahnenin üstünde bağıra çağıra gidip gelir.)*

POZZO — Gururlu bir Finli demeyeyim ama, soylu bir İsviçrelinin böyle bir... En ince deyimiyle.... böyle bir kaltakla ne alışverişi olabilir? Ölçü duygusunu Rus'lardan, biçim kaygısını Sırp'lardan almış, böylesine zengin ve zarif bir Lapon, esir kampından tek başına kurtulmuş böyle bir Yahudi, böylesine nâdirattan bir adam, nasıl bu kadar düşebilir!

VLADİMİR ve ESTRAGON — *(Birbirlerine sokulmuş titreşirler)* O bizim kurtarıcımız! O herkesin günahsız olduğuna inandığı, yeşilaycı ve pul koleksiyoncusu... Bütün postaneler kahrolsun. Kahrolsun alıcılar, vericiler, teller, telsizler, ve... Hollanda'nın tüm lâleleri...

(Panik durulmuştur, gökte şimşekler çakar, Pozzo'nun küfürlerini, Lucky'nin havlamalarını gökgürültüleri bastırır. Bir yerde bir cam kırılır. Paslı fren

gıcırtıları, boğuk vuruşlar, yolda bir tren, trenin poflama - tıslaması, düdüğü, yine fren gıcırtıları, kulak tırmalayıcı garip hışırtılar.)

OĞLAN — *(Bu genel kargaşalık arasında)* Korkmayın, geliyor. Bu O'dur, Godot. Çok şükür! Artık postanedeki kızın hakkından geldi. Yani postanenin ve bütün alıcı, verici, tel ve telsizlerin. *(Uzağa el sallar)* Kendinize gelin, hemen bozmayın ağzınızı. Godot iyidir, ekmek gibi nimettendir.

POZZO — *(Bağırarak, teatral bir edayla elini havaya kaldırır)* Bırakalım geleceği, ya da olabilecekleri, eline masallara yaraşır bir güç ve böylesine önemli bir rol geçirmiş bir kızılderili, nasıl yolunu şaşırıp da, benim, hamiyetperver Pozzo'nun, Hiroşima kurbanlarının kurtarıcısı Pozzo'nun egemenliğini çiğneyip, maddî - manevî sorumluluklarım taşıdığım bu şaşkınların aklını çelebilir? Nasıl?

(Tren sesi, yolcuların çığlıkları ve inek böğürmeleri. Tren gıcırtıları, domuz homurtularına karışır. Bir uçak gürültüsü. Lucky havlar; boynundaki ip çekilir. Hepsi gözleriyle uçağı izlerler. Uçak iniş yapar. Sadece Oğlan ürkmemiştir. Yeşilimtırak, solgun yüzü mutludur. Bir şeyler söylemek ister ama beceremez. Yüzü ve elleriyle garip hareketler yapar. Tren hareket eder, uzaklaşır, onunla birlikte sığır ve domuz böğürtüleri de... Vladimir ve Estragon iğrenmiş gibi burunlarını tutarlar, öksürürler. Pozzo yalnız kendisinin bildiği önemli bir şey söyleyecekmiş gibi kasılır.)

POZZO — *(Uzağı dinler)* Gelmiyecek... söylemiştim. Onun gibi kanatlanmış bir pilotun, *(Vladimir ve Estragon'u göstererek)* ödlek kanguruları kor-

kutup, penguenleri buzlu sulara kovalayan, dalgalar ve köpükler saçan, Golf Stream kâşifi *(Gözleriyle uçağı izler, sesini dinler)* bir üç kanatlının sizin gibi zavallılara ayıracak zamanı olabilir mi? *(Makineli tüfek tıkırtısı, Pozzo sahneden kaçmak isterken Lucky'nin ipine sertçe asılır)* Dememiş miydim, böylesine soylu bir adam, tanrının elçisi... *(Karyola gıcırtıları duyulur)* Tanrı elçisi...

VLADİMİR — *(Kulise yaklaşmış olan Pozzo'ya)* Ne tanrısı? Hangi tanrı? Kaç kişi bunlar?

POZZO — *(Eliyle tüfek sesinin geldiği yönü gösterir)* Dinleyin, sizin uyduruk Tanrınız, kurtarıcı meleğiniz makineli tüfek ve bombalarla, İsviçreli ve Danimarkalılara boyun eğmek istemeyen birtakım isyancılara ateş yağdırıyor. Bombalar ve yumurtalar taşıyor kanatları altında, bütün kara-sarı-mavi karıncalardan nefret ediyor. *(Peleriniyle yüzünü örter)* Dikkat... tam siper!

(Makineli tüfek sesleri, bombalar patlar, yer sarsılır, camlar kırılır, atlar kişner, kuzular meler ve sonunda en güzel ses: Karyola gıcırtıları.)

POZZO — *(Ölesiye korkmuş olan Lucky'yi dışarı çekmeyi başaramaz)* Sizin Godot'nuz mutlaka lokomotif makinistidir; buradan geçen tren de onun. Her şey onun. Lokomotifler, kömürler, düdük ve yol işaretleri... Ardında buhar, duman, gıcırtı ve kurbağalı bataklıklar bırakıp göğün dört bir yanına uzanabiliyor aynı anda. Dağlara tırmanıyor, dağlardan iniyor... Yanında, ardında, dönemeç ve tünellerde atlılar, kılıçlar, muhafızlar, miğferler...

OĞLAN — *(Hepsini bastırarak)* Kendinize gelin baylar, toparlanın. Godot her zamandan daha yakında, postanede. *(Karyola gıcırtıları)* Çalışıyor. Zürriyet'i sağlamak için. Geleceğin pullarını, telgraflarını güven altına almak için. Onsuz postaneler iflâs ederdi, yok olurdu. Kimse ne mektup yazar, ne şiir gönderirdi. kendinize gelin sevgili insanlar.

POZZO — *(Lucky yerinden kımıldamadığı için kaçamamaktadır)* Önce kendimizi kaybetmeden nasıl kendimize gelelim? Daha gelmedi ki... üstümüzde uçuyor yalnız. *(Paniğe kapılmıştır)* Tanrı yardımcımız olsun, şimdi benim bile ona ihtiyacım var. O kuyruklu yıldıza, uçan büyükayı ve yılmaz tank sürücüsüne... *(Motor sesleri duyulur, köprüler yıkılır, camlar kırılır)* Yatışamıyorum sayın başkan yardımcısı. *(Bütün vücudu titrer, iskemlesiyle birlikte yere yıkılır)* Yaklaşın sayın senatörüm, lütfen Lucky'nin paslı kıçına bir tekme atın. Gücüm kalmadı artık. *(Kırbaç sesleri, makineli tüfek patlamaları, yatak gıcırtıları)* Lucky, moruk kanguru... *(İpini çeker)* Miyavlasana. Seni ne hale getirdiğimi görmek istiyorum. Aslında sana hep iyi davrandım. *(Lucky havlar, ağlar)* Sen gerçek bir anarşistsin Lucky.

VLADİMİR — *(Tökezlenerek)* O... gelecek mi? Ne zaman olursa olsun... sonra... daha sonra... Bizim Godot'muz? İnebilecek mi?.. Yere inebilecek mi demek istiyorum... İnebilmesi için... o büyüklükte... bu ağaç engel olmaz mı?

ESTRAGON — *(Kekeler)* Demek istiyoruz ki... motorlarını durdurabilecek mi? Kuyruğunu... Yani...

kanatlarını çarpacak... ve karın üstü... (*Eliyle komik bir biçimde tarif etmeye çalışır*) Ya alıcılar, vericiler ne olacak?... teller telsizler... Bütün bunları kanadının altına alabilecek mi? Ya da bütün kazanılmış savaşlardan sonra olduğu gibi, bombalarım çalılığa mı atacak?

VLADİMİR — *(Kör gibi, yorgun)* Hangi çalılık? *(Oğlan'a)* Hava alanı nerede?

OĞLAN — Postane mi? *(Yüksek sesle)* Postane işgal edildi. Düğüm noktası burada. Her önüne gelen postaneyi işgal edemez. Postane bizim... postane dize geldi... postane bize yalvarıyor... tanrıya yalvarıyor... postane yerlerde sürünüyor! *(Daha yüksek sesle)* Siz ey iyi insanlar, koparmayın dilimi. Gördüklerimi anlatmak istiyorum.

POZZO — *(Yerden)* Havla... Miyavla... kurtarın beni... hangi postane... ben kimseye mektup yazmam... ben vatanseverim... neredeyim... kimin alanında... ne biçim yer burası... sırtım yara oldu... ne düşüş, ne utanç!

(Uçak sesleri, tanklar, fren yapan tren, duman, düdük, karga kanatlarını çırpar, gaklar. İstasyondan hayvan homurtuları, insan çığlıkları gelir. Bildiğimiz yatak gıcırtısı.)

OĞLAN — *(Sahnenin ortasında telgraf direğini sarsarak, kendinden geçmiş bir halde)* İşte O... geliyor... *(Boğulur gibi)* ve postane bizim... bütün alıcılar, vericiler, teller, telsizler... bütün mektuplar... bütün dünyadan haberler...

(Ara perdenin orta parçası iner, oğlan ardında kalır. Sonra sağ parça da iner, sahnenin yalnız sol bölümü

açıktır. Vladimir ve Estragon'un dizüstü düştükleri görülür Gözleri yukarı dikili...)

VLADİMİR ve ESTRAGON — *(Derinden gelen, bitkin ve dinsel bir sesle)* Ey efendi... ey insan... Varsan sen, yücesin, ulusun... sen GODOT'sun.

(Başlarını eğerler. Soldaki perde de iner. Perdenin üstünde gülünç harflerle yine:

GODOT GELDİ

okunur.)

İKİNCİ BÖLÜM

Büyük perde açılır: Oyun perdesi, perdenin ardında panayır bandosu, borular, trampetler, zil ve davul sesleri... Bu müziği Birinci Bölüm'ün bitiminde de duymuştuk. Kalabalık kahkahaları arasında bir eşek anırması. Perdenin sol parçası kalkar: Vladimir ve Estragon görünürler. Perdeyi kendileri açmışlardır, ipini ellerinde tutarlar.

VLADİMİR — Bu açıklık bize yeter de artar bile... Bir de yalnız kalabilseydik...

ESTRAGON — Yalnızlık bitti artık. *(Başını sallar)* Hep birlikteyiz bundan böyle. Felâket! Buralardan göçmek zamanı geldi, ama gücümüz kalmadı.

VLADİMİR — Gücümüz kalmadı, ama ruhumuz isyan ediyor. Gerekli belgelerimiz olmadan hiç bir yere göçemeyiz.

ESTRAGON — Hiç değilse öteki perdelerin açılmasını engelleyebilseydik.

VLADİMİR — Yine de yalnız kalamazdık, o zaman da seyircilerden biri gelip canımıza okurdu. Ha o, ha bu... yapacak bir şey yok.

ESTRAGON — Seyircilerden kurtulmak kolay. Biraz boğuşuruz, olur biter. Asıl ötekilerle başa çıkmak güç. Tepemize çıktılar.

VLADİMİR — Sahi yahu...

ESTRAGON — En güç iş yoldaşlardan kurtulmaktır. *(Orta perde açılır, kargasız telgraf direği, sahnenin gerisinde eli şakağına dayalı yatan Pozzo görünür. Yanında Lucky miyavlar. Panayır bandosu yavaşlamıştır, Birinci Bölüm'ün gerçeğine yaklaşırız. Vladimir'le Estragon bakışırlar)*

VLADİMİR — Burada olmamız yine de daha iyi, hiç değilse son noktadayız.

ESTRAGON — Buradan bir başka yere daha kolay göçedilebilir.

VLADİMİR — *(Kalkmaya çabalayan Pozzo'ya bakar)* Korkarım yine saldırmak zorunda kalacağız. *(Pozzo bütün dikkati üstüne toplayarak kalkar)*

POZZO — Hamiyetperver Pozzo'nun böylesine düşeceği kimin aklına gelirdi? *(Lucky'ye)* Şişşt.. rahat dur bakayım. *(Seyircilere)* Kim derdi, gayrı resmî bir tanrı olan Pozzo böyle kara günler yaşasın? *(Kendini yoklar)* Kaburgalarım kırıldı galiba. Kırıldıysa eğer, çoban köpeklerine yem olacağım, kemiklerim bataklığa gömülecek. Bataklıkta da kurbağalara, kuşlara, böceklere yem olurum artık. *(Soluyarak iskemleye oturur. Vladimir ve Estragon'a bakarak)* Bu kadarı fazla, bu kara günleri birtakım paçavraların yanında yaşamak zorunda olmaya dayanamıyorum. Tekrar ediyorum, bunlar için hiç bir umut yok. *(Onlara, kendi durumunu bilmekle birlikte, acıyan bakışlarla bakar)* Ben ve bunlar bir arada... gülünç, ama gerçek. Oysa ben buraya bir rastlantı sonucu gelmiştim. Sırf bu salağa acıdığımdan, hava alsın diye ipinden çeke çeke getirmiştim. Ben de biraz,

kendimi dinlerim, demiştim. Gelecekten sözedildi sonra. Oysa gelecek yılanlar, solucanlar, daha bilmem hangi sürüngenlerle dolu bir bataklıktır... O arada kuzeyli atalarım da gelmişti aklıma... sonuç olarak Pozzo kolaylıkla gidebilen biriydi, bu hep böyleydi. *(Kendini toplar, birbirleriyle fısıldaşıp kaçmaya hazırlanan Vladimir'le Estragon'a bakar)* Ama bu zavallılara bakıyorum da... şanlı geçmişime, köklü atalarıma rağmen, bir başkasını sabırsızlıkla bekleyebilen insanlardan biri olduğumu anlıyorum. Adım Pozzo da olsa, kurtarıcımızın gelmesini istiyorum. *(İkisine aşağılayıcı gözle bakar)* Ama tabiî onların beklediği benim işime, benim beklediğim onların işine yarayamaz. Hep birlikte birini beklememiz, onlarla beni aynı noktada birbirimize bağlıyor. *(Kendi kendine)* Ben Hamiyetperver Pozzo, aslında o oğlana acıdım da, onunla beklemeye karar verdim. *(Yüzüne şefkatli bir anlam gelmiştir)* Nerede benim sarı saçlı, soluk benizli, gözleri korku ve umut dolu küçüğüm. *(Lucky'ye)* Sevgili Lucky, bizim küçük çığırtkanımız nerede biliyor musun?

LUCKY — *(Miyavlar)*

POZZO — *(Gülerek)* Teşekkürler Lucky... İşte yine sessizlik. *(Lucky miyavlar. Perdenin sağ parçası da kalkar. Oğlan kulise yakın durmuş, kuliste birine elini uzatmıştır.)*

OĞLAN — Hadi posbıyık, çabuk ol! Ne zamandır seni bekliyoruz! Hele Vladimir'le Estragon. *(Parmağıyla kendini gösteren Pozzo'yla, dudaklarını yalayan Lucky'ye bakarak)* Hepimiz.

GODOT — *(Kulisten sesi gelir)* Anlamadım?

OĞLAN — *(Bağırır)* Sen bizim umudumuzsun. *(Pozzo başını sallar)*

GODOT — Yanınızda köpek yok ya?

OĞLAN — Yok posbıyık, gel hadi.

GODOT — Aslan, kaplan, sırtlan?

OĞLAN — Aslan-kaplan da yok posbıyık, yalnızız. Kırk yılın birinde bir fil geçer buralardan, o kadar... Sen bizim kurtuluşumuzsun, tek umudumuzsun.

GODOT — *(Sesi yaklaşır)* Zayıf bir umudum ben küçük. Üstelik daha ne yüzümü ne de yükümü biliyorsunuz. *(İçini çeker)* Amma bataklık ha, çoktandır böylesini görmemiştim. Kurbağalar insanın omuzuna kadar sıçrıyorlar... Az sonra göreceksiniz ya, çok yüklüyüm.

OĞLAN — Görünüşün hiç önemli değil posbıyık. Önemli olan bir insan olman, ve bize gelmen. *(Vladimir ve Estragon'a)* Öyle değil mi Vladimir? Görünüş hiç önemli değil, önemli olan bir an önce gelmesi.

(Vladimir ve Estragon şaşkın, titreşirler. Ortalarında kementli ağaç)

VLADİMİR — *(Oğlan'a, kekeleyerek)* Hiç bir şey önemli değil... Zaten Godot hakkında yeterince bilgimiz var. Ama burarın yerlileri olan, kurbağalar ve öteki sürüngenlere niye düşmanlık besliyormuş?

OĞLAN — *(Vladimir'in kekelemesini keserek)* Geleceğini söylememiş miydim size? Hem de yükünü başkalarına taşıtmıyor. *(Godot'ya)* Ver elini... tamam.

GODOT — *(İçeri girer, sırtında yükü, çevresine ba-*

kınır) İşte geldim. Küçücük, yetersiz bir umudum ben, bu tepeleme yüklü halimle... Üstelik değirmene düşmüş bir fare gibi bembeyazım.

(Godot sahneye girmiştir. Kırk yaşlarında, çelimsiz, sıradan bir adamdır. Tepeden tırnağa una bulanmıştır. Cana yakın, sık saçlı ve büyük burunludur. Şarlo'nunkine benzer papuçlar giymiştir. Seyirciye dönük durur. Sahnedekiler onu merak, hayal kırıklığı ve kuşkuyla incelerler. Oğlan'ın eli hâlâ Godot'ya uzanmış durmaktadır. Godot ötekilerle tanışırken, Oğlan sıvışır.)

GODOT — *(Hepsini halktan bir adam gibi selâmlar)* Merhaba. *(Önce kimin elini sıkması gerektiğini anlamak için bakınır, sonra bayılacak halde olan Vladimir'e yürür, elini sıkar)* Adım Godot... fırıncıyım. *(Vladimir'e bakar)* Sen de sirktensin değil mi?

VLADİMİR — *(Tüyleri diken diken)* Burnuma un kokusu geliyor.

GODOT — *(Vladimir'in yanağını okşar)* Hepinize dağıtacağım. *(Estragon'un elini kuvvetle sıkar)* Çoluk çocuk nasıllar? *(Şaşkınlıktan ağzını kapatamayan Estragon'u süzer)* Fırıncıyım ben... sen ne iş yaparsın? *(Estragon'un üstüne büyük gelen paltosunu yoklar)* Sen de bunun gibi bir sirk kurbağasısın değil mi? Ne demeye elbiselerinizi değiştiniz? *(Kurbağa taklidi yapar)* Kurbağalar... amma matrak! Hem soytarı, hem kurbağasınız siz. Ayrıca neden olmasın? Bayağı neşeli... *(Tekrar kurbağa taklidi yapar, sonra boynunda bir şey yakalayıp, yere fırlatır)* Şu kurbağaya bakın, koynuma girmiş. *(Güler)* Kurbağalar ve soytarılar arasında bir fırıncı... ne matrak!

VLADİMİR — *(Fırıncının çuvallarına, un torbalarına bakarak kitaptan okur gibi konuşur)* Biz soytarı değiliz, seyircilerin ve bütün insanlığın hoşuna gitmek için böyle giyindik. Günümüzde ciddiyet para etmiyor, yalnız sirki sonuna dek seyrediyorlar. Biz aslında sirkten, hele dört bir yana gerilmiş sirk çadırından korkuyoruz... Maymunlardan ve bütün hayvanlardan korkuyoruz. Korkmadığımız yalnız kurbağalar ve sürüngenler, çünkü onlarla kader ortağıyız.

ESTRAGON — *(Şapkasına bakar)* Bize uygun görülen giysilerden utanıyoruz. Şapkalardan da, gereksiz çamaşırlardan da utanıyoruz.

GODOT — *(Terini şapkasıyle siler, şapkayı kemerinin arasına sıkıştırdıktan sonra şaşkınlığını örtmeye çalışarak)* İyi başladınız ama sözü nereye getirmek istediğinizi anlamıyorum.

VLADİMİR — *(Alçak sesle)* Bizi çıplak olarak gözünün önüne getirebiliyor musun?

ESTRAGON — Çırılçıplak!

GODOT — Tabiî... yani anacığınızdan doğduğunuz gibi demek istiyorsunuz... şu kurbağa gibi. Gözümün önüne geliyor: İki kurbağacık.

VLADİMİR — *(Ceketinin düğmelerini çözer)* Şimdi göreceksin... yalnız kravatımı çıkarmıyacağım.

ESTRAGON — Onu da çıkarmalısın Didi... derini bütünüyle görsün. Bizim derilerimiz birbirine benzer. Düşünür olarak pek çok anlaşmazlığımız olabilir ama, çektiğimiz acılar derilerimizi eş kıldı.

GODOT — *(Estragon'a)* Deri pek önemli değil.

ESTRAGON — *(Çocuk gibi inatlaşır)* Önemli!

GODOT — Değil!

ESTRAGON — *(Heyecanlanır)* Deri oldum olası en önemli şeydir. Özellikle günümüzde... Hiç bir zaman derinin tüyleri böylesine diken diken olmamıştır. Bugün deriden gazeteler basılıyor, madalyalar, diplomalar yapılıyor... nutuklar, abajurlar...

(Godot, Estragon'a sarılır, Estragon başını kaçırmak ister, bağıracak gibidir, gözleri yuvalarından uğramıştır. Godot onun acısına ve Vladimir'in dehşetine kahkahalarla güler. Boşta kalan eliyle torbasından, göğsünden, her yerinden çıkardığı unu şaka olsun diye Estragon'un ağzına tıkar.)

GODOT — *(Boğulacak gibi öksüren Estragon'a babacan bir tavırla)* İşte önemli olan budur oğlum... bu... sadece bu... Al sana biraz daha. Korkma... korkma.

VLADİMİR — *(Anlaşılmaz sözler mırıldanır)* Koku... vebâ... on günlük bir ceset gibi kokuyor.

GODOT — *(Keser)* Ne kokusu be aç soytarı? Un bu, un!.. ince öğütülmüş buğday unu. Halisinden.

VLADİMİR — *(Çığlık atmak ister, kalbini tutar)* Boğuluyorum... kalbimiz... *(Çevresine bakınır. Sağa sola kör gibi adımlar atar)* İmdaat... imdaaaat...

POZZO — *(Kendini görünmeyen bir düşmandan korur gibi)* Sayın büyükelçi, allah aşkına tebaamıza daha şefkatli davranın. Sayın... sayın konsül... Ayrıca biz de sizi bekledik... değil mi Lucky?

LUCKY — Ole!

POZZO — *(Kollarını açar)* Haddim olmayarak söylemek isterim: Unu daha dikkatli harcamalısınız. *(Godot Estragon'u bırakır. Estragon'la Vladimir*

ellerini yüreklerine bastırırlar. Godot hiç bir şeyle ilgilenmez, kan ter içinde çalışarak sahnede küçük bir fırın kurar. Bir yığın un çuvalı getirir, bu arada da keyifle şarkılar mırıldanır. Sonra seyircilere döner)

GODOT — Sizi hayal kırıklığına uğrattığıma üzgünüm. Siz bir kurtarıcı beklediniz, gele gele bir fırıncı geldi. *(Vladimir ve Estragon'a bakarak)* Oysa ben onlara kimin geleceğini, ne getireceğini söylemiştim. *(Seyircilere)* İlkbahardan bu yana, geldiğim beşinci köy burası. Önce saçlarını başlarım yolarak, telefonlarda gözyaşı dökerek çağırırlar. Ben de cevap olarak sadece fırıncı olduğumu, yardımımın yetersiz kalacağını söylerim. İllâ gel, derler. «Sen hele gel de, fırıncı mısın, yoksa Godot denen kurtarıcı mısın, görürüz.» diye üstelerler. Gittiğimdeyse, beni konuşturmazlar bile. Ben de yoluma devam ederim. Diyelim ki şöyle geçerken postaneye uğradım, *(Vladimir ve Estragon'a bakarak)* tam telsizlere, telefonlara alışıp oradaki kızla mercimeği fırına verdim... rahat bırakmazlar. Sizleri hayal kırıklığına uğrattığıma gerçekten üzgünüm. Ama bu karşılaşmayı ben istemedim ki... Kızgınsınız bana, biliyorum... bağışlayın, sizin çektiğiniz acıyı ben de çekiyorum.

VLADİMİR — *(Utangaç)* Tek başına acı çeken için böyle konuşmak kolay. Ama düşün, bizim vücutlarımızın bir tek yüreği var.

GODOT — *(Şaşırır)* Anlamadım... iki kişiye bir yürek ha? *(Yüreği tarif eder gibi yumruğunu sıkar)* Bayağı insan yüreği?

VLADİMİR — *(Sakin bir sesle)* Evet, tek bir yürek. Zavallı ve küçücük bir yürek. Sık sık, bize artık dinlenmek istediğini fısıldar. Denizaşırı gitmek, başka bir vücuda yerleşmek ister.

ESTRAGON — Tek bir yüreğimiz olduğu ve bu yüzden ayrılamadığımız için... bazan kopmak, başımızı alıp ayrı yönlere gitmek isteriz. Bunu ilk kez sana söylüyoruz. Çok bekledik seni. Bütün kiliselerde, bütün manastırlarda aradık... yalnız tatil günleri değil, biz seni her gün bekledik... Az önce zehirlemek için ağzıma tıktığın neyse, iyi bir şey değildi. Ama suçlu olduğunu sanmıyorum.

VLADİMİR — Ah bu fısıldayan, kanayan, sünger gibi boyuna emen zavallı yürek... Evet, senin yumruğundan büyük olmadığı gibi, belki küçük bile... Mutsuz bir yürek.

(Godot kendi yumruğunu Vladimir ve Estragon'unkiyle karşılaştırır. Estragon, Vladimir konuşurken yaptığı dudak hareketleriyle o sözleri ezbere bildiğini belli eder. Vladimir takılır, ya da yanlış yaparsa, Estragon parmak kaldırıp onun yanlışını düzeltir, cümlenin başını söyler. Godot araya girmek isterse de, bu ırmak gibi akan ortak konuşmaya katılmak güçtür.)

VLADİMİR — *(Yumruğa bakarak)*... ve bu sövdüğüm yürek ezildi, ve öğütüldü. Atlılar, askerler çiğneyip geçtiler. Öyle ki, bir kez bu yüreğin üstünde binlerce at nalı, çıplak insan ayağı izi gördüm. İçinden taşlar, zehirli oklar, mermi kovanları çıkardım... Bizim yüreğimizi at nalları, insan çizmeleri böylesine ezdi, çizdi, çiğnedi.

GODOT — Belki aralarında kangurular da vardı? Bir kanguru görmüştüm.

VLADİMİR — Aralarında ateş eden, bayrak taşıyan kangurular da vardı, ve «Yaşasın!» diye bağırıyorlardı.

GODOT — *(Keser, şapkaların içlerine bakar)* Bu ne çocuklar?... Keçi pisliği... koyun pisliği!

ESTRAGON — *(Sözün neresinde kaldığını unutmuş olan Vladimir'in yerine)* Öyle yemeğimiz. Biraz keçiden, biraz koyundan... bir buçuk günlük, taze sayılır.

GODOT — Yemeğiniz mi?

VLADİMİR — *(Eski ritmini yakalamıştır)* Hiç biri de, «Şurada, şu ya da bu şartlar altında doğmuş iki insan var» demedi.

GODOT — Neler söylüyorsun sen?

VLADİMİR — O, pazar günü, öğleye doğru doğdu, bense ondan beş yıl önce. Ama aynı sabah doğduk. Güneş gülüyordu, biz gülüyorduk, mutluluktan ağlıyorduk. Bütün soruları «Evet» le cevaplıyorduk ve başkaları hep güldüğümüz, her şeyden memnun olduğumuz için bir gün çıldıracağımıza inanıyordu.

GODOT — Bu mutluluk ne kadar sürdü?

VLADİMİR — Bilmiyoruz... çok güldüğümüzü hatırlıyoruz, o kadar.

GODOT — *(Şapkalara bakarak)* O zamanlar ne yerdiniz?

VLADİMİR — *(Ayağa kalkar, titrer, bir şeyler söylemek ister, beceremez.)*

ESTRAGON — *(Vladimir'in acısına çaresizlikle bakar. Ona yardımcı olmak için daha anlaşılır biçimde)*

Tam olarak bilmiyoruz... öyle değil mi Didi? *(Onun da gözleri yuvalarından fırlar, o da konuşmakta güçlük çeker)* Biliyoruz... evet biliyoruz... zamanın değiştiğini ve gözyaşlarımızla yaşadığımızı biliyoruz. *(Toparlanmak ister)* Gözyaşlarımızı yuttuk ve şaşılacak kadar çabuk geliştik.

VLADİMİR — *(Seyircilere dönük)* O sıralarda başladık kendi yüreğimizi çiğnemeye... şu yumruktan büyük olmayan yüreğimizi. *(Godot yumruğunu sıkar)* Çiğnedikçe, aile fotoğraflarındaki lastik hayvanlar gibi cik cik diye ses çıkarıyordu.

GODOT — *(Ürkmüştür)* Eee sonra?

VLADİMİR — *(Alçak sesle)* Sonra bize düşman olduğumuzu, tehlikeli olduğumuzu anlattılar. Korkumuzu kemirmeye o zaman başladık. *(Estragon, Vladimir'in burnunu ve ağzını siler)* Korku semizletir insanı, bol vitaminli ve besleyicidir. Korkudan sonra hiç bir şeyle değişmek istemeyeceğimiz yeni bir besin bulduk.

GODOT — Hanginiz önce buldunuz?

ESTRAGON — Sen Didi.

VLADİMİR — Sen Gogo.

VLADİMİR ve ESTRAGON — *(Birlikte)* Biz bulduk birlikte bulduk... ve sevdik. *(Gözleri yuvalarından uğrar, kekelemeye başlarlar)* Sevdik... Sevdik... Sevdik.

GODOT — *(Yüksek sesle, ama o da kekelemekten korkup elini ağzına tutarak)* Peki çocuklar, sevdikten sonra... *(O da konuşamaz olur)*... sevdikten sonra... sevdikten sonra... sevdikten sonra *(Kendini kurtarır(* ne oldu? Ne yediniz?

ESTRAGON — *(Gözleri dalar, mâsum bir yüzle)* Sin-

dirilmiş yemekler... Et parçaları da var içinde, daha doğrusu bir zamanlar et olan parçalar, kurbağa yumurtası, karınca, solucan, yılan bile var.

VLADİMİR — Bu yemek hayvan, ya da yakınlarda varsa, insan üretimidir. Tabiî bir de kendi sindirdiklerimizi yiyoruz. İçinde her türlü faydalı besin olduğunu söylediler bize. Görüldüğü gibi... görüldüğü gibi... görüldüğü gibi... görüldüğü gibi..

GODOT — *(Ansızın öteki şapkayı ayağıyla, ters çevirir. Şapkanın içinden bir şey düşer)* Yeter, şimdi kusacağım! *(Şapkaya bir tekme atar)*

VLADİMİR — Kus, ne duruyorsun? Bizim istediğimiz de bu.

ESTRAGON — Apandisitine varıncaya dek her şeyi kus... *(Yalanır)* Nerede o mutluluk? Halk düşmanları ve gericilerle savaşımızda bize güç verecek protein, vitamin, fosfor nerde?

GODOT — Susun!

VLADİMİR — Ne olursun kus!

GODOT — *(Yıkık)* Şu anda kusamam, geçti.

ESTRAGON — İstersen diline parmak basarız, kolumuzu dirseğe kadar bile sokarız. *(Kolunu sıvamak ister)* Omuza kadar... *(Pantolonunu sıyırır)* Buradan omuza kadar...

GODOT — Hey allahım!..

ESTRAGON — *(Bacağını gösterir)* Buradan omuza kadar... korkma, yıkanmamıştır. Kokuyor. Vladimir'in boğazına sokunca, ben bile kusuyorum.

GODOT — Ben kusmayacağım, susmazsanız canınıza okuyacağım.

VLADİMİR ve ESTRAGON — *(Birlikte Godot'ya*

yalvarırlar) Kus n'olursun... işte kollarımız dizlerimize kadar, omuzlarımıza kadar bacaklarımız emrinde. Yine de kusamazsan hasta, kokmuş, siğilli bir kurbağa tıkarız gırtlağına. Kus cancağızım... kus n'olur?

GODOT — *(Şaşkın)* Kesin! Yeter!

VLADİMİR — Daha başlamadın bile. Nesi yeter?

GODOT — *(Soluk soluğa çöker, kendi kendine)* Bu işin sonu nereye varacak? Zaman zaman «Buralara niçin geldim» diye soruyorum kendi kendime. Yoluma mı gideydim? Yok mu bu oyunun bir sonu?

VLADİMİR — *(Estragon'un elini tutarak Godot'ya)* Çömel, o zaman görürsün. Oturma! Çömel!

GODOT — Niçin?

VLADİMİR — *(Utangaç)*... Belki bir şeyler çıkarırsın.

GODOT — *(Çöker)* Sizin hatırınız için her şeyi yaparım.

VLADİMİR — Nasıl... geliyor mu?

GODOT — Ne?... Hayır.

VLADİMİR — *(Ağlamaklı)* Hadi başla... boşalt kendini... kasılma.

GODOT — Midem taş gibi bugün... Biraz da sinirlendim.

ESTRAGON — Safran kabarsın diye şarkı da söyleriz... Çevrende dans edip, şarkı söyleriz.

GODOT — *(Çöktüğü yerden)* Danset mesine edin ama... faydası yok. O kadar kolay değil.

VLADİMİR — *(Avaz avaz, marş söyler gibi uzatarak)* Kardeşler, güneş bizi bekler. Özgürlük bizi bekler kardeşler.

ESTRAGON — Yavaş ol Didi, yavaş... Daha tatlı

söyle. Sinirlerini, beyninin kıvrımlarını, mide zarını gevşetmeliyiz. Böyle söyle Didi.

Kardeşler... yok kardeşler değil...

Özgürlük... yok yok güneş... ışıklar...

GODOT — Ne biçim şarkı bu? Hiç duymamıştım. *(Vladimir'le Estragon, Godot'un çevresinde köpek gibi dört ayak üstünde dolanırlar, çevreyi koklar, bekleşirler)*

GODOT — Hiç bir şey anlamadım bu şarkıdan... Üzgünüm ama bugün yapamayacağım. Kusura bakmayın. *(Şarkıyı mırıldanan Vladimir'le Estragon'a bakar)* Daha bilinen, benim de anlayabileceğim bir şarkı söyleseniz?

VLADİMİR — *(Boğazını yoklar)* Şimdi! Şimdi iyice acıktım. Gevşe, koyver bizim için. Şaheserini yaratmaya başladıysan, bitir. Başkalarım da... seyircileri... özgürlüğe, güneşe yönelmiş kardeşlerini düşün.

GODOT — Bu şarkıyı da bilmiyorum... onun için yapamayacağım, aslında sevdiğim şarkılar var, ama söylemeyi beceremem.

VLADİMİR — Senin adına biz söyleriz. *(Karga gibi bir sesle)* Kardeşler... ışıklar...

GODOT — *(Ayağa kalkar)* Olmuyor. Bu şarkıyı bilmiyorum... herhangi bir halk türküsü söyleyin, belki o zaman yapabilirim. Çok üzülüyorum sizler için, elimden geleni yapmak istiyorum. Acıklı bir piyasa şarkısı söyleyin de, hep birlikte ağlayalım hiç değilse.

(Vladimir ve Estragon bir piyasa şarkısı söylerler. Godot bütün adalelerini gerer, paçaları sıyrılmış bacaklara bakar, ama kusamaz.)

GODOT — Faydasız. Olmadı mı olmuyor. Ben kendimi bilirim.

VLADİMİR — Dene n'olur? Sen bir meleksin, hiç değilse kanatlarının altındakini ver bize.

GODOT — *(Uçmak ister gibi kollarını açar)*

ESTRAGON — Birkaç gram... bir avuç dolusu... geleceğimiz için.

(Ansızın Pozzo, Lucky'nin ipini çeker. Lucky düşecek gibi olur. Pozzo öksürerek, geniş hareketler yaparak varlığını belli etmek ister. Lucky artık yalanmaz, ilerleyerek ipinin gerilmesine ve Pozzo'nun iskemlede güçlükle oturmasına sebep olur.)

POZZO — *(Kendisine bakan Godot'ya)* Ataları bilinmese de, bir Amerikalı aristokrat, kökü Okinawa ve Zelebres'e dek uzanan, Arnavut bir motosiklet sürücüsü... Güney Amerikalı bir Makedonyalı... yılanların, aslanların, fillerin efendisi... nasıl olur da zamanını bu pis ayak takımıyla tüketir. Bunlar kimi, ya da neyi istediklerini bilmezler ki. *(Miyavlayan Lucky'ye)* Rahat dur Lucky, şimdi sıra bizde. *(Eliyle sinek, kurbağa gibi görünmeyen düşmanları kovalar)* Huzursuzum. Hiç şakası yok, insanın dosdoğru gözüne bakıyor. Ben Macaristan'da armatörlük ettiğimden bu yana, böylesinden hoşlanmam. *(Yakınır, yalvarır, ellerini Godot'ya uzatır, yaklaşır)* Efendimiz, efendimiz...

GODOT — *(Geriden yine sirk müziği ve eşek anırması duyulduğu için bağırarak)* Ben?... efendi?... İyice baksan a bana sen.

POZZO — *(Yaltaklanarak, ellerini secde eder gibi kaldırarak)* Caracas'lı şövalye... majesteleri, ekselans... Helsinki'den... uzaklardan gelen centilmen...

GODOT — *(Keser)* Ben sadece bir fırıncıyım. Ağzı *itiraz etmek ister gibi kımıldayan Pozzo'ya)* Stokholm... Oslo... Ben bunların nerede olduklarını bile bilmem.. Güneyde, öyle değil mi? *(Vladimir ve Estragon'a)* Fırıncı! İşinden üç kez kovulmuş bir fırıncı. Tembelliği yüzünden kapı dışarı edilmiş basit bir fırıncı.

POZZO — Fırıncı mı? O da nesi? Bir zamanlar böyle bir şey duymuştum. Fırıncı...

GODOT — Londra değil, fırıncıyım babalık. Fırıncı, anlamadın mı? *(Bağırarak)* Hayır, hayır. İskoçyalı değil fırıncı! Eli yüzü una, hamura bulanmış biri... Hayır, hayır... Fransız da değilim, yazın sıcağında fırın ateşinin önünde ter döken biriyim babalık. Bizim meslektekilerin saçı çabuk dökülür... Hayır İtalyan da değilim... efendi de değilim. Birbirimizi aldatmayalım babalık, iş dediğim gibi.

POZZO — *(Kendine gelir, sakinleşmiş ama soluk soluğa)* Yok... aldatalım birbirimizi. *(Kalpağını yerleştirir, tüyünü düzeltir, öksürür)* Başkalarının yaptığını, biz de yapabiliriz. *(Kendi kendine)* Hadi Pozzo, rahatla da göster kendini. Godot da nerde, kimin karşısında olduğunu anlasın.

GODOT — *(Bir çocukla konuşur gibi)* Peki ne olmamı uygun görüyorsun babalık?

POZZO — *(Çocuk gibi)* Şimdi neysen, onu: Borneo'dan fırlamış bir kovboy, iyi kılıç kullanan Kuweit'deki altın mezarlarını bulamayan, tayfalarını yitirmiş, mahvolmuş bir denizci...

GODOT — *(Yalanan Lucky'ye bakar)* Sıradan bir fırıncı olarak, bunca pâyenin altından kalkamam

babalık. *(Lucky'yi inceler)* Şu anda gelecek unlarla meşgulüm ben.

POZZO — *(Bağırarak)* Ne geliyormuş?... deniz yükseldi... yolculuk tehlikeli olabilir.

GODOT — Dedim ya, un. Un çuvalları babalık.

POZZO — Kanada'dan mı.. Bu fırtınada deniz yoluyla mı geliyorlar? *(Daha yüksek)* Neyle geliyorlar?

GODOT — *(Bağırarak)* Önemli olan beyaz buğday unu olması... *(Vladimir ve Estragon'a bakarak)* Mısır unu... domuzlar, bir de sarı ekmek seven insanlar için. *(Çevresine bakınır)* Çevrede domuz var mı? *(Herkes susar, Godot daha yüksek sesle)* Size soruyorum, buralarda domuz var mı? Olması gerekir.

POZZO — *(Lucky'ye)* Domuz! Pis domuz! Benim sevgili domuzum.

GODOT — *(Bağırır)* Besili değillerse eğer, kolay. Ben hallederim. Elimizin altında yeterince malzeme, bizde de bu istek olduktan sonra... Çok şükür yalnız değilim. Beşimiz pek çok domuz besleyebiliriz... Yalnız cinslerine ve renklerine dikkat etmek gerek: Beyazlar daha çok yerler ama çabuk semirmezler, kara domuzlarsa her zaman kıvırcık tüylü ve besilidirler.

POZZO — *(Lucky'ye)* Domuz! Kara domuz!

GODOT — *(Hepsine sorar)* Eee hani ya, nerede domuzlarınız? *(Aranır)* Nereye sakladınız? *(Dinler)* Yalnız tren sesini duyuyorum.

(Panik. Lucky dahil hepsi büzülürler. Tren gürültüyle gelir, durur. Kulak tırmalayıcı tekerlek gıcırtıları, insan çığlıkları, imdat sesleri, eşek anırmaları,

maymun sesleri, inek böğürtüleri... Yalnız Godot saklanmamıştır, şaşkınlıkla trene bakar.)

GODOT — *(Şaşkın)* Ne tren dostlar.. Lokomotif kan içinde! Tekerlekler kanlı... duman... düdük sesi kanlı! *(Sayarak)* On altı yataklı vagon, beş birinci mevki: Domuz dolu. *(Lokomotif sireni arasında ötekilere)* Olacak iş değil... Gördüklerim düş mü, gerçek mi? *(Domuzlar boğazlanır gibi bağırırlar)* Ne tren! Ne tren!

POZZO — *(Yerden, mezardan gelir gibi bir sesle)* Saklanın sayın büyükelçi...

GODOT — *(Heyecandan titreyerek)* Ömrümde böyle bir şey görmediğimi itiraf ederim. Baksanız a, domuzlar, hayvan vagonunda da domuzlar. *(Seyircilere)* Amma iş, bunca domuz nereden çıktı?

POZZO — *(Başını hafifçe kaldırarak)* Makinisti gördünüz mü sayın büyükelçi?

GODOT — *(Ayaklarının ucuna kalkarak)* Maymunlar! *(Bağırır)* Maymunlar... iki... iki maymun. Görüyorum onları, biri goril... *(Şaşkınlıkla)* Ne tren, ne tren yahu! *(Fren, tekerlek gıcırtıları)*

GODOT — *(Rahatlamış)* Gidiyor... hele şükür.

POZZO — Demiryoluna da bakın sayın büyükelçi.

GODOT — *(Trenin ardından bakarak)* Onlar da kanlı babalık. Süzülen kan bataklığa damlıyor. Kan... İç sıkıcı bir görünüş babalık... Kanla parlayan raylar.

POZZO — 'Gitti' diyorsun ya.. inen olmadı mı?

GODOT — Hiç kimse... yalnız domuzlardan biri atlamaya kalktı, herhalde kaçmak için.

(Pozzo tekrar iskemlesine oturur. Vladimir, Estragon ve Lucky ayağa kalkarlar. Büyük bir korku geçirmişlerdir.)

POZZO — Durmadan domuzlardan sözediyorsunuz sayın konsül, ama lütfen bana domuzun ne olduğunu söyler misiniz? Fransızca köklü bir fiil mi, zarf mı, edat mı? Yoksa bir ünlem işareti mi?

GODOT — *(Kelime arar)* Şey... bu... bir... dört ayaklı... babalık... Bir... hayvan. Uçamadığı için çöplükte eşelenen dev bir kuş. Ama eti çok lezzetlidir.

POZZO — Domuzun anatomisi üstüne bilgi verir misiniz?

(Bu güç soru üstüne Godot terlemeye başlar, yardım ararcasına çevresine bakınır. Bütün yüzlerde bir alay belirir.)

GODOT — *(Vladimir'in yanağından makas alır, başka el şakaları yapar, Vladimir'le Estragon homurdanarak uzaklara bakarlar. Godot şaşkın, ne yapacağını bilmez bir halde çevresine bakınır)* Ne oldunuz, dostlar?

(Sessizlik. Panayır müziği)

GODOT — *(Gümbür gümbür)* Söyleyin bana... *(Sessizlik)* Bir şey söyleyin. Size yardım etmek istiyorum. Dilinizi mi yuttunuz? Bir şeyler söyleyin dostlarım. Bir insan sesi duymak istiyorum.

ESTRAGON—*(Sessizliği bozmaya karar verir, poz alır, üstünü başını düzeltir, gırtlağını temizledikten sonra)* Bize ne olduğunu soruyorsun... herkes bilir bunu: Hiç bir şey olmadı. Hiç kimse gelmedi. Çok beklemekten böyle olduk. Başkalarının nasıl olduğunu unuttuk.

VLADİMİR — *(Estragon'a)* Birkaç yıl önce anlaşılmıştır ki, sen de biliyorsun, düşünür olarak aramızda derece farkı var. *(Godot'ya)* Böyleyiz biz... ya-

bancı insanlar... çünkü çok şeyler oldu. Birçokları üstümüzden geçtiler, öyle kalabalıktılar ki, altlarındaki toprak çöktü. Gözlerimiz nice felâket gördü. Yangınlar, soygunlar, cinayetler, dolandırıcılıklar... Önce de söylediğim gibi ateş sık sık kirpiklerimizi bile yaktı. Bizi ezdiler geçtiler, sonra da bize özgür ve mutlu olduğumuzu söylediler. *(Uyurgezer gibi Godot'ya bakar)* Bunları kulağına fısıldarken bile nasıl işkence ettikleri, nasıl kulak kesip, diş söktüklerini duyuyorum.

GODOT *(Bir şeyler söylemek için ağzını açar ama)*

VLADİMİR — *(Keser)* Bu trenin her geçişinde bir iki yaş yaşlanıyoruz.

POZZO — *(Fırınıyle ilgilenen Godot'ya)* Benimle yeniden ilgilenmek lütfunda bulunur musunuz sayın büyükelçi? Ben Yunanca konuşurum, siz de Latince cevap verirsiniz. *(Godot, Pozzo'yla ilgilenir, Vladimir'le Estragon bozulurlar)* Düşünürlük açısından ele alırsak, Lucky nerede, bu zavallı mazoşistler nerede! O bir sanatçıdır. Buyurulan her şeyi yapar. Danseder, şarkı söyler, felsefe yapar. *(Lucky'ye)* Hazır ol, hoşlanmıyacağın durumlara hazırla kendini. Yalnız kalınca un konusunu yeniden ele alırız.

GODOT — *(Onlara doğru yürür)* Lucky kim babalık?

POZZO — Aynı yaştayız, *(yüreğini bastırır)* ama benim, güçsüzlüğüme, tükenmişliğime karşılık, o erkekliğinin ve zekâsının en olgun döneminde.

GODOT — Yani ne iş yapar, demek istemiştim.

POZZO — Sizin çapınızda bir bilim adamı ve filozof, Lucky'nin sadece bir Lucky, Avrupalı demeyeyim

ama, sıradan bir insan olduğunu nasıl anlamaz sayın büyükelçi? Oysa ben köleliğe özel ilgi duyan bir hümanistim... ve kölelik müessesesine inanıyorum. *(Kulaklarındaki pamukları çıkarıp Vladimir'le Estragon'a atar)* Aşağılıyorum, sayın büyükelçi de anlamışlardır, ama insanca da olsa vücudum olmadan ben bile yaşayamam. Temsilcisi olduğum kölelik ve hor görme, aslında edebî bir özellik taşıyor... İşte ben her zaman olduğum gibi gülünç hamiyetperver Pozzo'yum.

GODOT — *(Lucky'nin dişlerini, kulaklarını, gözlerini inceler)* Bu zavallı sana gelmeden önce ne iş yapardı?

POZZO — *(Çevresindekilere yukardan bakarak)* Bir ölçüde, hoşa gidecek bir ölçüde köleliğe inanıyorum ben. İnsanlar olmasaydı, kölelik de olmazdı. Bu da armatör Pozzo'nun hep bir şeyler bekleyen insanlığa inanması demektir. *(Godot'ya)* Sayın büyükelçi görüşlerini nasıl savunacaklar... bütün deliller çürütüldü.

GODOT — *(Lucky'yi göstererek)* Peki, peki... söyle de bir şeyler yapsın bakalım.

POZZO — Canı istemeyebilir... anarşisttir de.

GODOT — Anarşist ne demek babalık?

POZZO — Siz de bir anarşistsiniz sayın büyükelçi. *(Lucky'ye)* Hadi canım, bizi birazcık eğlendir. Göster kendini! Eğer unutmadıysan, beni hep ağlatan dansını göster. *(Lucky küçük bir kız gibi reverans yapar, eldivenlerini düzeltir, ceplerinden birinden bir lâstik bebek çıkarır.)*

LUCKY — *(Lâstik bebeğin kafasını yumruklar)* Kabahat sende! Kabahat sende! Kabahat sende!

Seni hiç tanımıyorum ama, bizim karanlık geçmişimizin sorumluluğunu sen taşımalısın. *(Dudaklarını yalar, saçları gözlerine düşer, cıklayan bebeğe vurur)* Karşıkı sirkte bu dansla derece almıştım. Kabahat sende! Bu dansı ben düzenlemiştim, çünkü sıramın geleceğini biliyor ve bekliyordum. Kabahat sende! Suçlusun. Al bir tane daha! Suçlu, bir numaralı halk düşmanı, itiraf et! Her şeyi biliyoruz! Her şeyin ters yüz olduğu sirkte, onlar, sirktekiler dansımı anlamadılar. Yaşlı papağanlar savaşıyorlar! Kan ve özgürlük, bir külâh dondurma gibi eriyor. Atlar telefonda konuşuyor. Postane. Sen suçlusun! *(Lucky, bebeğin kolunu koparıp Vladimir'in ayaklarına atar)* Şimdi tek kolla ne yapacaksın, üstelik hadım da edeceğim seni. Sonra da insanların kirpiklerinden asıldığı sirke vereceğim. *(Bebeğin öteki kolunu da koparıp Estragon'un ayaklarına atar. Estragon miyavlar)* Suçlusun! Donanma komutanı önünde kendini temize çıkarmalısın.

ESTRAGON — *(Vladimir'e fısıltıyla)* Suçlu mu?

VLADİMİR — *(Fısıldar)* Evet suçlu. Sus.

ESTRAGON — Bu dansı hatırladın mı Didi?

VLADİMİR — Hiç şüphen olmasın: Suçlu... Suçlu olduğu besbelli.

(Lucky azdıkça azar, boynundaki ipe rağmen lâstik bebeğe saldırdıkça saldırır.)

LUCKY — *(Rahatlayarak)* Suçlusun, çünkü kollarını ve aklım yitirdin. Ben de suçluyum, çünkü bugünlerde ben de aklımı yitirdim. Dansım bu işte. *(Lucky çıplak ayaklarıyle bebeğe basar)* Tek fişek atmadan rahatlama... Savaş. Savaş. Savaş.

Grönland'daki İsviçreli doktora karşı savaş. Fırtına ve düşüş, düşüp parçalanma... parçalanma... parçalanma... Ne renk, ne koku... Sen yerde yatan. Karanlık, ama uyku yok. Burun kemiği... ve Rugby. Gözlerde kuşlar ve bayraklar. Ağızda kurbağalar... ve lâstik. Yalan! *(Bebeğin boğazına basar, bebeğin yüzü seyircilere dönüktür. Ciiik diye ses çıkarır)* Lâstik. Sudan sırt, lâstikten omurga... Ama oraya da sıra gelir. Sonra hiç bir şey kalmaz. Batıdan doğu çıktı, sıfır kaldı. *(Bebeğin üstünde tepinir, onu iyice boğar)* Söyleyeceği mi söyledim, şimdi de gırtlağım koparacağım. Dişlerimle yüreğini sökeceğim.

GODOT — *(Sarsılmış)* Yeter artık! Söyle babalık, bıraksın bu oyunu.

POZZO — Niçin bıraksın? *(Vladimir ve Estragon'a bakar, sonra seyircilere)* Asıl şimdi devam etmeli.

GODOT — Boğulacak ama...

POZZO — Biraz boğulsun, ziyanı yok. Şimdi kendini güçlü, kudretli sanıp, şu bebeği parçalıyor gördüğünüz gibi. Bu arada biraz soluğu tükensin ne çıkar: Ben onun gırtlağına sarılacağıma, o bebeğin boynunu koparıyor, bu da benim için daha rahat. Bebeği boğacağım derken ölüverirse hem benim vicdanım sızlamaz, hem de o ölebileceği en güzel ölümle ölmüş olur. Böylece ona karşı olabileceğim kadar kötü olmadığımı da anladınız umarım. Benim durumumdaki bir başkasının nasıl davranabileceğinden hiç sözetmeyelim... Hele Lucky benim durumumda olsa...

GODOT — Ona eziyet etmeyi pek seviyorsun galiba babalık?

POZZO — *(Kollarını açar, bebeğin parçalarını toplamaya çalışan Lucky'nin ipini çeker)* Bunu kim sevmez ki sayın büyükelçi? Herkesin düşündedir. Az önce siz de gördünüz, Lucky'nin de...

GODOT — *(Bebeğinin parçalarını toplayan Lucky'ye bakarak Pozzo'ya)* Ben bunu serbest bırakacağım babalık.

POZZO — Kimi? *(İpi sertçe çeker)* Lucky'yi mi, bebeğini mi?

GODOT — İkisini de babalık, ikisini de.

VLADİMİR — *(Estragon'a)* Suçlu O!

ESTRAGON — Suçlu! Herkesin sinirine dokunduğu apaçık ortada.

GODOT — *(Pozzo'ya)* Ne diye bana öyle bakıyorsun babalık?

POZZO — *(Gözlerini açar, şaşı bakarak)* Bir pilot olarak hiç tansiyonunuzun yükseldiği olmaz mı?

GODOT — *(Anlamaz)* Ne?

POZZO — Kullandığım yabancı sözleri anlamadığınız için üzgünüm. Açıklıyorum: Sizin, hiç başınız dönmez mi sayın büyükelçi.

GODOT — Asla!

POZZO — *(İpi hızla çekip, savunma durumuna geçer)* Peki neyle besleniyorsunuz sayın büyükelçi? Alışmadığı yemeklerin insanın aklını karıştırdığını duymuşsunuzdur *(Kusacak gibi olur)* Sahneye çıkmadan önce ne yemiştiniz? Merakımı bağışlayın, tanınmış bir hümanist olarak, sayısız madalya kazanmış bir avcı olarak demek istiyorum...

GODOT — *(Neşeli)* İyi iyi, biliyorum babalık... Bir fırıncı ne yerse onu yedim. Etli çorbayla bir yığın ekmek. Bol ve düzenli yemezsem, bunca çuvalı

nasıl taşırım? Sonra bildiğin gibi, öğle yemeğinde postanedeydim.

POZZO — *(İğrenerek)*..ve şimdi de, öğle yemeğinin ardından bu ikisine özgürlük bağışlamak istiyorsunuz. Özgürlükle ekmeği aynı ölçüye vurmak istiyorsunuz.

GODOT — Evet babalık. Lucky'yi serbest bırakıp bebeğini okşamak istiyorum.

POZZO — *(Paniğe kapılarak görünmeyen sinekleri ve düşmanları kovalar. Godot'nun yüzüne korkuyla bakar. Godot'nun babacan bir bakışı vardır)* Geri dönün... geri dönün. Locanıza geri dönün sayın büyükelçi... Naftalin sandığınıza geri dönün... Aramızda bir Çin seddi yapın! Hiç değilse kalın bir perde gerin... *(Lucky'ye)* Sevgili Lucky, sayın büyükelçi ipini koparmak istiyor. Yenilme, yürekli ol! Şiir, düzen ve barış dolu havamızı sürdürelim. İstiyoruz bunu, değil mi?

LUCKY — *(Yalanır)* İstiyorum, ama önce bana yiyecek bir şeyler ver... Bildiğim, alıştığım bir şey. Kurbağa yumurtası, örümcek ağı, ya da keçi pisliği.

GODOT — *(Saf)* Ben onu doyururum babalık. *(Lucky'ye)* Lucky, benim hem yetim hem öksüz, kimsesiz yavrum, gel bana. *(Şefkatli)* Bırak da fırıncı amcan yıkasın, doyursun, kurtarsın seni. Vah benim terkedilmiş köpeğim, boyuncuğunun derisi yüzülmüş. Şimdi un ve pasta hamuruyla bir merhem yapar, iyileştiririz yaranı. Bir adımcık atıver Lucky, uzat elini... ısıtayım. Duyuyor musun beni?

LUCKY — *(Miyavlar)*

(Pozzo iskemlesinden kalkarak büyük adımlarla sahneyi baştan başa geçer, ipin ucunu göğsüne bastırmıştır. Vladimir ve Estragon fısıldaşır, kaçmak ister gibi davranırlar. Pozzo iri kıyım görünüşüyle sahnenin merkezidir. Lucky ilgi görmekten hoşlanmış gibidir. Dudaklarını yalar, bir şeyler yapmak ister gibidir. Godot kollarını açar, Lucky'nin kendisine koşmamasına kırılmıştır.)

POZZO — *(Godot'ya)* Sayın büyükelçi, sizin de bir çeşit tiran olduğunuzu sanıyorum. Sizin yüzünüzden ayağa kalkmak, bataklıkla çevrili, bu sallantılı telgraf direğinin ardına saklanmak zorunda kaldım.

GODOT — *(Lucky'ye yürür)* Bana, gelmeden önce, kurtarıcı adını siz taktınız Şimdi köleni kurtarmak ve doyurmak isteğime niçin şaşıyorsun babalık?

VLADİMİR — *(Estragon'un elini tutar)* Ne yiyecek vereceksin ona?

GODOT — *(Pantalonunun cebinden bir avuç un çıkarıp, Vladimir'in burnuna dayar)* Bunu.

VLADİMİR — *(Dehşet içinde aksırır, ve çocuk gibi ağlar)* Ne pis koku Gogo! *(Estragon'u arar, Estragon başını omuzları arasına kısar)* Boğuluyorum da yardımıma koşan yok. Yabancılar lejyonu, Amerika'da talimde...

GODOT — *(Unu Estragon'a uzatır, Estragon öksürür, kusacak gibi olur)* Buyurun dostlar, buyurun. İyidir... faydalıdır. Bundan yiyen, doyan, bir daha ağlamak nedir bilmez. Bunu yerseniz, güçlü, benim gibi güçlü, benden de güçlü olursunuz. Ancak dayak yiyince ağlarsınız. *(Vladimir'le Est-*

ragon yeni doğmuş köpek yavrusu gibi viyaklarlar. Bir şeyler fısıldaşırlar, kulisi gösterirler. Orada işlerine yarayacak bir şey varmış gibi işaretler yaparlar)

GODOT — *(Pozzo'ya döner)* Onlar istemiyorsa, sen buyur babalık. Senin daha bir aklın başında. *(Unu Pozzo'nun burnuna uzatır)* Çevrenin kurbağalarından, kelebeklerinden, solucanlarından sana ne? Buyur, çekinme.

POZZO — *(Panik içinde öksürür, aksırır, şişlenmiş gibi bağırır)* Anlaşmazlığımızın kökü burada sayın bay... Siz, siz, bir büyükelçi değil, sıradan bir konsolossunuz. Biz bir melek bekliyorduk, gele gele —şeytan demiyeyim ama— bir müstebit geldi. Siz hangi cesaretle... Biz sizi başka türlü düşünmüştük sayın konsolos. *(İpi iyice çekince, Lucky boynunu uzatmak zorunda kalır)* Şimdi gönül rahatlığıyle söyleyebiliriz ki... inanıyoruz ki... Sayın başkan yardımcısı... sayın senatörüm... gerçek Godod, böyle ilkel... böyle hayvanî... böyle ayaktakımından biri olamaz.

VLADİMİR — *(Titrek ama yüreklilikle Godot'ya)* Sen gerçek Godot değilsin! Git işine...

ESTRAGON — Ekmek getirdin, durmadan da özgürlük sözü ediyorsun. Çek, git artık.

VLADİMİR — Kaba, adî, bilmediğimiz besinlerle geldin. Şimdi de bizim zavallı kölemizi, sevgili Lucky'yi mahvetmek istiyorsun. Geldiğin yere dön, hadi yoluna hadi. Tak geri vitese, gazla. İyi yolculuklar... yine görüşmeyelim.

POZZO — İşte böyle sayın baylar... sayın başkan yardımcısı, sayın senatörüm... aslında özgürlük ve

neşeden yanayım... ama yürekliliğe, özellikle başkalarının yürekliliğine değer veririm. *(Öksürür)* Devam edin baylar, doğru yoldasınız... söyleyin ona... ne söylerseniz söyleyin... nasılsa tulûat yapıyoruz.

VLADİMİR — Hemen defolmazsan eğer, tepemiz atacak, ona göre.

ESTRAGON — Aslında uysal kişileriz ama, kendiliğinden gitmezsen, zorla göndeririz. Üstüne ateş açmak, daha denenmemiş silâhlar kullanmak zorunda da kalabiliriz.

GODOT — *(Şaşkınlıktan kulaklarına inanamayarak)* Nasıl? *(Elini kulağının arkasına götürür)* Ne diyor?

VLADİMİR — *(Bağırarak)* Silâhlıyız!

GODOT — *(Bağırarak)* Neyle?

VLADİMİR — *(Uzaktan)* Bekleyen kişiler, çok tehlikeli olurlar. Sakınmak gerek.

ESTRAGON — *(Aynı)* Bekleyenler çok gaddar olabilirler, bir Fransız ihtilâli yapabilirler... Güney Amerika örneği bir hükümet darbesi bile... şöyle işkenceli, elektrik sandalyeli tarafından... Gıdıklanarak katılmak da var hesapta... duyuyor musun? *(Daha yüksek sesle)* Yoksa daha tane tane mi anlatalım?

POZZO — *(Panik içinde, geniş adımlarla gider gelir.)* İleri baylar! Uğrunda kan döküp, can verdiğimiz haklarımızı koruyalım! *(Korkulu Estragon'a, huzursuz Vladimir'e bakarak)* Şanlı atalarımızın mirasını kirletmelerine izin vermeyelim! Atalarımız yüzyıllar boyu, elde silâh, bize bugünleri hazırlamak için beş kıtada vuruştular. *(Boynunu tutar,*

çatlak bir sesle) Bir hükümet darbesine, bir Fransız ihtilâline değer bu miras. *(Codot'ya)* Yolunuza gidin sayın Konsolos. Kovuldunuz, sınır dışı edildiniz. Biz askerî cuntayız... ya da askerî funta... her neyse... İktidar için savaşıyoruz, insanlığın bugüne dek tatmadığı bir özgürlük için.

GODOT — *(Onları bastırmak istercesine)* «Git... Defol.... Yoluna...» Fırıncı olmakla birlikte, ben de özgürlükten yanayım. *(Pozzo'nun elindeki ipin ucunu kapar, ama ip ikiye ayrılınca, bir uç Pozzo'nun, bir uç Godot'nun elinde kalır)* Lucky'yi senden kurtaracağım, senin baskın onu yokedecek.

POZZO — *(İpi çeker, ip iyice ayrılır)* Siz bir siyahîsiniz sayın konsolos. *(Daha heyecanlı)* İlk fırsatta Sultanımıza şikâyet edeceğim. Siz ve özgürlük! Güleyim bari... Siz müstebidin birisiniz, kurtarıcı murtarıcı değil. Zorla özgürlük olmaz... İncil'de de kırmızı harflerle özgürlüğün herkesin hakkı olmadığı yazılıdır. *(Astımı varmış gibi ellerini göğsüne bastırır)* İpimi geri verin, o benim makamımdır. *(Vladimir'le Estragon'a)* Arkadaşlar, gerçek bir askerî funtaysak, gerçekten özgürlük için çarpıyorsa yüreklerimiz... bu diktatörü, bu anarşisti devirelim! Silâh başına arkadaşlar!.. Sizlerle İsviçre'deki bozguncuları yalınayak başıkabak denize dökmemiş miydik yiğit silâh arkadaşlarım? *(Vladimir ve Estragon olmayan silâhlarını doğrultur, atış durumuna geçerler)* Yaşayın aslanlar! Una, hamura bulanmış etine ateş edin... etine... *(Ağzı sulanır)* Kıllı postuna, derisine... derisine.

GODOT — *(Olanları kavrayamamıştır)* Durun dostlar, delirdiniz mi? Şeytana uymayın, durun!

VLADİMİR — *(Nişan alır, titremektedir)* Sen bizim kurtarıcımız Godot olaydın eğer, şimdiye çoktan çekip gitmiştin. *(Ateş eder)* Dan.. dan.. dan.. dan.. dan... Çoktan çekip gitmiştin.... Portekiz yapısı makineli tüfeklerimizi, Fin yapısı gözyaşı bombalarımızla senin unundan çok daha öldürücü olan zehirli gazlarımızı kullanmaya zorlamamıştın bizi. *(Ateş eder)* Dan.. dan.. dan... *(Bir bomba atar, yüzünden bombanın Godot'ya çok yakın bir yerde patladığı anlaşılır)* Buuummm!.. İrlanda yapısı bombalar iki defa patlar: Buuummm!.. *(Makineli tüfeğini alıp tekrar ateşler)* Ta ta ta ta ta.....

GODOT — Ah!.. *(Vurulmuş gibi yapar, sonra acımayla)* Kardeşler, öldüreceksiniz beni... üstüme değil, havaya ateş edin.

POZZO — *(Vladimir'in ateş etmesinden sonra iskemlesinin yanına çökmüştür, ipi elinden bırakmadan)* İleri!.. Böyle bir hükümet darbesi, ufak çapta bir Fransız ihtilâli çok hoş oluyor. Özgürlüğümüzü kazandık mı?... Düzenimizi savunduk mu?

ESTRAGON — *(Vladimir durunca o ateş eder, silâhın tepmesinden omuzları sarsılarak)* İleri Didi! Kıv.. kıv.. kıv.. kıv.. kıv... Üstüne Didi! Sonra da çuvallarına... Ununa, bütün unlara... *(Çılgın gibi)* Kıv.. kıv.. kıv.. kıv... Ne silâhlar! Kıv.. kıv.. kıv.. kıv...

POZZO — *(Yerden, yüzü seyircilere dönük)* Nerdeyim? Bastil kalesi baskını bu!... Fransa'daki ünlü, fareleri ve unuyla uykularımı kaçıran zindanın yerle bir edilmesi... Amsterdam lâleleriyle bezenmiş

Waterloo ovasında mıyım şu anda? İskoç çakalları ve İtalyan dinosorlarının saldırısına mı uğradım?

VLADİMİR — *(Pozzo'nun sesini bastırarak)* Ta.. ta.. ta.. ta.. ta.. ta.. ta.. ta...

ESTRAGON — Kıv... kıv... kıv... kıv... kıv...

(Ateşin başlamasıyla Godot saklanmak gerekliliğini anlamış ve çuvallarını siper almıştır. Saldıranlara un ve hamur parçalarıyla karşılık verir. Vladimir ve Estragon savaş ilerledikçe bembeyaz olurlar. Üç cephede savaşan Godot'nun işi güçtür. Yakınan, köpek gibi viyaklayan, varlığını kabul etmediği bir düşmana karşı kendini savunan Pozzo'ya da un atar)

VLADİMİR — *(Ateşe devam eder)* Geriliyor! Ta.. ta.. ta.. ta.. ta... Kaçıyor... Ta ta ta ta ta.... Yaralandı... *(Ateş eder)* Cebelitarık'ı işgal etmek de ne güç işmiş. Ümit - Burnu'nu fethetmek ondan da zor! Ta ta ta ta ta... ileri Gogo! Yırtıcı olduğumuzu hep biliyordum da, şimdiye dek fırsat çıkmadıydı.

ESTRAGON — *(Her yana ateş ederek)* Nil deltasını kim fethetti bizden önce?... Bundan böyle bizim Godot'muz, Pozzo.

(Godot ansızın kalkar, fırıncı küreğiyle Vladimir'in dizlerine vurur. Vladimir sendeler, Godot'nun hamur teknesinin içine düşer ama ateşi kesmez: Ta ta ta ta... Godot uzun küreğiyle tekneyi döndürünce Vladimir'in silâhı Estragon'a doğrulur.)

ESTRAGON — *(Godot'nun çuvallarına ateş ederek)* Kıv... kıv... kıv kıv kıv... Al bir tane daha palavra kurtarıcı! *(Bir bomba sallar, ardından da pabuçlarından birini fırlatır)* İnsanlık un diye bir besinin

varlığını unutup, rahat edecek. (*Bütün soluğuyla ateş eder)* Kıv... kıv... kıv kıv kıv... *(Vladimir'in bir kurşunuyla vurulup, Godot'nun kürekle altına ittiği ikinci hamur teknesine düşer)* Kıv.. kıv.. kıv...

POZZO — *(Ağlayarak kalkmaya çabalar)* Yiğitler... ateşi kesin! Yeter! Fransız ihtilâlinin de bir sonu vardır... Kardeş kardeşi vurur mu? *(İçini çeker)* Sayın senatörüm, mühimmatımızı büyük savaşa saklayalım. Cephanelik uzakta, barut da belki ıslanmıştır. *(Godot'ya)* Hâlâ sağ kalabilmenize şaşıyorum sayın konsolos... bunca kurşun yağmurundan sonra?... *(İpi çeker)* Delik deşik olmuş, ama yaşıyor.

GODOT — Evet delik deşik oldum, binlerce kurşun saplandı yüreğime ama daha ayaktayım babalık.

POZZO — Yani, ölümsüz müsünüz sayın konsolos?

GODOT — Lucky'yi bana ver babalık.

POZZO — *(İpi çeker)* Veremem... Yaralısınız sayın konsolos... Lucky bir semboldür, Lucky tarihtir, Lucky coğrafyadır, Lucky hayatın gerçek anlamıdır.

GODOT — Neyse ne, onu bana ver... İpin boynunu kesmesine daha fazla dayanamayacağım.

POZZO — Bırakın onu.

GODOT — Ver diyorum.

POZZO — Ne yapacaksınız Lucky'yi? Ne işinize yarar? Peki siz onu neresinden bağlayacaksınız?... Bütün derdiniz boynunun yaralanmasıysa...

GODOT — Salıvereceğim onu... bir kuş kadar özgür olacak. Bırakacağım tavşanım zıplasın.

POZZO — Felâket! Rezâlet! İnsanlığa karşı ne büyük bir cinayet!

GODOT — Yeniden akıllanırsa, ben postaneye gittiğim zamanlar, o da fırınıma göz-kulak olur.

POZZO — Yani siz benim imtiyazımı çalmak istiyorsunuz?

GODOT — *(Vladimir ve Estragon'un yavaşlayan silâh seslerini dinledikten sonra)* İmtiyaz ne demek bilmiyorum babalık, ama bu zavallıyı kurtarmam gerektiğini görüyorum. Sonra bir ara, şu hiç bir zaman işime yaramayacak, yabancı sözcükleri açıklarsın.

(Godot, Pozzo'nun elinden ipin öteki ucunu da alır. Pozzo inler, «İmdat!» diye bağırır)

POZZO — Hayır! Hayır! Hayır! Şimdi neyim ben? Hiç... Kurtarın beni, idamdan kurtarın... Sevgili kölemi, hayatımın anlamını, Lucky'mi geri verin bana. Hayır, hayır, hayır!

(Vladimir ve Estragon birbirlerine ateş etmeye devam ederler. Godot, Lucky'yi ipinden çekerek yürütür. Lucky miyavlar. Godot durur, ipi Lucky'nin boynundan çözmeye çalışır)

VLADİMİR — *(Yorgun)* Ta ta ta ta ta ta...

ESTRAGON — *(Bitkin)* Kıv kıv kıv kıv...

GODOT — *(Onlara acıyarak bakar, ağlayacak gibidir)* Ah Didi... ah Gogo... niçin böylesiniz benim mutsuz kardeşlerim? *(Lucky'yi kaldırır, ağzına bir avuç un tıkar)* Komşu köyde başladığımı burada sonuçlandırdığım için beni bağışlayın... Başka yol yoktu. *(Başarısıyla övünmeden)* Bağışlayın. *(Alçak sesle ağlayan Pozzo'ya bakar)* Niçin böylesiniz?... Yenmekten hoşlanmadığımı niçin bilmiyorsunuz? *(Lucky'yi beslerken, hepsini sırayla gözden geçirir)* Ne zafer, ve ne yıkıntı!.. Zafer sevimsizdir...

kanlı ve acıdır... Benim yüreğim kaldırmaz bunu.

(Yavaş yavaş sahne durgunlaşır. Tepeden tırnağa una bulanmış olan Godot bir eliyle Lucky'yi tutar, öteki eliyle yaşlı gözlerini saklar. Geriden yine panayır bandosunun çaldığı müzik duyulur. Oyun perdesinin önce sol, sonra sağ, en son da Godot ve Lucky'yi örten orta parçası iner. Üstünde:

GODOT GELDİ

sözleri okunur.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hafif panayır bandosu: Oyunun başında olduğu gibi motifler karışır. Perdenin parçaları birbiri ardından yukarı çekilir. Önce terkedilmiş fırın görünür. Un torbalarının orada Godot yoktur. Sağda solda pabuçlar, bir fırıncı önlüğü, bir fırın küreği. Telgraf direğinden teller sarkar. Direğin üstüne yine karga tünemiştir. Sonra Vladimir'le Estragon görünürler. Hamur teknelerinin yanında dururlar. Estragon'un bol elbisesi üstünde eşarba benzeyen bir sargı sarılıdır. Üçüncü Bölüm boyunca yaralı gibi hareket eder. İkisi de, özellikle Estragon iyice una bulanmışlardır.

VLADİMİR — *(Bir noktaya bakarak)* Yine yalnız olmak ne mutluluk.

ESTRAGON — Yalmz ve birlikte olmak.

VLADİMİR — *(Huzursuz)* Ne kadar süreceği belli olmaz.

ESTRAGON — Mutluluğu korkutup kaçırmamak için sakin olmak gerek. Hiç dalgalandırmayalım.

VLADİMİR — Ne demek?

ESTRAGON — Mutluluğu uyandırmamak gerek. Bir horoz gibidir o. Uyurken ilişmemeli.

VLADİMİR — Bu mutluluk nasıl bir şey allahını

seversen? Göbekli mi? Başı, bağırsakları var mı?... Ağaçtan ağaca sıçrayan bir sincap mı yoksa?

ESTRAGON — Mutluluk çılgındır.

VLADİMİR — Çılgın bir kurbağa. Vırakladıkça dokunmayalım ona.

(Bir süre susarlar. Iraktan panayır bandosu duyulur. Su şıpırtıları. Biraz da kurbağa vıraklamaları. Islak, nemli bir susma. Gök bulutlanır. Su yükselir. Esinti yoktur)

VLADİMİR — *(Fısıldar)* Her şey duruldu... Zaman: Düşünceler bile yorgun... Düşünceler Gogo...

ESTRAGON — *(Hayranlıkla)* Dinliyorum Didi.

VLADİMİR — *(Uykulu)* Unutma... Slav ırkından geldiğimi, uslu bir aile çocuğu olduğumu herkese söylemeliyim.

ESTRAGON — Sen gerçekten de... ırkındansın... *(Ürkek)* Günümüzde az bulunan bir şey... *(Korkulu)* Gözlerin kapanıyor. Yine anıların saldırısına uğradın galiba. *(Vladimir'in çevresinde dolanır)* Canı çıkasıca anılar... Cehennem olasıca geçmiş! Kanımıza işleyen kıtalar tarihi. Sayılara benzeyen harfler. *(İçini çeker)* Ne yapıyorsun Didi... Gerçek bir Slav olarak... Kahrolası tarih... İsveç'le Kartaca arasındaki savaş... Büyük İskender'in, savaşın en karanlık günlerinde, Almanlarla anlaşmasına yuf olsun... Aman Didi, yine ne yapıyorsun?

VLADİMİR — *(Uykulu uykulu havada bir şeyleri okşar)* Düşüncelerime iyi uykular diliyorum Gogo. Uslansınlar, durulsunlar.

ESTRAGON — *(Vladimir'i korkuyla seyreder)* Uyudukları zaman bana haber ver de sana bir şey söyleyeyim. *(Vladimir havaya öpücükler verir,*

ardından sessizce miyavlar) İyice sakinleşmeden... yarım yürekçiğin durulmadan söyliyemem,

VLADİMİR — *(Yutkunur)* Şimdi söyliyebilirsin Gogo. İyice hafifledim. Damarlarım, derin uykuda.

ESTRAGON — *(Gözleri yaşlı)* Çok mutluyum.

VLADİMİR — *(Bir noktaya bakarak)* Tabiî öyle olacaksın.

ESTRAGON — Çok mutluyum. Eskisinden de çok. *(Sıçrayacakmış gibi davranır ama, olduğu yerde çakılı kalır)* İnsanla hayvanın bu kutsal ürünü... önceleri ancak ayak bileklerime dek çıkıyordu... şimdi dizlerime yükseldi... batıyorum, harika bir biçimde batıyorum. *(Göğe bakar, bataklığı dinler, kurbağa sesleri)* Hangi sanatçı, hangi müzisyen, hangi öğretmen anlatabilir bu batma duygusunu?

VLADİMİR — Ben de batıyorum. Ama ben duygumu böylesine güzel anlatamam. Aslında battığım için güzel sözcüklerden kaçıyorum. Parlak sözlerden hoşlanmıyorum.

ESTRAGON — Buradan kimse geçmese bari. Hele bir gümrük memuru hiç geçmese. Bir türlü sınıra varamayıp, burada, yurdun tam ortasında dolanan gümrük memurlarından biri.

VLADİMİR — Gönüllü itfaiyeci salaklardan yakamızı sıyırdık ama. İçlerinden biri, artık kendilerine iş düşmediğini söylüyordu. Yanacak ne kaldı ki?

ESTRAGON — Gönüllü itfaiyeciler bir ara, sırf yakmak için evler yaptılar. *(Susma)* Artık kurtaracak bir şey kalmadı... yangınlar seyrekleştikçe seyrekleşti... sirkler ve tımarhaneler hayata küsmüş itfaiyecilerle tıklım tıklım.

VLADİMİR — *(Araya giren susmayı bozarak)* Zavallı

itfaiyeciler... üniformalı uzak akrabacıklarımız... aslında onlarsız da pekâlâ yaşanabilir. Ortalıkta ne bir yapı, ne de tepesine tırmanılacak bir şey var. İki ayağının üstünde durmak zorundasın.

ESTRAGON — Batan iki ayak üstünde. Şimdi olduğu gibi.

VLADİMİR — Başkalarından bize ne? Ne kimseleri görmek, ne de kimselere rastlamak istiyoruz. Biri buralardan geçmeye görsün, bu güzelim durgunluk dalgalanıveriyor... kurbağalar, sürüngenler kaçışıyorlar, düzenimiz bozuluyor.

ESTRAGON — Düzen sözüyle, denge mi demek istiyorsun?

VLADİMİR — Ben... *(Aranır)* ne bileyim ne demek istediğimi? Artık seyretme gücümüz tükendi. Hani o Oğlan var ya, şu palavra Godot'yu başımıza salan, onu bir daha dünyada çekemem.

ESTRAGON — Söyle ona, sürtmesin buralarda. *(Dengesi bozulur)* Bıraksın peşimizi. Olduğu yerde kalmak... kalmak... kalmak... kalmak isteyenlerin peşine düşmek ne büyük kötülük. Burada... benim gibi... kalmak... *(Dengesini bulur, derin bir soluk alır)* Bizim gibi...

VLADİMİR — Bunları çoktan söyledim.

ESTRAGON — Söylemek yetmez. O ancak dayaktan anlar. Silâhtan anlar. Değil mi Didi?

VLADİMİR — Evet.

ESTRAGON — Kuzum bu kez iyi nişan al. *(Sargısını gösterir)* Umarım geçen hafta olduğu gibi bana ateş etmezsin... delik deşik oldum,

VLADİMİR — Bir hafta oldu demek?

ESTRAGON — Daha bile çok. *(Omuz silker, şefkatle)*

Zamanla canını sıkmak istemem. Zaman pek önemli değil. Geçmişte bir gün zamana ateş etmek istemiştin hatırladın mı? Bütün bir cephaneliği üstüne boşaltmak istiyorum, demiştin.

VLADİMİR — Boşalttım da. Durmadan bizi geçmeye kalkan, geberesice zamanı temizledim. *(Estragon'un sargısına bakar.)* Yaraların niçin kapanmıyor Gogo?

ESTRAGON — Günümüzde yaralar çabuk iyileşmiyor.

VLADİMİR — Sana kim bakıyor Gogo... yaralarını kim sarıyor... demek istiyorum ki... kim tatlı sözlerle yaralarını öpüp kokluyor?

ESTRAGON — Elbette sen Didi?

VLADİMİR — *(Su şıpırtılarını dinler)* Hatırlamıyorum.

ESTRAGON — Sen insanların en iyisisin. Önce beni sakatlıyor, sonra da yaralarımı yalıyorsun... Sonra bataklıkta günün doğuşunu bekliyoruz. *(Gözleri yaşarır, Vladimir onunla ilgili değildir)* Günün doğuşunu, buradan geçen doğuştan sakatları bekliyoruz.

VLADİMİR — Lucky'yle Pozzo'ya da dayanamıyorum artık.

ESTRAGON — Yeniden geleceklerini sanmam. Malı mülkü itfaiyecilere satıp buradan gittiler galiba. Ne üç kâğıtçı heriflerdi onlar öyle. Sen de gördün ya.

VLADİMİR — Onlara baktım ama ne gördüğümü anlamadım.

ESTRAGON — Gözlerimizin önünde oynadılar ya... Sana işaret ettim, hatırlamıyor musun?

VLADİMİR — Oynadıkları oyun pokerdi demek... Peki bu toprakları kime sattılar?

ESTRAGON — Ne bileyim ben? Herhalde milletvekilinin birine.

VLADİMİR — Aman bir de milletvekili gelmesin, onlardan kötüsü yoktur.

ESTRAGON — Milletvekilleri buralara uğramazlar. Onların kumarhaneleri başka yerde.

VLADİMİR — Bizi de kumarda kaybetmesin de... Haydut! Serseri ne olacak! *(Hatırlar)* Burada oynanan oyun pokerdi demek?..

ESTRAGON — Karşımıza çıkan her canlıyı temizlemeliyiz... Kumarbazları... Avcıları... Gümrükçüleri... Berbat treniyle birlikte makinisti.

VLADİMİR — *(Dalgın)* Nasıl oldu da bu toprakları Godot'ya sattılar? Karşılıklı dolandırdılar birbirlerini... gözlerimin önünde... *(Susarlar. Yorgun yüzleri korku doludur. Iraktan sirk müziği duyulur. Vladimir'le Estragon birbirlerine sokulur, Godot'nun fırınına bakarlar. Birini görmüş gibidirler)* Yanlış görmüyorsam, o yönde her şey bembeyaz.

ESTRAGON — O da.

VLADİMİR — O niçin böyle bembeyaz?

ESTRAGON — Undan tabiî. Belki de delilikten. İçi ne renk dersin?

VLADİMİR — Buralardan böylesine beyaz biri hiç geçmemişti.

ESTRAGON — Onun da son geçişi olacak. Çünkü geberteceğiz onu. Yani sen geberteceksin... görünür görünmez.

VLADİMİR — Dur! bile demeden.

ESTRAGON — Dur sözünün anlamı kalmadı artık. Örneğin Godot... kimsenin söz dinlediği yok.

Buralarda dolaşan şu ya da bu renkteki serseriler birbirinden inatçı.

VLADİMİR — *(Düşünceli)* Ya yine üstümüze un atarsa?

ESTRAGON — *(Titremeye başlar, gözleri yuvalarından uğrar)*

VLADİMİR — Godot'ya bakarsan, un sağlığımıza yararlıymış. Oysa ben sadece öksüreceğimizi, bağırsaklarımızın düğümleneceğini biliyorum. Kuzununki kadar yumuşak, ince bağırsaklarımız düğüm düğüm olacak. Sonra işin yoksa, uğraş da çöz. *(Bağırır)* Değil mi Gogo?

ESTRAGON — Diyorlar ki, hiç bir şey beyaz kadar öksürtmezmiş.

VLADİMİR — Bunu söylemiştim.

ESTRAGON — Ama beyaz rengin peşinden gidenlerin gün geçtikçe çoğaldığını söylemedin. Çok güçlü o.

VLADİMİR — Beyaz renk sağlıkla birlikte yayıldıkça yayılacak... Para gibi... nefret, su gibi.

ESTRAGON — Yalvarırım sus!

VLADİMİR — Unla birlikte sıçanlar da gelecek. Önce ufakları, sonra irileri. Ardından... yeni renkleri, mide bulandırıcı cümleleri, sloganları, buyruklarıyle insanlar. Namuslu bir kişinin başım döndürebilen yalanlarıyle insanlar gelecek.

ESTRAGON — Eyvah bir fare! *(Ayağa fırlar)* Orada, aşağıda!

VLADİMİR — Dememiş miydim? Hani nerede?

ESTRAGON — Pantolonumun içinde dört dönüyor.

VLADİMİR — Yosun onlar Gogo. Fareler un kokar, üstelik de ses çıkarırlar. Bunlar büyüyen ve soluk alan yosunlar. Bizim yosunlarımız.

(Ansızın kopan gürültüyle sözleri kesilir, büzülürler. Tren gelir, cam şıngırtıları... Telgraf direği, telleri ve kargasıyle sallanır. Oğlan sırılsıklam, çıplak ayak, çılgın gibi sahneye girer. Onları görmeden koşarak yanlarından geçer.)

OĞLAN — *(Anlattıklarını el kol hareketleriyle destekleyerek)* Postane yıkıldı. Postane yine bizim oldu. *(Tren sesi, cam şıngırtıları, Estragon'la Vladimir büzülürler)* Eskisi gibi... Postane, bütün alıcılar, vericiler, teller, telsizler... yine bizim oldu. *(Onlara döner)* Duymuyor musunuz? *(Vladimir'le Estragon da dinler ve duyarlar: Telefonlar, sinyaller, ziller, tren sesi, somya gıcırtıları)* Herkes duyuyor. Herkes duymalı. *(Islık çalar, el sallar)* Geliyorum. *(Gider)*

VLADİMİR — *(Ayağa kalkar, parmak uçlarına kalkarak elini gözlerine siper eder)* İşte o.

ESTRAGON — Bunlar bizim üç kâğıtçılar değil mi?

VLADİMİR — İşte yine kıza eziyet ediyor. Has bir eşek gibi kızı arkasından torpilliyor.

ESTRAGON — Kaatil! *(Ağlamaklı)* Zavallı kızcağız... zavallı itfaiyeciler... zavallı çocuklarımız, yakın ve uzak akrabalarımız.

VLADİMİR — Un çuvallarıyle buraya geldi geleli yirmi beş ya da yirmi altıncı yapışı bu. Belki de... vay vay vay!

ESTRAGON — *(Vladimir'in gördüğünü göremez)* Vay vay vay!..

VLADİMİR — Sol eliyle de karnını tutmuş.. *(Gösterir, öne bükülür)* Sağ eliyle ağzına un tıkıyor. *(Gösterir)* Şimdi de iyice üstüne abandı... Böyle... Bir yandan sıkıştırıyor, bir yandan tıkıştırıyor.

Kız parçalanacak neredeyse. Bunu niçin yaptığını bir anlasam.

ESTRAGON — Ne vahşet! Sanki Ortaçağdayız... *(Vladimir'e bakarak taklit etmek ister, ama kıçını tam aksi yönde arkaya doğru hareket ettirir)* Vahşet! Zavallı bir öksüze yapılacak iş mi bu? *(Vladimir'e bakarak)* Böyle mi yapıyor Didi?

VLADİMİR — Hadi oradan... öyle yapan kız. (*Yine parmak uçlarına kalkarak*) Çiti yıktılar... Herife bak, bir yandan da sağa sola un saçıyor... Bir cani bu!

ESTRAGON — *(Büzülmüş, korkmuş, mutsuz)* Kız da niçin dizüstü düşüp de kurtarmıyor kendini? Bu eziyete niçin katlanıyor? *(Heyecanlı)* Ben olsam hemen kendimi yere atardım. Bırakırdım, ununu havaya salsın.

VLADİMİR — *(Bakar)* Yere yatarsa unu yutamaz, boğulur.

ESTRAGON — Çok şişmanlamış demiştin değil mi? Kutup ayısı gibi. Eskiden zayıf, hüzünlü ve gülünçtü. Bugünkü... tarihsel ve coğrafî durumumuz gibi.

VLADİMİR — Düşün, bu şartlar altında undan boğulmak!

ESTRAGON — (*Parmak uçlarında yükselerek)* Fıçı gibi olmuş demiştin değil mi? Ondan yararlansak Didi, bugünlerde bir fıçıya sahip olmak hiç kötü değil.

VLADİMİR — Godot'nun bu yaptığına mayın döşemek derler. *(Telgraf direğine tırmanır)* Amma karanlık! Biz Godot'yu beklerken, gele gele hergele bir sporcu geldi. Hiç değilse başında

hâlesi, soluk bir yüzü vardır diye ummuştuk. Sakin ve bilge olduğunu. Vay vay vay vay....

ESTRAGON — *(Ürkmüş)* Peki kız ne yapıyor herif kendisini mayınlarken? *(Taklit eder, sol koluyla olmayan bir vücuda sarılır, sağ eliyle de olmayan bir ağıza un doldurur)*

VLADİMİR — Böyle... kıç sallıyor. *(Telgraf direğine sıkıca tutunur)* Muhteşem kıçını salladıkça sallıyor.

ESTRAGON — *(Şaşkın, meraklı)* Dişi bir köpek gibi mi? Havlıyor mu, hırlıyor mu? Dişi köpek gibi demiştin. İşte bak, Godot bir köpeğin üstünde. Ama kız köpek olmadığına göre, niçin karşı koymuyor?

VLADİMİR — *(Hatırlar gibi)* Bir dişi köpeğe benzediğini söyleyemem. Daha çok... daha çok... daha çok... kadına benziyor.

ESTRAGON — Ne manzara! *(Kıçını geri atar, bir iki kez sallar)* Kepazelik! Günümüzde... bu enflasyon sırasında...

VLADİMİR — Kalçası bir... değirmen taşı gibi hababam dönüyor. Ne hız! Bütün değirmen taşlarından daha hızlı. *(Estragon'a)* Gerçek bir postane memuresi! Alıcıları, vericileri, telleri, telsizleri elinde tutmayı alın teriyle haketmiş doğrusu.

ESTRAGON — *(Acı ama mutlu)* Gördüklerini, söylediklerini unutmak istiyorum. *(Yaklaşır)* Kimselere yazmadığım, herkes de beni unuttuğu için mutluyum. Bu karı etinden değirmen taşını görmek için oraya çıkmaya ihtiyacım yok.

VLADİMİR — Herhangi birine... bir kez olsun...

bir ya da iki mektup gönderip göndermediğimi hatırlamıyorum. Kime gönderebilirdim ki? *(Aşağı iner)* Postaneye giderdim, sonra da «kolay gele»..

ESTRAGON — Seni kaybetmekten korkuyorum. *(Şefkatli)* Sağlığını korumalısın. Elbisen zaten dar, o değirmen taşım düşün bir kez. *(Elleri ve kalçalarıyle daireler çizer)* Kardeşimi öğütürse ne yaparım? O zaman Godot beni kolayca haklar artık... Sen yanımda olmayınca ağzıma un da tıkar.

VLADİMİR — Şimdi birisi bana nerede olduğumu sorsa verecek cevap bulamam. *(Düşünceli, dalgın)* Ağlıyor muyum, yoksa gülüyor muyum? Yoksa görmediğim, gözümü alacak kadar güçlü olan bir şeye bakıp duruyor muyum? Bana cevap ver Gogo. Ne oluyor bana?

ESTRAGON — Eğer kimseye tek satır olsun yazmayacağına, bu yoldan çıkmayacağına söz verirsen anlatırım.

VLADİMİR — *(Uzaklara bakar, hiç bir şey görmez gibidir)* Ya sana, sana ara sıra yazabilir miyim?

ESTRAGON — Yazman gerekmez. Konuşuruz, olmazsa bağırışırız. Gerekirse mors alfabesini yeniden keşfederiz.

VLADİMİR — Ne alfabesi? Ben okuma yazma bilmem. Bir zamanlar bildiklerimi de çoktan unuttum. Ben sessizlik istiyorum, karanlık, su şıpırtıları arasında batmak...

ESTRAGON — Önce Godot'nun hesabını görelim. *(Hayal kurar, solukları hızlanır)* Un diye bir şey olduğunu unutabilmek için... onu belleğimizden kazıyabilmek *(için. Vladimir'e gider, bataklıktaki sessizliği anlatır)* Düşün, hiç bir hareket yok,

dalga yok. Ne diken, ne sinek, ne de arı... kokusuz, rüzgârsız. Faydasız, zararlı ve hasta olduğumuz inancıyla böylece yaşamak, kokuşmak istiyoruz.

VLADİMİR — Düş görür gibiyim! Palavra Godot çekip gitmiş, bense arta kalan unların üstüne işiyorum. *(Bacaklarını açar)* Ne güzel düş... Vladimir Körfezi diye adlandırılacak bir deniz yarattım bile... sonra... sonrası hiç.

ESTRAGON — Ben de açık gözle düş görüyorum. Senin yorulup bıraktığın yerden devam ediyorum işemeye. İşte Vladimir Körfezi... içinde hiç bir balık yaşamıyor... Son günlerde rastladığımız kişilerin anısıyle boğuşuyorum. Onları boğup bizi rahat bırakmalarını sağlıyorum. *(Boynunu tutar)* Anıları durdurmak için bacağını sıkıyorum.. aşağıdan yukarı çıkıyorlar... Yüreğimizin, ortak yüreğimizin vuruşlarını dinliyorum.

VLADİMİR — *(Uykulu)* Ben de yakalıyorum boynumu. Uyuyabilmek için, uçkuru çözüp, yükleri salıvermek gerekiyor. Dünyayı hatırlatan her şeyi.

ESTRAGON — *(Mutlu)* Tamamen... tümüyle yalnızız. Çevrede hiç bir belirti yok. Aslında insanlığın yedide altısının, kokuşan, çürüyen her şeyin tek belirtisi biziz.

VLADİMİR — *(O da fısıldar)* Tamamen, tümüyle yalnızız.

(Bu mutluluk çok sürmez, kulisten çığlıklar yükselir. Sövgüler, tokat sesleri. Bir düşme, çığlık. Miyavlama. Havlama. Kişneme. Vladimir'le Estragon paniğe kapılırlar, çığlıklar yaklaşır, biri:. «Hayvan... hayvan seni... hayvanoğlu hayvan!» *diye bağırır.)*

VLADİMİR — Artık yalnız değiliz.

ESTRAGON — Sana söz veriyorum, bunları temizliyeceğim. *(Vladimir'in arkasına saklanır) - (Lucky sahneye girer, dimdiktir. Başındaki kurdele ve boynundaki önlük yerindedir ama Lucky gururludur, serttir, güçlüdür. İp onun artık. İpin ucunda Pozzo. Pozzo da eski kalpağını taşır, elinde beyaz eldivenler)*

LUCKY — *(Herkesi selâmlar)* Geliyoruz. *(İpi çeker)* Küçük ama zorunlu bir gecikmeyle geliyoruz. Tavırlarımız, hareketlerimiz, pitoresk görünüşümüz, renklerimizle sizi etkilemek için geldik işte.

ESTRAGON — *(Vladimir'in arkasından bakar)* Bu nasıl olur Didi? Nasıl olabilir?

VLADİMİR — *(Şaşkın ama sakin)* Gerçek Godot'yu beklerken her şey olabilir.

LUCKY — *(İskemleye oturur, sahnenin karışıklığını inceler)* Biraz şaşırın bakalım. Sonra buna zaman bulamayacaksınız. *(Gözlerini havaya kaldırır)* Bulutlar dağılıyor, biraz güneş yüzü göreceğiz. *(Siyah pelerini kolunda, yanında duran Pozzo'ya)* Öyle değil mi kuyruksuz öküz? *(Ötekilere)* Burası... başdönmesi, başarısızlık, yalan ve geçmiş kokuyor.

VLADİMİR — Bir de fırın kokuyor. Fırın artıklarını yakmak istedik, ama ateşi neyle tutuşturacağımızı bilemedik.

LUCKY — Nefretle tabiî. *(Sert)* Ya da gözyaşlarınızla boğun.

VLADİMİR — Akıl almayacak kadar çok un bıraktı ardında. *(Kulisi gösterir)* Dağlar kadar un çuvalı... taa postaneye kadar.

LUCKY — Su hepsini alır götürür. *(Göğe bakar)* Ya da rüzgâr. Aynı şey değil ama ne yapalım. *(Susma)*

(Vladimir'le Estragon bakışırlar, aralarında yağlı kement, Lucky güler, Vladimir'le Estragon kaçmak isterler ama yerlerinden kımıldayamazlar, Vladimir çığlığını eliyle bastırır)

LUCKY — *(Gülerek)* Gördüğünüz gibi rolleri değiştik. *(Yukardan)* Nasıl, beğendiniz mi? Konuşsan a Didi.. sen de Gogo.

ESTRAGON — *(Viladimir'e bakarak)* Oldukça pitoresk... ama şaşılacak şey.

LUCKY — *(Bacak bacak üstüne atar)* Ne varmış şaşacak?

VLADİMİR — Hayranlık verici... ilginç demek istedi herhalde.

LUCKY — *(Kaşlarını kaldırır)* Akıllıca, işte o kadar.

VLADİMİR — Yani bizim aptal olduğumuzu mu söylemek istiyorsun?

LUCKY — *(Ayağa kalkar, bir adım atar, önemseyerek)* En önemlisi burada olmanız... benimse yukarda. *(Kendi kendine)* Bu demektir ki ben akıllı ve sert olmalıyım. Gülümsemeliyim. *(Ayağını Pozzo'nun omuzuna kor)* Bu benim ilk basın toplantım. Ayrıntılar üstüne başka sorunuz var mı? Esas hakkında soru sormaya hakkınız yok tabiî.. Evet sorularınız?...

VLADİMİR — *(Utangaç, saf, Pozzo'ya kaçamak bakarak)* Bu renkli gelişme nasıl oldu?

ESTRAGON — Renk sözünü... ne zaman... ifade buyurdunuz?

LUCKY — Renk meselesini çakman çok ilginç. *(Si-*

nirli) Renk! Bugünlerde çok kullanılan bir sözcük bu. Bazı ülkelerde ekmeğin üstüne bile sürülüyor. *(Estragon'a)* Zavallı Gogo! Ruhsal bir çöküntü içinde olduğu halde bunları düşünebiliyor.

VLADİMİR — Biz önce renge bakarız. *(Arkasına bakar, aranır)* Evet renk! Gözlerimizin dayanamadığı belli renkler var.

LUCKY — Zavallı sefil, çok acıyorum ona. Eşit olmamamız, ayrı olmamız ne güzel. Evet ruhsal bir çöküntü içinde.

ESTRAGON — *(Kekeler)* Hazır renkten sözederken... yani bu renkli gelişme nasıl oldu? Yani kimin hatâsı sonucu?

LUCKY — *(Ayağı Pozzo'nun omuzunda)* Bana karşı fazla iyi ve yumuşaktı. Hattâ beni biraz seviyordu. Ya da alışmıştı. Bana çok tatlı davranıyor, üşüteceğim diye ödü kopuyordu. Siz de gördünüz ya.

VLADİMİR — Evet gördük. Neler neler gördük.

LUCKY — *(Pozzo'yu göstererek)* Kaçığın biri olmasaydı beceremezdim elbet. Ha, bir de Godot adlı bir çatlağın yardımı oldu. *(Düşünür)* Adı böyleydi değil mi? *(Önlüğünü düzeltir)* Nerede o geberesice? Unla boğacaktı beni azkalsın... Evet. Godot'ydu adı. Fırıncı, zevk düşkünü ve kurtarıcı. Üç meslek bir arada. Gülünç herifin biri.

VLADİMİR — *(Estragon'a bakarak)* Gitti galiba.

ESTRAGON — Kaçtı. Öyle ateş ettik ki yer gök kana bulandı. Özellikle onun kanına.

LUCKY — *(Kendi kendine)* Üç meslek... *(Göğe bakar)* Üç meslek... onu yendinizse kutlarım sizi. Şimdi tren yolu boyunca bütün kadınlar yas tutuyor-

dur... Kaçık... bana yardım etti, ama acımıyorum ona. Sevgi, minnet değil, aşağılama duyuyorum. En çok da bana yardım ettiği için iğreniyorum ondan.

VADİMİR — Yukarda hava nasıl? Yani aşağıdan çok farklı mı?

LUCKY — *(Önemseyerek)* Bu aşağımn durumuna göre değişir.

VLADİMİR — Ama sen bir hiçtin Lucky. Şimdi nesin? Yukarda nasılsın?

LUCKY — Şimdi her şeyim. Özellikle eskiden bir hiç olduğum için şimdi çok iyiyim. Bunu çokları anlamıyor.

VLADİMİR — *(Salakça güler)* Hi hi hi.. Sen gerçek bir hiçsin Lucky.

LUCKY — *(Hoşgörüyle, kızmadan)* Şimdi de bir hiçim, ama ipi elimde tutuyorum. Duyuyor musun Didi? Hep böyle olacağım. Şartlara, kendi yaratacağım tarihe bakmadan.

VLADİMİR — Hi hi duyuyorum Lucky... Miskin! Yaşlı süprüntü!... Önemli olan şu zevk düşkünü Godot'ya benzememen.

LUCKY — Zevk düşkünü olamıyacağıma söz veremem Didi. İp benim ellerimde.

VLADİMİR — Ama sen yaşlısın Lucky.

LUCKY — Başkaları da yaşlı. Onlar becerdikten sonra, ben niçin beceremiyeyim? Aşağıda boşuna mı acı çektim, miyavladım, savaştım? Bu ip insana önemli sorumluluklar yüklüyor. Benim de çevreyi etkilemek için kadın düşkünü rolü oynamam gerekebilir... Saçlarımı ve organlarımı düzene sokmalıyım. Kendime çeki-düzen verip yıkan-

malıyım. Gülerek acı çekmek sanatı için yeni yöntemler kurmalıyım. *(Sırıtan Estragon'a)* İpi elime yeni geçirdiğim için şimdilik namusluyum. Bir süre sonra sizleri tanımayacağım, ya da yüzünüze tüküreceğim. Dört ayak üstünde dolaştığım, ot yediğim zamanları bildiğiniz için.

VLADİMİR — *(Torbaları ve çuvallarıyle sahnede görünen Godot'yu gösterir, panik içinde)* İşte yine geldi. Sular alıp götürmedi onu... direniyor.

ESTRAGON — Lucky, bir şeyler yap! Sen artık devletsin... güçlüsün.

GODOT — *(Çuvallarını bırakır, terini siler, herkesi selâmlar)* Merhaba dostlar, dinlenmiş dostlar! *(Lucky Pozzo çiftine bakarak)* Yine mi soytarılık? İyi yahu, işiniz gücünüz soytarılık!

LUCKY — Seni bir yerden tanır gibiyim.

GODOT — *(Terini siler)* Ben de seni.

LUCKY Gazeteciysen de, değilsen de sorularına başlayabilirsin?

GODOT — *(İnceler)* Önceleri sen alttaydın, o da seni köpek gibi dolaştırıyordu bu iple. Sana acımıştım.

LUCKY — *(Pozzo'yu gösterir)* Köpeklik sırası şimdi onda... Buldog köpeği. Umarım ona da acımıyorsun?

GODOT — İkinize de acıyorum. *(Vladimir'le Estragon'u göstererek)* Dördünüze de.

LUCKY — İşte anadan doğma gazeteci diye buna derler. Şimdi değil de, eskiden ne olduğumla ilgileniyor. Hemen acımaya başlıyor... kılı kırk yarıyor.

GODOT — Şimdi ne oldun?

LUCKY — Eskiden ne olduğum çabuk unutulur.

Geçmişimde düzeltmeler yapmak her an mümkün. Şimdi birinci sınıf bir ozanım. Dinle:

Daha dün başa geçenim.
Dağı taşı inletirim...

GODOT — İpi eline geçirir geçirmez ozan mı oldun?

LUCKY — Hem de en âlâsından, un budalası. Şimdilik hiç bir ödül almadım, bu da dehâmı gösterir. Ozan olmayaydım, o boyun kesen ipe nasıl yıllarca dayanırdım? Bağlanmaya, sövgüye, alaya ancak gerçek bir ozan yıllar boyu dayanabilir. *(Godot'ya bakar) — (Godot, un torbalarının üstüne oturmuştur)* Sana bir ozan, «Dağı taşı inletirim» mısraının ozanı olarak söyleyeyim, bizim acılarımız ve gözyaşlarımız yapmacıktır. Ben aydın ve dolandırıcıyım... Una ve acımaya karşıyım. *(Aksırır, çuvalları gösterir)* Una ve hamura karşıyım. *(Alçak sesle)* Buraya taşıdığın her şeye karşıyım, onlarla savaşacağım. Şiir düzmeyi sürdüreceğim ama şiirlerimi başımla ödemeyeceğim. Histeriklerin, amatörlerin, yazıcı parçalarının budalalığıdır o. Benim şiirlerimin karşılığını başkaları ödesin efendim. Oğullarımız, oğullarımızın oğulları ödesinler. *(Pozzo'yu gösterir)* Başkaları yani... Şiir başkaları içindir zaten.

GODOT — Senin, böylesine bilgili olduğun kimin aklına gelirdi?

LUCKY — *(Herkese)* Kaç dil bildiğimi ben bile unuttum.

VLADİMİR — Pozzo da ozan mı Lucky? Şimdi altta olduğuna göre...

LUCKY — Değilse bile olacaktır. Ne salaklık!

Düşünüyorum da, hep yumuşak, hoşgörür, insanseverdi. Oysa ben hepinizi aşağı görüyorum, hepinizi. *(Vladimir'le Estragon'a)* Beni burada tutan tek şey beslenme kaygusu. *(Godot'ya)* Az önce seyrettim seni. Gerçek bir kaatil, azgın bir hayvan, seksüel bir kleptomansın! Arkadan bıçakladığın o zavallı kadına da azıcık acısan a.

GODOT — Onu seviyorum, hepsi bu. Ne dediğini anlayamıyorum Lucky?

VLADİMİR — *(Anlamadan, gözleri faltaşı gibi)* Onu seviyormuş...

ESTRAGON — Niçin sevdiğine böylesine eziyet ediyorsun? Niçin bırakmıyorsun, alıcıları, vericileri, telleri, telsizleriyle rahat rahat uyusun?

VLADİMİR — Seviyormuş... Günümüzde insanlar neleri seviyorlar...

LUCKY — *(İçini çeker)* Arkadan... zavallı kadın!

VLADİMİR — Yaa yaa... zavallı savaş kurbanı.

LUCKY — *(Godot'ya)* Postane memuresi de olsa, ruhsuz sanma onu. Ayağını denk al.

GODOT — O da beni seviyor. Benimle dünyanın öbür ucuna gidebileceğini söyledi. Uğruma kendini ateşe atacağını... Şimdi anladınız mı?

LUCKY — Sen çılgının birisin. Sende büyüklük kompleksi var. Frengili, romatizmalı, şeker hastasısın. Ameliyatlıksın! *(Bakınır, yerden eski bir kılıç alır)* Hadi yat masaya, böbreklerini sökeyim. İlle de aşk diye direnirsen, hadım edeyim seni. Seni bücür, un budalası âşık köstebek seni! Aklın yalnız ekmek, bir de aşka erer. *(Soluk alır)* Hele şu un! Verem mikrobu dolu un! Onu

yiyen sarılıktan, bilmem neye dek, her türlü hastalığa tutulur. Anladın mı?

GODOT — *(Dalgın)* Sevişiyoruz. Birbirimizden sınırsız tad alıyoruz. Sevgimizin gücü bütün bulutları dağıtabilir. Evet, aşkımız üstüne daha çok konuşabilirim... ama kime? Hiç ayrılmayacağız, çevremizde her şeyi yeniden yaratana dek ayrılmayacağız.

LUCKY — Ölünün körü! Nerede, kiminle konuştuğunun farkında değilsin galiba.

GODOT — Çocuklarımız olacak... bir yığın çocuk. *(Vladimir kusacak gibi olur)* Dilenmek pahasına da olsa okutacağız onları. Ne için dilendiğini bilene, dilenmek ağır gelmez. *(Estragon da neredeyse kusacaktır)* İrili ufaklı çocuklar... Hayat boyu cahil kalmalarını istemiyoruz.

LUCKY — Cahil sensin! Üstelik de delinin birisin.

GODOT — *(Yavaşça döner, düşlerinden sıyrılmıştır. Pozzo'yu göstererek)* Zavallının aç olduğunu görmüyor musun Lucky? Ona eziyet etmeye hakkın yok.

LUCKY — Ona da beyaz zehirinden vermeye niyetleniyorsun galiba?

GODOT — Önce birkaç avuç un, sonra hamur.

LUCKY — Kanser olur! Kanser!... üstüne de ishal. Asla! Asla! Aklından çıkar bunu. Onun uzun yaşamasını istiyorum. Ne denemeler yapacağım üstünde... zorbalık, işkence talimleri... *(Godot'ya)* Ne bakıyorsun öyle? Postane memuresi kız değil o, Pozzo.

GODOT — *(Ansızın)* Onu kurtarmak istiyorum.

LUCKY — *(Pozzo'nun ipini çeker, Godot'nun yüzüne*

bir deliye bakar gibi bakar. İğneleyici) Bakın hele... yine karşımıza geçmiş, şunu bunu kurtarmaktan söz ediyorsunuz. Başka emriniz? *(Dişlerinin arasından)* Özgürlüğü cebinde taşıyorsun galiba. *(Alaycı)* Özgürlük! Püff!.. Özgürlüğü kim ne yapsın? Hele Pozzo? Aklın varsa, fazla konuşmamadan çeker gidersin. Hadi yallah!

GODOT — *(Şaşkın)* Şey... acı çeken... şey... ezilenler için bir şey yapmadan... gidemem ki. Anlıyorsun değil mi Lucky? Senin bunu anlaman gerek. Boynundaki ipten kurtuldun, şimdi dimdiksin.

LUCKY — Ama şimdi de onu kurtarırsan, ilk işi beni tepelemek olur. Bana da yeniden altta, ahmak rolü oynamak düşer.

GODOT — Niçin? İkiniz birlikte özgür olamaz mısınız?

LUCKY — Olamayız. Çünkü böyle bir durum olamaz. *(Godot'ya yaklaşarak)* İp her zaman birinin boynundadır. Özgürlük yalnız kitaplarda. En son hangi kitabı okudun?

GODOT — Ömrümde kitap okumadım babalık. Ben okuma yazma bilmem.

LUCKY — *(Kılıcıyla Godot'yu tehdit eder)* Hele bir ipi elimden almaya kalk, bununla gözlerini oyar, kulaklarını eline veririm.

GODOT — *(Kılıca bakar)* Zorbalıktan nefret ederim babalık. Tüylerim diken diken oluyor.

LUCKY — Undan tüyün müyün görünmüyor ki. Ekmek ve is kokuyorsun.

GODOT — Rica ederim Lucky, başlangıçta hep rica ederim. Bırak şu pis kılıcı elinden. Zorbalığı sevmem, zaferden hiç hoşlanmam.

LUCKY — *(Dişlerini gıcırdatarak)* Savaşıyorsun ama. Utan, utan!

GODOT — *(Üzgün, tatsız bir durumu kabullenir gibi)* Ben asla bir savaşçı değilim babalık. Elime hiç silâh almadım. Alsam da, ne yapacağımı bilemem. *(Küreğini gösterir)* Yalnız şunu kullanabilirim... fırınımda... Beni çağırmasalardı, şimdi burada olmazdım. Görüyorsun iyi niyetliyim. Bu fırını da iyi niyetlerle kurdum.

LUCKY — *(Kılıcını Godot'nun karnına dayar, Godot bükülür)* Kurduğun gibi yık, ve defol öyleyse.

VLADİMİR — Sen gerçek Godot değilsin.

ESTRAGON — Bizim beklediğimiz başkası... başka Godot. Bir fırıncı parçası değil.

GODOT — *(Kılıca ve Lucky'nin karanlık yüzüne bakarak)* Fırını yıkmak kolay değil. Temeli derin.

LUCKY — Hepsini sök, git! Yol paran benden. Birinci mevki hayvan katarı... sana çok bile.

GODOT — *(Dudaklarını yalayan Pozzo'ya)* Önce bunu kurtaralım. Hep birlikte kurtaralım. *(Estragon'la Vladimir'e)* İçinizde beş paralık insan sevgisi kaldıysa... gelin onu birlikte...

LUCKY — *(Kılıcı Godot'nun karnına bastırır)* Bana karşı geliyorsunuz öyle mi?

GODOT — *(Kıvranır)* Hayır. Acı çekiyorum. İstersen beni öldür babalık. Ama daha iyisi, gel bizimle birlik ol. Aslında onu kurtaran sen olmalısın.

LUCKY — Ben ödül kazanmış bir ozanım. Dinle:

Hadi yallah, yoksa seni ben
Cart cart ederim vallah,
Gidersen eyvallah.

GODOT — Önce onu yerden kaldıralım, sonra okşayalım, *(Yüzü acıdan gerilir)* birkaç candan söz edelim, sonra da iki ayaklısından bir dişicik verelim ona.

LUCKY — O böyle şeyleri çoktan unuttu kakavan! Altta ya şimdi, her şeyi unuttu. Aşk, meşk, hiç bir şey ona gerekmez artık. Ayrıca bir gözü kör... ötekinin de görüp görmediği belli değil.

GODOT — Un gözlere iyi gelir.

LUCKY — Böylesi daha iyi. Görseydi eğer, öyle çok acı çekerdi ki geberir kurtulurdu. Ya ben? Ben o zaman dehâmı kimde denerim? Kendimde mi? Kendiminki dahil, hiç bir insan dehâsı beni etkileyemez. *(Kılıcı az daha bastırır, ipi sıkı sıkı tutar)* Pozzo... Miskin... İşte bir zamanlar bana yardım etmiş olan doktor Demirsakal karşında... bak. Hani beni senden kurtaran fırıncı. Şimdi de seni kurtaracakmış. Ne saçma değil mi? Niçin yeniden yerlerimizi değişelim? Bir alay yorgunluk... Sirkte miyiz, neredeyiz?

GODOT — Galiba sirkteyiz.

LUCKY — Kapa çeneni! *(Pozzo'ya)* Hadi, alttayken nasıl kendini iyi hissettiğini anlat ona. Bu un budalası kendini sirkte sandığına göre, sen de ona gerçek bir oyuncu olduğunu göster... Hakkı yok değil ya... hakkını teslim etmeye gelmez. Hadi... yoksa kulaklarının derisini yüzer, yüzülmüş kulaklarına da tuz ekerim.

GODOT — *(Kılıç karnına dayalı)* Kardeşler... İnsan kardeşlerim... Hadi... yardım edelim ona! *(Ürkek ürkek duran Estragon'la Vladimir'e, Lucky'ye, karnına dayalı kılıca bakar)*

VLADİMİR — Canın acıyor mu?

ESTRAGON — Kılıcın ucu neredeyse sırtından çıkacak.

GODOT — Nasıl dayanabiliyorsunuz? Pozzo'nun bağlı, aç ve mutsuz olmasına, ezilmesine, acı çekmesine nasıl gözyumabiliyorsunuz? Nasıl katlanıyorsunuz? *(Acıdan yüzünü buruşturur)* Uf... nerdeyse öldüreceksin beni Lucky. Pozzo için bir şeyler yap babalık.

LUCKY — *(Dişleri arasından)* Hâlâ savaşıyorsun, sirkte değiliz oysa... oyun oynamıyoruz. Sen bir savaş suçlususun.

GODOT — Ölümle burun buruna olduğum şu anda, savaş ve savaşçılıkla ilgisi olmayan sıradan bir fırıncı olduğumu bilmenizi isterdim. Bu sahnede dövüşmek istemiyorum. Korkağın biri olduğumu bilmiyor musunuz kardeşler?

LUCKY — *(Kılıcını geri çeker, özentili)* Benim gibi aydın bir zorbanın, iktidarı ele geçirdiği gün yaptığı ilk basın toplantısında, korkakları tepelemesi yakışık almaz. Lucky yalnız akıllıları ve yiğitleri öldürecektir. *(Godot'ya)* Seni doğru dürüst anlamadan nasıl öldürürüm?

VLADİMİR — Biz de anlamıyoruz seni... ve Lucky seni öldürmediği için seviniyoruz.

ESTRAGON — Hiç bir zaman anlayamıyacağız seni, sana rastlamış olmaktan pişmanlık duyacağız.

GODOT — *(İki büklüm, Pozzo'ya bakarak)* İyi değil galiba, yine kustu.

LUCKY — Nereden çıkarıyorsun kustuğunu? Midesi boş olduğundan kusamaz, bir. İyi olmamaya hakkı yoktur, iki. İyi olmamak ne demek? Duy-

gularla uğraşacak halimiz mi var? Böyle şeylere hiç hoşgörüm yoktur. Ben alttakilerin kendilerini cennette sanmalarım isterim. *(Pozzo'ya)* Pozzo, keçi boku! Düzenli mutluluğumuz üstüne kuşkuya düşülüyor. Hadi benim şanlı tayfam! Durumundan memnun olduğunu göster şunlara! Kusmadığım, eski neşeni koruduğunu anlasınlar. *(İpi çeker)* Hadi güldür bizi. Neşe istiyorum, neşe! Hadi sümük torbası, ne olursa olsun, hadi! Yalnız benim ahmak rolüne çıktığım bebek dansını istemem. Safdilleri eğlendirmek için onu dünyanın bütün sahnelerinde oynadım. Oysa o zamanlar da, düşündüklerim ve söylediklerim şimdikinin aynıydı. Sadece ipi elime geçirmek için uygun bir zaman kolluyordum. Hayır, o eski, cıcığı çıkmış dansı değil, bugünkü mevkiime lâyık neşeli bir şeyler istiyorum. Birinci sınıf bir ozan olarak, kimsenin anlayamayacağı mecaz ve teşbihlerden hoşlanırım.

POZZO — *(Soluk, alır)* Ey kurtuluş savaşçıları... Izgara üstünde...

LUCKY — *(Bir kahkaha atar.)* Seni madrabaz, ipten kazıktan kurtulma seni... Nasıl da çakıyorsun ne düşündüğümü... Ben de senin ne düşündüğünü bilirim merak etme. *(Güler)* Hadi, devam et. Göster kendini.

POZZO — Şişe geçirilmiş... ufak ateşte kızartılmış... yanında mantar... kül olsun... hepsi kül olsun! Ne pahasına olursa olsun duman. Kıvrım kıvrım... Ve kitapları... duman duman... Tekrar kıvrım kıvrım. Yangın. Boş sözler ve saman çöpleri. Her şey buna bağlı, ipe, saman çöpüne ve şiire hazır olmana.

Hepsi ızgaraya. *(Lucky gülmekten katılır, saçını, önlüğünü düzeltir, terini siler)* Yaşasın kül. Özgürlük. Tek bir adım atmak yok... Önce kiloluk, sonra yarım kiloluk paketler... Izgara üstünde. Çakamadan. Yoksa kül altında donacağım... kırışmış kıçlarda kurdeleler, madalyalar, Ole! *(Lucky bir kahkaha atar, Pozzo'nun her cümlesini davranışıyle destekler, kılıcı elinden bırakmaz)*

LUCKY — Harika, Pozzo. Harika! Söylediklerini anlamadığımı sanıyor. Harika, Pozzo. Sen adam olmazsın! *(Ötekilere)* Her sözünü anladım, bütün üstü kapalı sözlerini anladım. Açık konuşamayacağını biliyorum. İyi de ediyorsun. Düzen değişmedikçe, bilmeceleri çözmüşler, üstü kapalı sözlerini anlamışlar ne fayda! Yurt içi ve yurt dışı basın mensupları için düzenlediğim bu ilk basın toplantımda, şakaya dayanıklı olduğumu görüyorsunuz.

VLADİMİR — *(Ürkek)* Ne demek istiyor Lucky? Bizim aklımızı karıştırmak mı istiyor? Bu oyundan hoşlanmadık. *(Ağlamaklı)* Bütün bunlara dayanamayacağız.

ESTRAGON — *(Aynı tonla)* Biz duyguluyuz. İnce ruhlu ve mutsuzuz. Sivri, çift anlamlı sözcüklerle, güneşe, rüzgâra dayanamayız.

VLADİMİR — Senin böylesine yükseleceğin kimin aklına gelirdi, Lucky?

GODOT — *(Pozzo'ya bakan Lucky'ye)* Onun özgür olmaması yüreğine yük olmuyor mu babalık?

LUCKY — *(Herkese, özellikle Godot'ya)* Budalalar ve geri zekâlılarla uğraşmak alınyazım mı ne? Hangi özgürlükten sözediyorsun sen? Onunkinden mi? *(Pozzo'yu gösterir)* Özgür olduğunu

görmüyor musun? Boynundaki ip sadece kaçmaması için. Hepiniz gördünüz, dilediğini söyleyebilir, mecazlarla içini boşaltabilir.

GODOT — Mecaz da nesi? Günümüzde?..

LUCKY — *(Godot'ya)* Sen gerçekten fırıncıdan başka bir şey değilsin. Oysa ekmek sözcüğü bile bir mecazdır. Buralarda kargaşalık çıkarmana hiç şaşmamalı. Mecazlar *(İpi çeker)* bizler... yukardakiler yüzünden bulunmuştur. Eski Yunan'dan... Adem ile Havva'dan bu yana... bizler anlamayalım diye... ki biz istedik mi her şeyi anlarız.

VLADİMİR — Kendi üstüne bilgisi var mı?

GODOT — Kestiğin yerden oyunu sürdürebilir mi?

LUCKY — *(Kışkırtarak)* Sana güvenmiyorlar Pozzo. Hadi, açıl benim susamım açıl! Benim şanım, kötülük ünüm, aç yüreğini. Söylemeye hakkın olmadığım sandıklarını bile söyle. Bu günlük canını yakmam. İktidara geçmem şerefine düzenlenen ilk basın toplantısındayız.

POZZO — *(Pusuda gibi)* Ah bunaltıcı sıcakta üşümek.. Önce deri serinler, sonra et ve kemikler. Yalnız yürek ve düşünceler kalır. Onları kendinin ve yabancıların tüyleriyle gizlersin. Düşünceler! Düşünceler! Düşünceler! Düşünceler *(Hatırlar)* Titriyoruz. Yalnız soğuktan değil. Büyük düşünceler! Tükürüyoruz, içiyoruz, höpürdeterek içiyoruz. Sindirilmişi yeniden yemek... Sonra, başkalarının köleliği, düşüncelerin geleceği üstüne bir şarkı, bir şiir. Karşılıklı tükürükleşin bakalım, kim kabullenecek ve anlayacak? Kabul edin, günah çıkaranların midesinden çıkan altındır bu. Altın buz gibi soğuk değildir. Onu ısıt-

mak için üfleriz. Yürek donun içinde, altınla özgürlük damda. Gram gram altın. Şarkı söylemek istemiyorum. Şiir yazmak istemiyorum. Ne şarkı, ne de ölümden sonra hayat var. Öteki tarafa geçin bakalım. Hâlâ tanrılar var, benimki bir domuz papazı. Altın, altın, altın!... Kurtuluş kaçmakta değildir. Ole! Bir zamanlar kişiliğim vardı, sonra alışkanlık geldi. Renk... renk... renk!... Yaşasın mecaz!

LUCKY — *(Gülmekten boğulur gibi)* İşte durum bu sayın basın mensupları. *(Pozzo'yu gösterir)* Her şeyi yapabilir. Görebilir, duyabilir, hareket edebilir, istediği durumu alabilir, gülebilir, hattâ ağlayabilir. Bunları yazın da okuyayım. Beni övmenizi, göklere çıkarmanızı beklemiyorum. Öylesine fanatik değilim. Ben bir nokta olmak istiyorum, İ'nin üstündeki nokta olmak istiyorum, bir ünlem işareti olmak istiyorum. Zorbalığın ve düşman halklar ve ideolojiler arası hoşgörünün örneği olmak istiyorum. Ole değil mi Pozzo? *(Alçak sesle)* Ne anlar onlar? Ha eşeklere anlatmışım, ha bunlara. Dilimiz ayrı. Sayın basın mensupları, sözcükleriniz benimkilere uymuyor. İnsanlar dayanılır gibi değil. Şu anda mecazın ne demek olduğunu unuttuğunuza bahse girebilirim.

VLADİMİR — *(Estragon'a)* Biliyoruz... bağırsağın bitimi. Hani arasıra patlayıp, koktuğu zaman... Altın... altın demek... Günahkâr... Daha sonra yalanan parmak demek.

GODOT — Ben de biliyorum. Pozzo için bir şeyler yapmama yarayacak bir kürektir o. Bu, ya da başka bir kürek. Gelelim senin ipine babalık.

LUCKY — *(Paniğe kapılır)* Sizinle yeterince zaman kaybettim. Yoluma gitmeliyim. *(Gitmek ister, ipi çeker.)* Giderayak belirteyim ki: Pozzo alışılmış ölçülerin üstünde mutlu, özgür ve sıkıntısızdır. Çünkü özgürlük ve mutluluk da insana fazla gelebilir. Suyla hava gibi. Üstü kapalı anlattığı gibi, Pozzo parlak bir geleceğin eşiğindedir.

GODOT — *(Elini Lucky'ye uzatır)* Sen gidebilirsin, ama ip bende kalacak. Ver bakalım babalık.

LUCKY — *(Şaşkın)* Sana mı?

GODOT — Bize. Görüyorum senin önemli işlerin var, sen gidebilirsin. Hadi çabuk ol! Büyük adamsın artık, ama ipi bize, küçüklere ver.

LUCKY — *(Hepsine, imâlı)* Böyle bir şey elden kaçırılmaz... İp şimdi benim dinim. Eskiden, boynumdayken de öyleydi. Kötülüğe taptım. Unutmayın, uzun süre ben alttaydım. *(Godot'ya)* Herhangi bir gücü elime geçirmek umuduyla çok uzun süre acı çektim. *(İpi gösterir)* Şimdi bunu tutarken, hayatın, ünün, köleliğin ve zorbalığın bedelini biliyorum. Sizler, özellikle sen, un kurdu, beni tanımanızı istiyorum. Bu ipi bırakmam, kan ve ölüm demektir. Oyun yeter! İlk basın toplantım, burada başarıyla sona ermiştir. Artık ayağınızı denk alın. *(Godot'ya)* Özellikle sen.

GODOT — *(Pozzo'yu gösterir)* Senin rejimin altında, bu ne olacak?

LUCKY — *(Soğuk)* Ölecek.

GODOT — *(Şaşkın)* Ölmek için bağlanmış. Üstelik aç.

LUCKY — *(Dişleri arasından)* Milyonların uğruna hayatlarını yitirdikleri büyük amaçlar için kahra-

manca can verdiğine onun ölüsünü bile inandıracağım. Ölüsü bile bana inanacak, anladın mı? Hiç bir sorun kalmayacak. Ne benim düzenimde, ne de bu bataklığın yayıldığı yerlerde.

VLADİMİR — Biz sorundışı bir hayat istiyoruz. Yitirdiğimiz durgunluğu istiyoruz.

ESTRAGON — Didi haklı. Hepiniz gitmelisiniz. Ne güzel batıyorduk, siz geldiniz. Burası sirk değil, gidin.

LUCKY — *(Vladimir ve Estragon'a)* Aynı hamurdan yoğrulmuşuz biz. Aynı şeyleri yiyoruz. *(Godot'ya bakarak)* Kimin gitmesi gerektiğini biliyorum.

GODOT — Gitmek kolay değil. *(Çuvallarının ardında, elinde kürek)* Yardımıma ihtiyacı olan bunca umutsuzun bulunduğu bir yeri bırakmak güç. *(Kendi kendine)* Yenik düşüp, gitmek... utanç verici. Postaneye döndüğümde, onun gözlerine nasıl bakarım? *(Hepsine)* Kalıyorum. *(Vladimir'le Estragon çocuklar gibi ağlamaya başlarlar, Pozzo yalanır, ipini çekiştirir, bulutlara bakar, kolunda taşıdığı Lucky'nin pelerinini ne yapacağını bilemez.)*

LUCKY — *(Vladimir ve Estragon'u çağıran bir işaret yaparak)* Buraya çocuklar... *(Godot'yu tepeden tırnağa süzer)* Kısa ama tarihî bir görüşme yapalım.

(Vladimir'le Estragon korkulu, şaşkın, utangaç Lucky'ye giderler. Aralarında fısıldaşırlar. Elleriyle işaretler yaparlar. İşaretlerden asılmaktan söz edildiği bellidir. Lucky işaretlerle birinin nasıl yakalanacağını, kemendin boynuna nasıl geçirileceğini anlatır. Boğazını sıkar, dilini çıkarır. Ötekiler

onu taklit ederler. Ansızın tren yaklaşır. Kendilerini yere atmaya fırsat bulamadan, telgraf direğinin sarkık tellerini tutup, titreşirler. Direk bile titrer. Karga kanat çırpar. Hafiften panayır bandosu. Lucky karanlık bakışlarla kılıcını Godot'ya yöneltir.)

LUCKY — *(Godot'ya)* Seni bu kılıçla öldürmeye oybirliğiyle karar verdik. Az önce şakacıktan, gömleğinle hamur kaplı derini delmiştim. Şimdi iş ciddî. *(Vladimir'le Estragon korkuyla kaçmağa yeltenirler)* Biz üçümüz, ortak gücümüzle seni temizleyeceğiz.

GODOT — *(Kılıç karnına dayalıymış gibi bükülür)* Üçünüz birlikte mi?

LUCKY — *(Ardından Vladimir'le Estragon bir adım ilerler)* Hadi peki, hemen gidersen... geldiğin yere, ya da gitmek istediğin yere gidersen, kılıcı mahallebi ve zevk dolu karnından çekerim. Şunu da kafana sok: Pozzo'nun düşüşünden sonra bütün ülkeler benim buyruğumdadır.

VLADİMİR — Tek tek ayrı şeyler düşünsek de, şimdi sana karşı birleştik. *(Sesi titrer)* Gitmezsen karnını deşmek zorunda kalacağız.

ESTRAGON — *(Onun da sesi titrer)* Hemen gidersen, sana el bile sallarız. Yoksa Lucky küreğini kafanda kıracak.

GODOT — *(Bükülür, yaklaşmalarına bakar)* Kaçmak için çok geç. Görüyorum, beni öldüreceksiniz. İyisi mi çuvallarımın üstünde kalayım. Aşk ve ekmek getirdiği için öldürülen ilk kişi değilim.

LUCKY — *(Bağırır)* Ne diyorsun sen?

GODOT — *(Korkusunu bastırmak için bağırarak)*

Ben öldükten sonra, unumu ziyan etmeyin. Bir kerecik olsun tadına bakacağınıza söz verin bana. Unum için ölüyorum.

LUCKY — *(Bağırır)* Başka?...

GODOT — *(Bağırır, yorulmuştur)* Pozzo'yu serbest bırakın. Ormana gitsin, bir kuş gibi salıverin onu.

LUCKY — Deli!

GODOT — *(Pozzo'yu gösterir)* Bırakın onu, ardından el sallayın. Bir daha rastladığınızda ona bir parça ekmek verin. Her şeyi, her şeyi, unutun. Her zaman unutulacak bir şey vardır.

LUCKY — *(İpi çeker, kılıcı sallar, Vladimir ve Estragon'a)* Bunu yargılamak gerek. Çok ileri gidiyor. Saralı mı nedir, sayıklıyor... Yargıç önüne çıkmalı, jüri önüne. İşkence edilmeli. Kudretime, acı ünüme karşı çıkıyor. Kurbağa yumurtalarımıza karşı çıkıyor. Yargılanmalı. Sara toplumsal bir hastalıktır, ve bulaşıcıdır. Ağız köpüklenir, yere düşülür... çeneler kitlenir... Kurallara uygun beslenme ve yeni gelişmeler adına... bu ne biçim sara, bu ne biçim ekmek? Şeytan başına!

VLADİMİR — *(Sarkan tellerden birini çeker)* Duruşma! Duruşma! Duruşma!

ESTRAGON — Duruşma! Böyle durumlarda tek çıkar yol duruşmadır... Gerçi savunma hakkı yok, olmadığı için de daha sert bir duruşma. Bu hasta çapkını yargılayalım.

GODOT — *(Seslerini bastırmak ister)* Kardeşlerim! Kendinize gelin! Sizlere acıyor, ve özür diliyorum kardeşler!

LUCKY — *(Kılıcını sallar, Godot'ya)* Önce seni bir tahtakurusu gibi ezmek istiyordum, ama hava

yala! Senin gibi saralıya, karı düşkününe böyle bir şeref çok gelir. *(Olduğu yerde zıplar)* Sana elimi bile sürmeyeceğim... Sen beyni hamur dolu bir vebâlısın! Sana dokunmayı onlara bırakıyorum. Ben de canım çekerse seyrederim. Duruşma başlasın!

VLADİMİR — ...ve en ağır işkenceler de başlasın!

ESTRAGON — Sen asılı dururken sırtımızı döneceğiz! O zaman ekmek vermenin ne demek olduğunu anlarsın.

GODOT — Mutsuz kardeşlerim, beni dinleyin... son sözlerime dikkat edin! Bir gün bunları hatırlayacaksınız.

LUCKY — *(Yerdeki şapkalardan birini alarak Vladimir'e verir)* Bu saralıya haddini bildirmenin zamanı geldi. Oku Didi! Tarihsel anlam ve önemi olan her şey gibi, metin arka sayfada. *(Vladimir şapkayı giyer)* Oku! Bu yargıya çok umut bağladım: İlerde çocuklarımız karşı ihtilâlin yargılanmasıyle sonuçlanan ilk basın toplantımı anlatacaklar. Hadi Didi!

VLADİMİR — *(Tele konuşur)* Dünyanın bütün merkezlerine, başkentlerine, köylerine ve bataklıklarına bildiririz ki... *(Şaşırır, sesi çatlar)*... ve bütün sokaklara bildiririz ki... Büyük burunlu, kıllı, güleryüzlü bir kişi... *(Godot'ya bakar)* Kendine Godot süsü veren bu kişi tehlikelidir... Durmadan ekmekten sözeder, kaba bir güçle, dolu un çuvalları taşır... *(Beğendiğini belirten bir işaret yapan Lucky'ye bakar)* Bu insan, ne olduğunu bildiğimiz ve asla istemediğimiz özgürlükten de sözetmektedir... İler-

leme adına sessizce ve gizlice vazgeçtiğimiz özgürlükten...

LUCKY — *(Sarkan tellerden birini tutar)* Özgürlük bölümünü geç! Ben oraya yeterince dokundum. Yukarı çıktığımdan beri durmadan ayağıma dolanıyor.

VLADİMİR — *(Ne duyar, ne görür. Gözleri yaşlı)* Asla özgür olmadık, ama özgürlüğün sözünü etmesi bile bizi kızdırıyor. Bu kişi, unun bir sembol olduğunu iddia ediyor. Oysa biz unun ülkemizde yasak olan farelerden dolayı kaçınılması gereken bayağı bir hammadde olduğunu biliyoruz. Köpekler, kartallar, hattâ askerler ve itfaiyeciler için.

LUCKY — Daha çabuk, sayın savcı! Beni ilgilendirmiyen ve ozan yanımı yoran deliller üstünde çok durmayın Deliller sinirime dokunuyor. Esasa gelin. Bütün bu delillerin ne gereği var?

ESTRAGON —*(Vladimir gibi tellerden birine konuşur)* Bu kişi çocuk istiyor. *(Öksürür, boğazına tükürük kaçar.)* O çocuklar da zavallı postane memuresine saldırmaktan başka ne yapacaklar? Bu düzenli bataklıkta... bu fırıncı ve haydut piçleri kimbilir nasıl çoğalacaklardır. *(Beğenmediğini gülümsemeyle belirten Lucky'ye bakar)* Belki bu kişinin kökleri çok derinde. *(Utangaç, ter içinde, yorgun, kekeleyerek)* Sıra sende Didi. «Derinde» de kalmıştım.

VLADİMİR — *(Yüksek sesle)* Derinde! *(Daha alçak)* Derinde ve yaygın. *(Yüzüne bir an için yayılan uykulu durgunluktan sıyrılarak)* Godot bir halk düşmanıdır! Her ne kadar halk dostu-

nun ne olduğunu bilmiyorsak da... bunun böyle olduğuna inanıyoruz! *(Bu anda beklenmedik bir şey olur. Köle Pozzo pelerini atar, ayağa kalkmaya çalışır. Sırtının ağrısı zorluk çıkarmaktadır. Pozzo artık yargıç rolündedir. Elinde büyük ve çirkin bir çan tutar. Kollarıyle hayali seyircileri susturur. Bir şeyler söyler. Sesi görünmeyen bir hoparlörün parazitlerine karışır. Sonunda içini boşaltır)*

POZZO — İnanıyoruz! Tek yol da budur... Bugün için tek yol.

GODOT — Sana ne oluyor Pozzo? Sen de mi... kırık yüreğimi dağlayacaktın?

(Yargıç Pozzo hafiften hıçkırır, gözyaşlarını siler, bir şeyler fısıldar)

LUCKY — Harika Pozzo! *(Godot'ya)* Bunu beklemiyordun değil mi? *(Herkese)* Ben bile bir ozan ve sınırsız güçlere sahip bir adam olarak bunu beklememiştim. Bu bir dönüm noktası. Yeni bir çağın başlangıcı. Edebiyat bu... işte buna hayat derler. Şimdi dikkatinizi toplayın, sıra en önemli konulara, özenle hazırlanmış mecazlara geldi.

VLADİMİR — *(Ürkmüş)* Bir halk düşmanı... Vatan haini... Buna inanmak istiyoruz, çünkü inanılması en kolay olan bu. Diyoruz ki, Godot yabancılar hesabına çalışıyor. Bizden daha önemsiz, daha yoksul birileri hesabına. Ama hiç bir şeyden kaçınmayan ve her yolu mübah sayan bir devlet hesabına. Bu devlet toplumumuzu... *(Çevresine bakınır)* bu altın değerinde toprakları, geleceğe yönelen yolumuzu, sonsuz bataklığımızı yoketmek istemektedir... Ona öldürücü darbeler vurmak amacındadır.

POZZO — *(Sesi yükselir, hoparlör yankılanır)* Belirsiz

darbeler... Belirsiz darbeler... Belirsiz darbeler, inanılmaz darbeler.

GODOT — *(Gözleriyle hoparlörü arar, sonra Pozzo'ya bakar)* Ne darbesi? Ne öldürmesi kardeşler? Ben zorbalıktan nefret ederim. *(Onun sesi de yankılanır)* Zorbalık... Zorbalık... Zorbalık...

VLADİMİR — *(Okumaya devam eder)* Godot bilmem kaçıncı maddenin ışığında... bu madde bizlere bir işarettir... İsteyerek ya da istemeyerek, akıllı ve doygun insanların yolundan çıkarak... bu önemli değil... Siz yukarda olanlar bu maddelerin ne olduğunu daha iyi bilirsiniz... *(Ağlayan Pozzo'ya bakar, Lucky memnundur)* Bu madde ki... Hadi sıra sende Gogo.

ESTRAGON — *(Soluklanır)* Bu maddenin ışığında tevkif edilip bağlanmadan önce, ona ve herkese diyoruz ki: «Gerekli olduğundan ve senin söylediğinden daha çoğunu biliyoruz, yaptığından da çoğunu biliyoruz. İtiraf etmen hepimiz için daha iyi olacak. O zaman allahın belâsı unundan vazgeçip geçmediğine, halkın gözlerini açtığı, halkın ona ihtiyacı olduğu gibi saçma düşüncelerinden kurtulup kurtulmadığına bakacağız. Yoksa, diyelim ki dönmedi, ölümlerden ölüm beğenecek. Ya da hayatı boyunca Arnavutluk'a sürülecek; orada ne postane, ne un, ne de iki bacaklı kadın vardır... vardır... vardır...

POZZO — *(Onun sesi de yankılanır)* Üç bacak... Üç bacak... Dört bacak... Dört bacak... En önemlisi bacaklar arasında siyah domuz yavrusu... Kanun maddesi bacaklar arasındaki bu siyah domuz yavrusu.

LUCKY — *(Godot'ya bakar)* Görevinizi başarıyorsunuz sayın savcılarım. Bırakın da sonunu ben getireyim. O bir sabıkalıdır. Hattâ dünya barışı ve Birleşmiş Milletler için, ki onların önemli günleri vardır, çeşitli masraflarla zaten bunalmaktadırlar, bir tehlikedir. *(Bir oyuncu gibi pozlar alır, önemli ayrıntılara dokunan tavırlar takınır)* Ayrıca, sayın muzaffer yargıçlar, önemle belirtmek isterim ki... *(Ağlayan Pozzo'ya bakar)* Asıl adı Gruban Malic olan sözde Godot'nun kendisine her türlü yardımı esirgemeyen Kanadalı, İskandinavyalı ve İsviçreli ihtilâlci kovboylarla sıkı ilişkileri olduğu taraftımdan bilinmektedir. Bu Godot iki kez Avusturalya'ya gitmiştir ki, bu da bizim için önemli bir noktadır. Bu nokta düzenimizin bozulmasıyle ilgili olduğundan, küçük de olsa önemlidir.

GODOT — *(Korkulu, şaşkın)* Ama kardeşlerim, ne yapıyorsunuz... ben yargıçlarla, jüri üyeleriyle konuşamam ki. Ne yapmak istiyorsunuz?

LUCKY — *(Teli kulağına dayar, parazitler duyulmaktadır. Parazitlere Vladimir'le Estragon sebep olmaktadırlar. Sinirli)* Susun! Cevabı dinliyorum.

(Pozzo ağzı açık bakar. Birtakım insan sesleri duyulur. Boğulan, ya da asılan birinden gelen hırıltılar. Hayvanca çığlıklar. Miyavlama, eşek anırması, maymun çığlığı, köpek uluması... İnsan sesi hepsini bastırır)

VLADİMİR — *(Lucky'ye)* Ne diyor, Lucky?

ESTRAGON — *(Vladimir'den daha şaşkın)* İnsan vahşi hayvanlar geliyor sanacak. Ne diyor? Gizlense miydik?

LUCKY — *(Önemseyerek)* Sakin olun baylar, korkmayın. Baro başkanı, yüksek yargıçlar kurulu başkanı, gücü bataklığımızın sınırlarını aşan, Macar savaş gemileri sahibi, Avusturya okyanuslarında bu donanmaya komuta eden hamiyetperver ve gerçek savcı Pozzo bir an için susmamızı rica ederek, çanını çalıyor. *(Pozzo çanını kaldırır ama çan çalmaz)* En küçük mırıltı bile kesilmeli. Muhalifleri de rüşvetle sustururuz.

VLADİMİR — Doğru. Un ne elektriği iletir, ne de mıknatısın çekimine kapılır.

ESTRAGON — Un oldukça eşitlik olmaz. İnsanlar arasında barış da olmaz.

(Godot şaşkın şaşkın durur. Vladimir, Lucky ve Estragon telleri bir kulaklarından ötekine geçirirler. Pozzo kalpağını yere atar, büyük, çıplak kafası görünür. Çığlığı herkesin sesini bastırır)

POZZO — Dikkat! Dikkat! Bütün tedbirler alınmalı: Kanun maddesinin anlamı günümüzde bilinmektedir. *(Silâh sesleri)* Özellikle ben bu maddelerin anlamını bilirim... Kırılmış kaburgalarım ve düğümlenmiş bağırsaklarımla ben... Bir zamanlar sahip olduğu her şeyi yitirmiş olmanın mutluluğuyla ben... Birtakım haydutların ve ihtilâlcilerin «Kurtaracağım» diye mahvetmek istedikleri ben... Ben deli değilim. Cümlelerim sizi korkutmak için bölük pörçük. Ben tarihim! Yargıtayım! Godot takma adım kullanan şarlatan, hırsız ve dolandırıcının duruşması başlıyor. *(Ağlar, gözyaşlarını siler)* Bunları söylediğim şu anda ağzım kiraz çekirdeği, solucan gibi sindirilmemiş şeylerle dolu. İşte bu nedenle dinleyin beni: Serseri Barabbas

ve zehir imalâtçısı Godot hakkında yargıya varıldı. *(Makineli tüfek sesleri, gülüşmeler)* Her şey hazır. El ve ayak tırnaklarının sökülmesi için gerekli kerpetenler, kızgın demirler, kaynar su, tuz, ve bir mikrofon hazır. Renkli kitaplar, kuklalar ve öteki araçlar hazır.

LUCKY — *(Beğenmiş)* İleri Pozzo! İleri tarih! Hayat ileri! Ve edebiyat ileri! *(Estragon ve Vladimir'e)* Bize kalsa Godot'yu böylesine başarılı bir biçimde temizleyemezdik.

POZZO — *(Hıçkırır)* İdam hükmü, bütün seyircilerin rahatça seyredebileceği bir yerde infâz edilecektir. Savunmayı da kapsayan tutanak hazırlandı. İçinde bütün itirafları, pişmanlıkları ve verdiği sözler yazılı. Her şeyi itiraf etti. Ben de itiraf ettim... İtiraf etti. Tek uysal davranışı bu oldu. Bir yargıç olarak görevimin yüceliğini unutup onu dövmek zorunda kaldım. Erkekçe dayandı. Yani gereği kadar dayandı demek istiyorum... Ağlamadı ama, kendini yere atıp «Yaşasın yargıtay!» diye sızlandı.

LUCKY — *(Herkese)* Yüreğimizden bir taş düştü. Tanrım var mısın yok musun bilmiyorum ya, bunca haksever olabilmek için kahvaltıda kimbilir neler yiyorsun.

POZZO — Vatana ihanetten hüküm giydi. Birleşmiş Milletler'in binlerce yıllık başarısının üstüne yatmaktan hüküm giydi. Birleşmiş Milletler'in..... Birleşmiş Milletler'in.....

VLADİMİR — İsyancı! Halk düşmanı! Her yana un saçtı...

POZZO — *(Konuşmasının sonunda «Yuh» sesleri ve ıslıklar)* Saat altıda... güneş doğar doğmaz...

bu tarihî idamın seyrine iş güç sahibi vatandaşların da gelebileceği bir saatte... *(Pek çok silâh sesi)* Gün doğumunda idam... *(Islıklar,* «Yuh» *ve alkış sesleri)* Sendikalar da infâzda bulunacaklardır. Hüküm, postane memuresinin kabul günü sırasında infâz edilecektir.

GODOT — Onun adını ağzınıza almayın!

POZZO — *(Değişik bir sesle)* Yargıçların en yükseği olarak şu anda gün doğumunun sahibiyim. Gün doğsun! *(Sahne kararır)* Hüküm infâz edilsin! *(Pozzo ağlar)* Godot asılarak idam edildi. *(Hırıltılar)* Saflığı, sınırsız madrabazlığı ve insanüstü gücü düşünülerek, asılmanın en uygun olduğuna karar verilmişti. İmza: Haksever, ünlü, hamiyetperver başyargıç Pozzo.

(Vladimir'le Estragon çılgınca ağlamaya başlarlar. Boyunlarını sıkarak hırıltılar çıkarırlar. Pantalonlarını indirerek çökerler, bir şey olmaz. Lucky olanlarla ilgilenmez gibidir. Godot ne yapacağını bilemeden, kolları sarkık, şaşkın bir yüzle çuvallarının ardında durur)

POZZO — Ey bütün dünyanın yurttaşları, artık güneş doğmayacak. *(Sahne yine aydınlanır)* İsyancı ve dolandırıcı Godot dört saattir can çekişiyor. Ununda ve kendi gülüşlerinde boğuluyor. *(Hırıltılar, gülüşmeler)* Yumuşak bir yargı. Ama tarih boyunca insanlar asılmıştır, yargılar değil. İnsanca bir yargı. Çünkü suçluyu boğan ve katıltana dek gıdıklayan eller, insan elleri. *(Hırıltılar, alkışlar)* Beş saattir acı çekiyor. *(Gülüşmeler)* Büyük, ama beyine kan göndermediği için zararlı bir yüreği olduğunu söylüyorlar.

Belki de içi un dolu. Sabırsızlıkla beklediğimiz otopsi bu düşüncemizin doğru olup olmadığını gösterecek. *(Çığlıklar, ıslıklar)* Altıncı saat... artık! *(Bir şarkı)* Bazı seyirciler meydanı boşalttılar bile. Godot artık aramızda değil. Yığınlar onun ardında nasıl bir anı, ne gibi destanlar bırakacağını düşünüyorlar. *(Şarkı, gösteriler, Pozzo'nun sesi yankılanır)* Destanlar... Merhum ruhunu teslim ederken, barışa ve birleşmiş farelere karşı çalışmayacağına, un, özgürlük, postane sözcüklerini bir daha ağzına alamayacağına yemin etti. *(Vladimir'le Estragon boyunlarını bırakırlar. Lucky zaferini kutlar gibi hareketler yapar)* Cenaze töreni coşkun gösteriler arasında son buldu. Fâni vücuduna bekçilik etmek için birkaç öksüz postane memuresi mezarlıkta kaldı. *(Pozzo ağlar, yorgundur)* Artık gün doğdu bitti. Gün başladı. Bataklık gözalabildiğine uzanıyor önümüzde.

(Rüzgâr ve yağmur başlar. Godot yağmurdan korunmak için çuvallardan birini başına alır. Lucky kurbağalardan korunmaya çalışır. Başyargıç Pozzo hâlâ yargıyı verdiği ânın durgunluğunu atamamıştır. Elinde çan, ağzı açık, hıçkırır)

POZZO — Gün oldu. Güneşli bir 1 mayıs günü. *(Sahne kararır. Karışık şarkılar, marşlar, uygun adım ayak sesleri duyulur)* Gün! *(Pozzo görünmeyen yığınlara el sallar. Sanki bir tribünden bir geçit resmi seyretmektedir)* Bu büyük gün için sizlere teşekkür ederim yurttaşlarım ve kardeşlerim. *(Yığınlar coşkunca alkışlar, bağırışır, tren sesi duyulur)*

GODOT — Şimdi ben ne olacağım kardeşlerim?

(Rüzgârın sesi Pozzo'nun ve bağırışan yığınların sesini bastırır) Bir şeyler söyleyin! Niçin susuyorsunuz? Yağmur çok mu hoşunuza gidiyor? *(Boynunda bir kurbağa yakalayarak yere atar)* Şu tanrının cezası kurbağalarımız geçit resmi yapıyorlar yine. Konuşsanıza!

LUCKY — *(Miskin)* Ölülerle konuşmam... Sarhoş değilim ki... Konuşsam konuşsam, bir diktatör ya da moda yaratıcısı ölüsüyle konuşurum. *(Godot'ya bakmadan)* Sana söylüyorum un düşkünü, bağırsak boku!

VLADİMİR — *(Ürkek)* Artık yaşamıyorsun. *(Yutkunur)* Git! Duymadın mı, artık yoksun.

ESTRAGON — *(Aynı tonda)* Defol! Gölgeni de unutma giderken.

LUCKY — Sen bir vampirsin artık. *(Rüzgârdan korunmaya çalışır)* Vampirler doymak bilmez. Hırsız sefihlerdir onlar. Yuh olsun vampirlere!

POZZO — *(Ağlar)* Gün! Tanrıya şükürler olsun gün! Gün!

LUCKY — *(Kısa ve kesin)* Defol! Bu hikâyenin senin hikâyen olduğunu sanma sakın. Benim hikâyemdi bu. Biraz da Pozzo'nun. *(Lucky ipi hızla çeker, Pozzo tökezler, ağzı açık seyircilere bakar)*

GODOT — *(Ağlamaklı)* Yanımızda kalmamın bir yolu yok mu? Yalnız başıma bu havada ne yaparım? Burada kalırsam sizlere yardım edebilirim. Gücüm yerinde... Beni kovmamanız için ne yapabilirim.

LUCKY — Yapabileceğin tek şey pantalonunu indirip bize kıçım dönerek çömelmek... Bir avuç gün ışığı, bir kapçık özsuyu, bir kese kâğıdı dolusu C ve

D vitamini, ve Bulgar gülyağı bırak bize, yeter.
GODOT — Tanrım!
LUCKY — Çömel!
GODOT — Olmaz. Kendime güvenim yok.
LUCKY — Öyleyse defol barbar parçası. Pis proleter! *(Burun kıvırarak)* İğrenç vampir! Olduk olmadık yerde açılıp, önüne çıkan ilk erkeklik organını yutan o tüylü et parçasını hatırlatıyorsun... Allah kahretsin! Ayrıca, yok olduğunu da bil artık. Gitmesen de olur, çünkü zaten yoksun.
GODOT — Yaşıyorum ben... yaşıyorum... Sevgili dostlar, her şey infâzdan önceki gibi. Yalnız biraz yoruldum. *(Orasını burasını yoklar)* Baksanız a!
LUCKY — *(İskemleye oturur. Yine sahnenin hâkimidir.)* Gelin çocuklar. *(Vladimir'le Estragon aile fotoğrafı çektirir gibi Lucky'nin yanında poz alırlar. Mutludurlar)* Tamam. *(İpi çeker. Pozzo tökezler, ötekilerin yanına çöker. Ağzı açık, ağlamaklı bir yüzle bakınır)* Tamam, Pozzo. Tamam, benim şanım şöhretim. Sonunda birlikteyiz. *(Kılıcını yere saplar, pelerinini üstüne asar)* Artık yağmur dilediğince yağsın.
GODOT — Dostlarım...
LUCKY — İstediğin kadar bağır. Seni duymuyoruz.
GODOT — Nasıl olur?
LUCKY — İşte böyle. Sana bakarız ama görmeyiz. Çünkü yoksun. *(Kendi kendine)* Tamam. *(rahatlar)* Her yanda yumurtalı kurbağalar var. Biri kucağımda, birkaçını da ezdim. *(Dalgın)* Bu yıl iyi bir yıl olacak. Bir yığın sel ve bunaltıcı sıcaklarla, batan gemiler ve trafik kazalarıyle kuru, verimli bir yıl. Şimdiye dek olduğu gibi kendimizi sıkmaya-

cağız. Sarı özsu hepimize yetecek. Çılgın trene bile yetecek. Artık korkmayacağız.

GODOT — Çuvallarımı buyurun dostlar. Altına girip, yağmurdan korunun.

LUCKY — *(Başıyla teşekkür eder, görünmeyen düşmanlara, rüzgâra saçma tokatlar atar)* Başınızı dik tutun çocuklar, yürekli olun. Yapacak başka işim olmadığı zamanlar, doğa kıranları ve sağdan soldan saldıran düşmanlarımla savaşırım. Ole! Savaş benim baş görevimdir. Çünkü bu hikâyenin kahramanı benim... Bunu başından beri anlamayan ahmaktır.

GODOT — Hepimiz kahramanız, ama bu, yağmurdan korunmak istememize engel değil.

VLADİMİR — *(Sessiz, gözleri göğe dikili)* İlk kar. İşte yine kış geldi.

ESTRAGON — Bütün görkemiyle geldi yaz.

LUCKY — *(O da göğe bakar)* Sanıyorum sonbahar geldi. İlk meyvalar bataklığa düşüyor. Ağaçlardan yılanlar uzanıyor. Kurbağalar kucağımızda. Ne çok kurbağa... Ağzım kurbağa yumurtası dolu.

VLADİMİR — Benim de. Her şey öykünün başındaki gibi.

LUCKY — Eskisi gibi. Yalanlarım, ipim, utancımla yaşadığım zamanlardaki, bunları anlatan öykümün başında olduğu gibi. *(Titrer)* Pelerinim olmasaydı sırılsıklam olurdum.

VLADİMİR — *(Mutlu)* Yine yalnızız.

LUCKY — *(Dalgın)* Aslında kimse gelmedi, hiç bir şey olmadı. Aslında benden başkası yoktu. Bunu daha önce söylemek istemedim, o kadar.

VLADİMİR — İnsan özellikle iyi uyumadığı zamanlar

var olmayan insanların, şeylerin düşünü görür. Oysa yalnız biz varız, o kadar. Yalnız biz. Ötekiler gerekli dekor parçalarından başka bir şey değil.

ESTRAGON — Düş gördük. Düşümüzde gördüklerimi unuttum bile. *(Düşünür)* Ya da düş bile görmedik, düş gördüğümüzü düşledik.

VLADİMİR — Seni seviyorum Gogo. Sana bu yüzden haksızlık ediyorum.

ESTRAGON — Ağzım dolu olduğundan cevap veremeyeceğim. Bu öykünün, bizim öykümüz olduğunu, biz burada bekleyeli: İlkbahar, yaz, sonbahar ve kış, sonbahar, kış kış, kış, kış... geçtiğini niçin kabul etmiyorlar?

HEPSİ — *(Alçak sesle, kelimelere basarak, üzgün)* Durumumuzdan memnunuz. Çok memnunuz. Başladığı gibi bitiyor. Bizi yıllarca yaşlandırmış olan trenin artık gelmeyeceğini umuyoruz. Artık rahatça gözümüzü yumabilir, barış içinde batabiliriz. Bize acıyın. Hiç olmazsa sizler, bizden sonra gelenler. *(Kısa bir susma. Rüzgâr ve yağmur ugultusu, Hafiften panayır bandosu çalarken, perdenin sol parçası mutlu dörtlüyü örterek iner. Sahnede Godot, başında un torbasıyle yalnızdır. Islanmış ve üşümüştür.)*

GODOT — *(Seyircilere)* Sevgilimi alayım da gidelim artık. *(Yağmurun dinip dinmediğine bakar)* Herhalde postanededir, başka nerede olacak? *(Sevinir)* Oy benim beyaz ceylanım oy!... *(Birkaç çuval yüklenir, sahnenin önüne çıkar)* Dört dörtlük bir kadın. Nasıl seviyorum onu bilseniz. Onun sınırsız sevgisi olmasa bugünkü yalnızlığım ve bırakılmışlığımla ne yapardım? Onsuz hiç bir başarının

tadı yok. *(Kızı çağırır gibi el sallar)* Beni görmüyor musun pırlantam! Geliyorum, her şey eskisi gibi, istediği gibi. Boyun eğmedim. *(Sesi değişir)* Beni duymuyorsun galiba. Ama duymalısın meleğim. *(Şaşkın)* Görmüyorsun beni. Bakıyorsun da görmüyorsun... *(Seyircilere ağlamaklı)* Seviyor beni, ama görmüyor. Hiç ayrılmıyacağız demişti, uğruna kendimi ateşe atarım demişti. *(Çağırır)* Hazır mısın sevgilim? Çok bir şey alman gerekmez, belki bir parça anten. Yerlerde sürükleriz, hiç değilse bir iz bırakırız ardımızda. *(Daha da şaşkın)* Ağır gelirse onu da alma... yolumuza un serperiz. *(Yorgun, ağlamaklı bağırır)* Ne yapıyorsun orada? Üstündeki de kim? *(Ortadaki perde de iner. Panayır bandosu ve yankı)* Yaptığın hiç hoş değil! Üstünde bir herif, sazların orda ne işin var? *(Bakar)* Hem ısırgan otları elini yüzünü kabartacak. Serserinin biridir o herif. Sen tutmuş onu sırtında taşıyorsun. Belin incinir güzelim. *(Seyircilere)* Sayın bayanlar, şu serserinin kızcağızın canını çıkarmasına engel olun. Çıtkırıldımdır, üstelik karaciğer hastasıdır. *(Yeniden postaneye bakar)* Senin için yeni bir fırın yapacağımı biliyor musun sevgilim? Nerede olursa olsun. *(Bağırır, yıkık)* Yeter artık hayvanlar! Örtünmeyi olsun akıl edebilirsiniz. Hadi bana aldırmıyorsunuz, ya başka bir gören olursa? Utanmazlar, sefihler! Kurbağalar gibi üstüste koşturuyorlar, şunlara, bakın. Ayıp! Ayıp! Kırgınlıktan şuracıkta geberebilirim. Onu sevmekten vazgeçemiyorum. *(Göğsünü tutar)* Hep şuramda. Aldatıldım. Satıldım. Satıldım ve kancıkçasına arkadan bıçaklandım. *(Kendi kendine)*

Kendine gel babalık, ağlamak yok. Sonra biri gözyaşıma bulanmış ekmeği yerken zehirlenebilir. Gözyaşı acıdır. Safra gibi acı. Zehirdir gözyaşı. Oysa ekmek temiz olmalı... İnsanlar için yapılan her şey gibi.

(Tren düdüğü. Bir postanede duyulabilecek her türlü sinyal. Sinyaller arasında somya gıcırtıları. Son nefesi verircesine inlemeler.)

GODOT — *(Yeterince ağlamış biri gibi, boş ver anlamında elini sallar)* İşte yine yalnızım. Kimim kimsem yok. *(Çuvallarını sırtlar)* Az sonra akşam olacak. Yatacak bir yer bulmalıyım. *(Bakınır)* Her yan bataklık... kuru bir yer bulmalıyım, kurbağalardan kurtulabileceğim bir yer. *(Bir kurbağayı tekmeler)* Yeniden nerede başlayacağımı rahatça tasarlayabileceğim bir yer.

(İmdat sesleri Godot'nun sözünü keser. Oğlan bağırır. Godot onu duymaz bile)

OĞLAN — İmdaat! İmdaaaaat! Neredesiniz? Hâlâ varsanız yardım edin bana! Yardım edin! *(Sesi yaklaşır, yorgundur)* Kurbağa değil de hâlâ insansanız eğer, yardım edin!

GODOT — *(Sahnenin önünden)* Kim o? Beni kim çağırıyor? Beni çağıran biri var mı daha? *(Dinler)* Kim olabilir?

OĞLAN — İnsan kardeşlerim, kimse yok mu? Yürüyemiyorum. Yılanlar, kurbağalar ve filler ısırıyorlar beni.

GODOT — *(Saf)* Buradayım. *(Kulislere göz atar)* Sen misin Oğlan?

(Oğlan görünür. Üstü başı yırtık, ıslak... Kendini Godot'nun kollarına atar. Dizüstü düşer)

GODOT — Sendin demek?... Benim iyi yürekli temiz oğlum.

OGLAN — *(Yorgun, korkuyla çevresine bakınarak)* Postane artık bizim değil. *(Üzgün)* Yazık posbıyık, çok yazık!

GODOT — Başka birini buluruz oğlum, üzülme.

OĞLAN — *(Godot'nun gözlerine bakarak)* Onu unutabilecek misin posbıyık?

GODOT — Hayır oğlum. *(Gözleri yaşlı)* Bırakalım bunları, yüreğim kaldırmıyor. *(Oğlan'ı kaldırır)* Utanç verici bir kancıklık! Sen de gördün ya!..

OĞLAN — Yapmamaları için yalvardım onlara. Ağladım. Isırganların orada nasıl yuvarlanıyorlardı... ne yaptıklarını, niçin yaptıklarını bilmiyorum ama sana karşı olduklarını anladım. Bize karşı... Sonra onu öptü, okşadı. Uğruna kendini ateşe atabileceğini söyledi. Nereye gidecekler?

GODOT — Bataklığa. Daha ileri gidemezler. Bırak bunları.

OĞLAN — Taş attım onlara... Bir koç, bir de fil saldılar üstüme, baksan a. *(Yaralı bacağını gösterir)* İyileşir mi dersin posbıyık?

GODOT — *(Yarayı bir çuvalla sarar)* Yara derin. Fil mi ısırdı seni?

OĞLAN — *(Godot'nun gözlerine bakarak)* İki fil. Ama kuduz değildiler. Kuduz olan aslanla leopardı. Bir de aslanla zürafa ve maymun. *(Ağlar)* Hepsi ısırdılar beni. Sana zar zor gelebildim.

GODOT — *(Şefkatli)* Korkma, geçti artık. Biraz taze hamur korum yarana, iyileşir.

OĞLAN — *(Üzgün)* Gök gürlüyor, korkuyorum. Buralarda sık sık şimşek çakıyor.

GODOT — Bırak çaksın. Bırak gürlesin gök. Bize bir şey olmaz. Çünkü birlikteyiz.

OĞLAN — *(Çuvalların üstüne uzanır)* Senin hakkında bunca şey duydum, hâlâ kim olduğunu bilmiyorum. Kızma posbıyık, iyisi mi söyle kimsin?

GODOT — Olanları görmedin mi?

OĞLAN — *(Kısa bir susmadan sonra, hatırlar gibi)* bir şeyleri değiştirebildin mi?

GODOT — *(Fırını, çuvallarını gösterir)* Bunları bırakıyorum ardımda.

OĞLAN — (Hepsini bırakıyor musun? Islanırlar... Hiç bir mesaj bırakmadan mı gideceksin?

GODOT — *(Saf)* Ben fırıncıyım çocuk, okuma yazma bilmem. Mesaj da ne demek oluyor?

OĞLAN — Şey demek... güzel... etkili sözler demek...

GODOT — Ben un çuvalı taşırım, hamur yoğururum ve... ara sıra sevinirim. O kadar.

OĞLAN — Niçin daha sık sevinmiyorsun?

GODOT — Ee o zaman ekmeği kim pişirecek?

OĞLAN — Ağlamaya hakkın var mı?

GODOT — Bizim meslekte ağlamak yasaktır. Gözyaşı çirkin ve acıdır. Birinin ekmeğinde gözyaşı bulduğunu düşün...

OĞLAN — Buradakiler, hani üstüne ateş edip palyaçoluk oynayanlar, bu öykünün kendilerinin öyküsü olduğunu söyleyenler... nerede onlar?

GODOT — Gittiler. Bir daha rastlaşmayacağımızı umarım.

OĞLAN — Biz kim?

GODOT — Sen ve ben. Yağmur dinince yolumuza devam ederiz. Sonsuz yolumuza...

OĞLAN — Ben gelemem posbıyık.

GODOT — *(Oğlan'ın saçlarını, yaralı bacağını okşar)* Tek umudumsun çocuk. Benden önce koşup, geldiğimi kim haber verir sonra?

OĞLAN — *(Hatırlamaya çalışır)* Bağırmış mıydım? Pek gürültücü değilimdir de. Çok dayak yedim, hep fısıltıyla konuşurum. Üstüme filler, zürafalar, kuduz kuşlar salarlar sonra. *(Bir noktaya bakarak)* Bağırdım mı hiç?

GODOT — *(Okşayarak)* Ellerin kollarınla işâretler yaparak «Postane bizim, alıcılar, vericiler, teller, telsizler bizim» diye bağırdın...

OĞLAN — *(Daha sakin)* Postane bizim mi?

GODOT — Elbette. Bütün alıcılar, vericiler, teller, telsizler.

OĞLAN — *(Gülümser)* Postane bizim demek... Ne yana bakarsan bak, bütün alıcılar, vericiler, teller, telsizler... bizim. *(Yüzü kararır)* Peki postanedeki kim?

GODOT — *(Saf)* Şey... postane memuresi. Ya postanede... ya bataklıkta... ya da... ısırgan otlarının orada.

OĞLAN — *(Hatırlamaya çalışır)* Tanımıyorum onu. Hiç görmedim. Yaralarım acıyor. Belki de onunla hiç karşılaşmadım. Ya bu, yalnızca onun ve ısırgan otlarının öyküsüyse?

GODOT — Olabilir. Bizi ilgilendirmez. Biz gidiyoruz.

OĞLAN — Senin yanında ne yapayım ben, posbıyık?

GODOT — Neyim varsa sana bırakıyorum. *(Çuvallarına bakar. Küreğini alır)* Kimim kimsem yok benim. *(Okşar)* Anamı babamı hiç görmedim. Büyüdüm, üstüme kediler köpekler saldılar.

OĞLAN — Ya filler?

GODOT — Filler de. Bütün hayvanları salarlardı üstüme. Köpeklerden bile kötü ısıran insanlar salarlardı. *(Okşar)* Ama beni yakalayamadılar. Sanıyorum beni, un, sık sık gülmek, çuvallarımla mutlu olmak korudu.

OĞLAN — Yüksek sesle gülmeyi yasakladılar bana.

GODOT — Bugünden böyle benim hem oğlum, hem kardeşimsin.

OĞLAN — *(Godot'nun unlu yanaklarını okşar)* Niçin seninle gelemeyeceğimi şimdi hatırladım posbıyık. *(Dosdoğru Godot'nun gözlerine bakar)* Çok küçük ve güçsüzüm. *(Ağlar)* Benim Vladimir ve Estragon'la aynı günde doğduğumu bilmiyorsun. Ben büyüyemedim. Onların yemeklerine alışamadığımdan olacak. Damarlarımda kan yerine açık kırmızı bir su ve korku dolanıyor.

GODOT — Aman onların yediklerini hatırlatma bana. Başka şeyler anlat. Onlardan sözedildiğini duyunca kusacak gibi oluyorum.

OĞLAN — *(Duymamış gibidir. Gözleri büyümüş, camlaşmıştır)* Ortak bir yürekleri olduğunu söylemişlerdi. Unuttun mu nasıl acımıştın? Dinle posbıyık, onların ortaklaşa da olsa bütün bir yürekleri var. Oysa benimki yarım. Böyle köpek yavrusu gibi viyaklıyorsam, benim gibi ağlayan bir insan ya da hayvanda yüreğimin öteki yarısını bulacağıma inanmayışımdan. *(Ağlar)* Canlı olan her şeye, hayvanlara, bitkilere sokulmak istiyorum ama beni anlamıyorlar. Beni gören kaçıyor, geceleri uykuda yürüdüğümü, damlara tırmanıp bacalarda yattığımı söylüyorlar. Hay-

vanlar korkuyor benden, vahşileri saldırmıyor, köpekler iğreniyor. Bu itirafları dinledikten sonra, bu öykünün benim öyküm, yalnızca benim öyküm olmadığını söyleyebilir misin?

GODOT — *(Duygulu)* İyi yiyip içeceğiz, iyi seveceğiz. Küçük, yitirdiklerini yeniden bulacağız. Yanımda kal, bu kadar da ağlama. İnan bana artık başka bir yoldayız. Kurbağalardan, kaplumbağalardan, bataklıklardan uzak bir yolda. Fırınımızdan gelen ekmek kokusunu duymuyor musun? Buram buram... İkimiz birlikte «Bütün postaneler, dünyanın bütün alıcıları, vericileri, telleri, telsizleri bizim!» diye bağırıyoruz. Bizde bu genç, kırmızı, tuzlu kan oldukça başka türlüsü de olamaz.

OĞLAN — *(Godot'yu dinlemeden)* Sanıyorum bir süredir yüreğimin öteki yarısı bir cansızda... bir ağaçta, ya da alçıdan bir heykelde. *(Ağlar)* En iyi, toprak anlıyor beni. Isıtıyor, okşuyor... Hep sırtüstü uzanırım toprağa, kulaklarım gözyaşlarımla dolar.

GODOT — *(Oğlanı kaldırır, birkaç çuvalı yüklenir)* Bu günden böyle, onlardan değilsin. *(Sahnenin karanlık bölümüne öfkeyle bakar)* Biricik oğlumsun benim. İlerde buraların, ve başka yerlerin fırıncısı olacaksın. Nasıl da şimşek çakıyor. Sanki gök bataklığa yağıyor. Sular kabaracak, kurbağalar, yılanlar ısıracak bizi. *(Şimşekleri izlerler)* Az daha bekleyelim. Seninleyken, kazanmışken ölmek istemem. *(Çuvalların üstüne otururlar)* Daha çok yağar, biraz uyuyalım küçük. *(Uzanır)* Gel, biraz dinlen. Güç toplayalım. Bataklığın

ne olduğunu bilemezsin. Göğün açıp açmayacağınıysa ben bile bilmiyorum. *(Uykulu)* Onların gökleri çok rutubetli, yılan, çiyan dolu. En iyisi bir saat kestirmek. Beni çağırırken ağlıyorlardı. İnanmamıştım, ama yine de... daha kötü olacağını bilsem de gelecektim. Başka türlü ummuştum. Aşkı da... *(Elleri göğsü üstünde çapraz, uykuda güler)* Seni seviyorum... Hayatımın sonuna dek... Her şeyden çok... Sevmek... Sevmek...

(Oğlan kalkar. Godot'nun sözlerini anlamamıştır. Küreği alır, çevresine bakınır. Godot «Sevmek... Sevmek» *diye fısıldarken, küreği bir süre onun başının üstünde tutar. Yüzü seyircilere dönük, titrer, ağlar, öksürür. Godot gözlerini açar, başının üstündeki küreği görür.)*

GODOT — Sana ağlama dememiş miydim? Hoşlanmıyorum bundan. *(Küreğe bakar)* Biricik oğlum, ne yapmak istiyorsun? *(Oğlan ağlar)* Beni öldürmek mi istiyordun yoksa? Senin elinle ölmek hiç kötü değil. Son umudumsun. *(Oğlan küreği atıp, dizüstü düşer)* Mutsuz ve kutsal olduğun için her şeye hakkın var. Benim canımı almaya bile. Onlardan daha çok hakkın var buna. *(Oğlan, Godot'nun kollarına atılır)* Ama burada, bataklıkta ölmek istemiyorum. Cesedimi bulanlar güler-ler sonra. Gülmelerini istemem. Kuru ve temiz bir yerde öldürebilirsin beni. Sana yük olduğum, yaşlılıktan bunadığım, sağırlaştığım zaman. *(Çocuğu okşar)* Burada kurbağaların, yılanların, kaplumbağaların arasında ölmek istemem, ağlama.

OĞLAN — *(Hıçkırır)* Ne yapmak istediğimi biliyor musun?

GODOT — Hayır bilmiyorum. Bilmemin önemi de yok. *(Oğlan ağlar)* Bunca ağlayacağını bilseydim açmazdım gözlerimi. Hadi ne söylemek istiyorsan, söyle bana. Sonra gideriz (*Göğe bakar)* Akşam olmasa.

OĞLAN — *(Ona bakarak)* Yarım bir yüreğim olduğunu biliyorsun. Bu öykü, benim öyküm.

GODOT — Bunu biliyorum, sonra?

OĞLAN — Öteki yarısı belki de... belki de sende. Şeytan! *(Godot'dan uzaklaşır)* Sende biliyorum. Burada, yakınlarda çarpıyor yüreğim. Şeytan!

GODOT — *(Sakin, duygulu)* İyi canım... *(Gömleğini çözer)* Al senin olsun. Burada! Öykü burada! Al! *(Sesi titrer)* Al da sahici bir erkek ol. Yüreğin kimde olduğu önemli değil... önemli olan birinde olması. Birimizde, ya da aramızda. *(Heyecanlı)* Sana söylüyorum, al, yüreklendir kendini.

OĞLAN — *(Ağlayarak)* Git! Git, sen şeytanın birisin!

GODOT — *(Bir süre Oğlan'ın soğuk, yabancı, ağlamış yüzüne bakar)* Gelmiyor musun? *(Çuvallarıyle küreğini alır)* Dön, elini bana ver küçüğüm. Ayakta duramıyorsan, ben taşırım seni. (*Oğlan'ı uyandırmaya çalışır)* Taşırım seni. İyileşene dek. *(Oğlan'ın gözlerine bakar)* İyileşince seni yere atarım, sen de «Postane bizim, bütün alıcılar, vericiler, teller, telsizler bizim!» diye bağırırsın. (*Oğlan Godot'yu duymaz bile, cam gibi gözlerle seyircilere bakar. Kolları cansız vücudunun iki yanında sallanır)*

GODOT — *(Üstüne eğilerek)* Bir şeyler söyle oğul. Şeytan da olsam... Yalvarıyorum sana, böyle

katılıp kalma. Hasta mısın? Dilini mi yuttun? *(Oğlan heykel gibi susar. Godot küreğini bir çuvalın üstüne dayayarak sahne önünde)* Yalnız sana rastlamak istiyorum, sana rastlayacağım. Yollarımız bir yerde kesişecek. Sana «İyi günler, güle güle. Yine görüşelim!» demek zorundayım üzgün tavşanım. *(Seyircilerle gözgöze)* Zamanım doldu, *(Acı bir gülüşle)* ama sizleri selâmlamadan, bataklığınızdan kurtulmanızı dilemeden gidemem. *(Bakınır)* Size acı veren, sizi sıkan şeylerden kurtulduğunuzu görmeden gidemiyorum, bağışlayın. *(Kendi kendine konuşur gibi)* Benimle gelen yok. Şimdilik yalnızım. *(Oğlan'a bakarak)* Ne yaptığımı bir soran olsa ne cevap vereceğimi bilemem. *(Omuz silker, fırınına, çuvallarına bakar)* İşte, geldim, gidiyorum... Bunu biliyorsunuz zaten. Savaşa ara verdim, ama yenilmedim. Şu fırını yaptım hiç değilse. Unutmayın, temelleri çok derindedir. Kolay yıkılmaz. Diş çekmekten bile güç, bu fırını yıkmak. Ardımda tepeleme un çuvalı bırakıyorum. *(Gitmeye hazırlanır)* Gidiyorum. Üzüntülü, matrak kardeşiniz gidiyor. El sallayın ardından. Ötekiler sallamadılar. Selâmlayın kardeşinizi, alkışlayın. Bu bataklıktan sağ salim kurtulmasını dileyin. *(El sallayarak uzaklaşır)* Sağolun, var olun. *(Bir şey hatırlamış gibi durur)* Ha o... Postanedeki sevgilim. Elmasım... Görürseniz, onu nasıl sevdiğimi anlatırsınız. Onu sudan ve kurbağalardan korumak için un çuvallarından bir bend yapacak kadar çok sevdiğimi söyleyin... Ama artık çok geç. Isırgan otlarının orada şimdi... Yine görüşürüz, yine söyleşiriz

benim zavallı, kederli, gülünç kardeşlerim. Yine görüşürüz.

(Godot el sallayarak uzaklaşır. Sirk müziği yükselir. Perdenin üçüncü parçası da iner. Üstünde gülünç harflerle:

GODOT GELDİ!

yazılıdır.)

OYUNUN SONU

BİLGİ YAYINLARI

1. Ingmar Bergman YABAN ÇİLEKLERİ — Tezer Sümer
2. Jean Tardieu SEKİZ OYUN — Yıldırım Keskin
3. Cahit Atay KARALARIN MEMETLERİ
4. Cahit Atay SULTAN GELİN
5. Albert Camus SANATÇI VE ÇAĞI — Yıldırım Keskin
6. Oppenheimer BİLİM VE SAĞDUYU — Onur Öymen
7. Turgut Özakman DUVARLARIN ÖTESİ
8. A. de Saint-Exupéry KÜÇÜK PRENS — Cemal Süreya - R. Tomris
9. Güner Sümer BOZUK DÜZEN
10. Orson Welles YURTTAŞ KANE — Nijat Özön
11. Giovanni Guareschi DON CAMILLO VE ŞEYTAN — Yurdakul Fincancı
12. Güngör Dilmen MİDASIN KULAKLARI
13. Friedrich Dürrenmatt DURUŞMA GECESİ — Cenap Yılmaz
14. Anton Çehov — TÜTÜNÜN ZARARLARI
    BİR EVLENME TEKLİFİ
    AYI
    SAYFİYEDE YAZ — Yılmaz Gruda
15. Yakup Kadri Karaosmanoğlu SODOM VE GOMORE
16. Albert Camus BİR ALMAN DOSTA MEKTUPLAR — Suat Tuygan
17. Cahit Atay PUSUDA
18. Aisopos EZOP MASALLARI — Tarık Dursun K.
    Desenler: Aslı - Turhan Selçuk
19. Gustave Janouch KAFKA İLE KONUŞMALAR — A. Turan Oflazoğlu
20. Akutagava RAŞOMON — Tarık Dursun K.
21. Pudovkin SİNEMANIN TEMEL İLKELERİ — Nijat Özön
22. Yakup Kadri Karaosmanoğlu HÜKÜM GECESİ
23. Ingmar Bergman YEDİNCİ MÜHÜR — A. Turan Oflazoğlu
24. Marguerite Duras MODERATO CANTABILE — Bertan Onaran
25. Albert Schweitzer ÇOCUKLUĞUM VE GENÇLİĞİM
    Yurdakul Fincancı
26. Antonioni GECE — Ülkü Tamer
27. D. H. Lawrence ANKA KUŞU — Akşit Göktürk
28. Truman Capote TIFFANY'DE KAHVALTI — Meral Alakuş
29. Bertrand Russell DÜNYA GÖRÜŞÜM — Cenap Yılmaz
30. Aziz Nesin MEMLEKETİN BİRİNDE HOPTİRİNAM
31. Friedrich Dürrenmatt YUNANLI BİR KIZ ARANIYOR — Akşit Göktürk
32. Cevdet Kudret DİLLERİ VAR BİZİM DİLE BENZEMEZ
33. André Bazin ÇAĞDAŞ SİNEMANIN SORUNLARI — Nijat Özön
34. ON KISA OYUN — Türkçesi: Ülkü Tamer

Miodrag Bulatovic 1930 yılında, Karadağ'da, Okladi köyünde doğdu. «Şeytanlar Gelince» adlı ilk kitabı 1956'da yayınlandı. Ardından «Kurt ve Çan» (1958), «Kırmızı Horoz Göğe Uçuyor» (1959), «Eşşeğe Binmiş Kahraman» (1965) adlı romanları yayınlanarak çeşitli dillere çevrildi. Miodrag Bulatovic «Godot Geldi» adlı oyununda Samuel Beckett'in «Godot'yu Beklerken»indeki kişilerin içinde bulundukları durallığa — Godot'nun gelmeyeceği, bir şeylerin değişmeyeceği, gelişimin varolmadığı durallığına — bir oluşumu uygular: Godot gelir; buğday ve özgürlük getirerek. Oysa o dural çıkmazını, sadece onu isteyenler, ne ekmek, ne de özgürlük peşindedirler, düzen değişmeleri tedirgin eder onları; Godot'yu ölüme mahkûm ederler. Çünkü onlar aslında hiç bir şey beklemeyip, varlıklarının tek anlamı olan «dünyanın daha iyi bir dünya olamayacağı» inancını sürdürmektedirler.

Yeni tiyatro akımının önde gelen temsilcilerinden biri olan Samuel Beckett'in «Godot'yu Beklerken» adlı oyunu üstüne bir çeşitleme olarak yazılan ve Sevgi Sabuncu'nun kıvrak kalemiyle Türkçeye kazandırılan bu başarılı oyunun ilgiyle karşılanacağını umuyoruz.

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA 1970

5 LİRA